ARNOLDI CORVINI

à BELDEREN, J.C.

JUS FEUDALE,

PER

APHORISMOS

Strictìm

EXPLICATUM.

Editio quarta, priori emendatior.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

AMSTELÆDAMI,

Apud HENRICUM WETSTENIUM.

CIƆ IƆC XCI.

Digitized by Google

INDEX
TITULORUM.

LIBRI I.

I. DE Jure Feudali.
II. De Feudi definitione nominis & rei.
III. De Feudi diviſione.
IV. De his, qui Feudum dare poſſunt.
V. De his, qui Feudum accipere poſſunt.

LIB. II.

I. DE rebus quæ in Feudum dantur.
II. De Modis, quibus ad conſtitutionem Feudi pervenitur.
III. De Succeſſione Feudi teſtamentaria.
IV. De legitima Feudi ſucceſſione.
V. De inteſtata Vaſalli defuncti deſcendentium ſucceſſione.
VI. De inteſtata collateralium ſucceſſione.
VII. De inveſtituræ petitione.
VIII. De inveſtitura Feudi.
IX. De Fidelitate.
X. De Jure Domini.
XI. De Jure Vaſalli.

LIB. III.

I. DE amiſſione Feudi in genere.
II. De amiſſione Feudi ob culpam in perſonam Domini principaliter commiſſam.
III. De amiſſione Feudi ob culpam in perſonam Domini per conſequentiam commiſſam.
IV. De amiſſione Feudi ob culpam in Dominum occaſione rerum commiſſam.
V. De amiſſione Feudi propter culpam in alium quam Dominum commiſſam.
VI. De amiſſione Feudi ob culpam omiſſionis.
VII. De amiſſione Feudi ſine culpa.

VIII. *De cauſis, propter quas Dominus proprietatem rei Fendalis amittit.*
IX. *Qua ratione Feudum amittatur.*
X. *Ad quem amiſſum Feudum revertatur.*
XI. *Feudo amiſſo ad quem ſpectent acceſſiones & incrementa.*
XII. *Quibus Vaſalli culpa non obſit.*
XIII. *Quibus ex cauſis Dominus, Feudi proprietate cadat.*

LIB. IV.

I. *De Judicio Feudali in genere.*
II. *De Perſonis litigantibus.*
III. *De judice competente.*
IV. *De actionibus Feudi nomine competentibus.*
V. *De modo actiones Feudi nomine competentes proponendi & exercendi.*
VI. *De probationibus in cauſis Feudalibus.*
VII. *De ſententia Feudalium cauſſarum definitiva.*
VIII. *De appellationibus & temporibus earum.*
IX. *De Sententiæ Feudalis executione.*

LI-

Liber Primus.

Tit. I.

De Jure Feudali.

JUri *Feudali* operam daturum prius noſſe oportet, unde illud deſcendat. Niſi enim ejus originem ſciamus, ipſum illud Jus ut ignoremus neceſſe eſt.

Jus hoc, *Feud.* 2. *tit.* 102. *Feud.* 2. *tit.* 99. non à Longobardis, *fuc. Feud.* 1. *tit.* 1. §. 1. *ut exiſtimat* Molin. *ad Conſuet. Pariſ. tit.* 1. *num.* 6. Duar. *in Tract. Feud. cap.* 3. ſed à Romanis originem traxit. Nam quæ in Jure Romano, non de clientibus, *ut volunt*, Budæus, *in l. Herennius* 63. *ff. de Eviction.* Zaſ. *in princ. Tract. Feud.* (utpote qui non, ut Vaſalli, militare cogebantur; & prædia ſua pleno jure poſſidebant; cum Vaſalli ea tantum jure uſusfructus poſſideant.) nec de militibus limitaneis, *ut vult* Viglius *Inſt. tit. de milit. teſt. arg. l. item ſi verberatum.* 15. *ff. de rei vind. l. Lucius Titius.* 11. *ff. de Eviction.* (quia agros limitaneos optimo jure, id eſt, alodii, nullam, ut Vaſalli, fidem, hominium, debentes, tenebant. Cujac. *lib.* 8. *obſerv.* 14.) ſed de *hominibus* prodita ſunt; ad Vaſallos pertinent.

 Cu-

Cujac. *d. lib.* 8. *obſerv.* 14. *& in prælud. Feud.*

Hominum (*quorum mentio ſit in l.* 2. *C. de Epiſc. & Cler. l.* 1. *C. de commerc. & mercat. l. un. C. de conduct. & procur. Fiſc. lib.* 11. *l.* 1. *l.* 4: *C. de dignitat. lib.* 12.) vocabulo continentur *actores*, *cuſtodes*, *procuratores*, *emphyteuticarii* & *precarii poſſeſſores*. Cujac. *d. lib.* 8. *obſ.* 4.

His olim poſſeſſio concedebatur ad tempus; poſtmodum concedi cœpit in perpetuum; quod verum & proprium feudum eſt: & Latinè *homines*, (unde *hominium* Latinè, barbare *homagium.*) Cujac. *d. loc. vaſalli.* voce Longobardica, dici cœperunt.

Juris Feudalis doctrina partim conſtat *jure ſcripto*, id eſt, Conſtitutionibus Imperatorum, qui poſt Juſtinianum in Occidente vixerunt; ut Conradi, Henrici II, Lothari III, Frederici I. *t. tit.* 1. *lib.* 5. *feud.* partim maximè *non ſcripto*, id eſt, Conſuetudinibus: *feud. lib.* 1. *tit.* 2. §. *fin. tit.* 3. *feud.* 2. *tit.* 10. & 101. *feud.* 1. *tit.* 15. *feud.* 2. *tit.* 83. *feud.* 2. *tit.* 103. *feud.* 1. *tit.* 13. *tit.* 7. *tit.* 108. *tit.* 1. §. 4. *tit.* 5. §. 1.

A privatis enim pro maxima ſui parte hæc jura profluxerunt: Si quidem quicquid juris beneficiarii uſquam per Italiam, Germaniam, Longobardiam, alia-

liaque regna, Curias, & Reſpublicas, longo uſu, moribus & conſuetudine invectum erat, duo viri Sapientes, *Feud.* 2. *tit.* 25. & Conſules Mediolanenſes, *Gerhardus Niger*, & *Obertus de Orto*, Otho *Friſing.* 2. *de reb. geſt. Frid.* in ſcriptum redegerunt. Cujac. *prælud. feud. in princ.* Cont. *in Meth. de feud.* Vult. *de feud. cap.* 1. *num.* 4. Quibus, fortaſſe, progreſſu temporis alia quoque ab aliis adjecta fuerunt. *feud.* 2. *tit.* 30. *verſ. alii. tit.* 32. *verſ. conſules. tit.* 34. §. 2. *verſ. ſecundum alios. tit.* 36. *verſ. quidam. tit.* 47. *verſ. alii non.* Nam & ipſius Oberti ſententia multis in locis, *Feud.* 2. *tit.* 28. *in princ. tit.* 30. 32. 36. non ut Autoris, ſed ut tertii cujuſdam, citatur.

Nec propterea ex jure non ſcripto jus ſcriptum hæ conſuetudines factæ ſunt. Dd. *ad l. de quibus* 32. *ff. de legib.* Schneidw. *in epit. Feud. p.* 1. *num.* 7. Vult. *c.* 1. *num.* 4. Conſuetudo enim in ſcripturam redacta manet conſuetudo. Barth. *in d.l. de quibus, num.* 7. & 8. Quia conſuetudini nihil accedit, nihilque decedit; ſed hoc tantum efficitur, ut de ea melius conſtet, & ut certior ejus ſit probatio. *arg. l.* 4. *ff. de pignor.* & *c.* 1. *in princ. de jurejur. in* 6.

Et propterea etſi conſuetudines Feudales, auctoritate Imperatoriâ, certo

ordine conſcriptæ & approbatæ eſſent; ut dubitat Vult. *lib.* 1. *Feud. cap.* 1. *num.* 3. nihilominus manſiſſent Conſuetudines; quia hæc auctoritas nihil iis adjeciſſet vel detraxiſſet: & quia non ut leges, ſed ut conſuetudines, approbatæ fuiſſent. Obrecht. *diſput. Feud.* 1. *cap.* 3. *num.* 82. *& ſeq.*

Hinc, deficiente ſtatuto vel conſuetudine legali, Cujac. *in prolog. ad Feud.* Guid. Pap. *deciſ.* 180. Boër. *de conſuet. Biturig. des fiefs, & cens.* §. 2. Seyſel. *in ſpecul. Feud. circ. de fin. Feud.* ubique in Orbe in Quæſtione Feudorum ſecundum has Conſuetudines judicandum. Schrader. *in tract. Feud. part.* 1. *cap.* 1. *num.* 6. *ſeqq.* Sonsbec. *in comm. ad uſus Feud. part.* 1. *num.* 2. *cum ſeqq.* Quia Conſuetudines Feudales immemoriali obſervatione communes factæ ſunt. Conſuetudo enim quæ invaluit, quæ judicio populi recepta, *l. de quibus.* 32. §. 1. *ff. de legib.* quæ frequenter in eodem controverſiarum genere ſervata, *l.* 1. *C. quæ ſit long. conſ.* quæ antiquitus probata, *l. fin. C. eod.* id eſt, per multos annos, *l. ſed & ea.* 35. *ff. de legib.* uſu longævo, *l.* 2. *C. quæ ſit long. conſ.* & diuturno, *l. diuturna.* 33. *ff. de legib.* obſervata, pro lege non immerito cuſtoditur, *d. l. de quibus.* 32. §. 1. pro jure & lege ſervatur, *d. l. diuturna.* 33.

legis vim obtinet, *l. nam Imp.* 38. *ff. eod.* atque adeo legem quoque vincit. *Feud.* 2. *tit.* 1.

Proinde Conſuetudines Feudales, in controverſiis feudalibus juri Romano derogant. *not. Bald. lib.* 2. *Feud. tit.* 1. *num.* 5.

Quod ſi controverſiæ non ſint feudales, aut jure Feudali, nec verbis expreſſis, nec commoda argumentatione vel ratione per conſequentiam, quæ ex iis deduci poſſit, Roſenth. *in ſynopſ. feud. c.* 1. §. 11. *lit. a.* Obrecht. *d. diſp. th.* 86. deciſa, in Foro Civili ſequendum jus Commune ſeu Juſtinianeum; in foro Canonico Pontificium. *arg.* 2. *Feud.* 1. *verſ. ſtrenuus.* Excepta juramenti materia; in qua, cum ea ſpiritualis ſit & ſalutem animæ concernat, etiam in ſolo Civili jus Canonicum eſt attendendum. Vigel. *in Method. jur. feud. cap.* 1. *reg.* 7 & 8. Roſenthal. *d. cap.* 1. §. 12. Schrader. *part.* 1. *qu.* 6. *per tot.*

Si controverſiæ propoſitæ neque jure Feudali, neque jure Communi, deciſæ, ad ſimilia procedi debet. *l. non poſſunt.* 12. *ff. de legib.*

Deducenda ea primum ex jure hoc noſtro; deinde jure ſcripto. Ferrar. *lib.* 1. *de Uſ. Feud. c.* 4. *in fin.* Schenck à Tautenberch, *in pr. c.* 1, *de feud. cogn.* Schrader. *p.* 1. *qu.* 3. *princ.* & *num.* 9. 15. *cum ſeqq.*

A 5 Tit.

Digitized by Google

Tit. II.

De Feudi definitione Nominis & Rei.

EXplicavimus præcedenti titulo Juris Feudalis *originem*; videamus quid *Feudum*, & unde dictum ſit.

Feudum alii à fœdere deducunt, eò quod inito fœdere, ad mutuam fidelitatem præſtandam, ultro citroque *Vaſallus* & *Dominus* ſe obligent; Zaſ. *in epit. feud. part.* 1. Sonsbec. *in comm. ad uſus feud. part.* 2. *num.* 32. Ferrar. Montan. *lib.* 1. *de uſib. feud.* 11 *circa fin.* Alii à vacelleto ſeu vaſleto, quod Gallis miniſterium ſonat; *ut* Hotom. *diſput. feud. cap.* 3. Alii aliunde. Obertus, à fidelitate, ſeu fide, deducit. *feud.* 2. *tit.* 3. *in fin. quem ſequuntur*, Duar. *cap.* 2. *num.* 3. Weſemb. *cap.* 1. Cujac. *in proœm. feud.* Vult. *lib.* 1. *de feud. cap.* 2. *num.* 1. Roſenth. *in ſynopſi jur. feud. cap.* 1. §. 5. Et rectè. Quia fides eſt forma feudi: unde, ſicut ſubſtantiam, ita & nomen, merito accepit.

Hinc *Vaſalli* fideles dicti. *feud.* 1. *tit.* 1. §. 2. *tit.* 4. *in princ. tit.* 10. Quia *Domino* ſuò fidem promiſſam ſervare, & erga eum in dicto & facto, hoc eſt, in ſermone & opere, fideles eſſe debent. Mozzius, *in Tract. de Feud. cap.* 1. *num.* 4.

Poteſt

Poteſt tamen inter *Dominum* & *Vaſallum* conveniri, ne juramentum fidelitatis, nec ſervitium præſtetur. *feud.* 2. *tit.* 3. *in fin.* Cum hoc non ſit intrinſeca pars ſubſtantiæ Feudi, ut fides; ſed civili ſaltem ratione ad adſtringendam vaſalli fidem adhibeatur.

Eſt *Feudum* jus alieno prædio in perpetuum certo modo utendi fruendi, quod pro beneficio dominus dat, *id hic eſt, confert*; ea lege ut qui accipit, ſibi fidem & militiæ munus aliudve ſervitium exhibeat. Hattyſ. *in Anal. jur. feud. cap.* 3.

Dixi, *eſt jus*; puta uſusfructus: *Feud.* 2. *tit.* 23. *circa fin.* quod per contractum conſtituitur; cum ſcilicet Dominus id per inveſtituram cedit; quæ ceſſio datio eſt, ut qui accipit, fidem & ſervitium danti ſemper exhibeat. Quem contractum traditio ſequitur. *Feud.* 2. *tit.* 7.

Jus hic intellige ſecundum Juriſconſultos, quibus omnia vocabula juris intellectum habent: non ſecundum Philoſophos; ſecundum quos Feudum eſt benevola actio dantis rem ſoli. *Feud.* 2. *tit.* 23.

Dixi, *alieno*; cum quia feudum eſt jus uſusfructus, qui in re propria non conſiſtit: *l. uti frui.* 5. *in princ. ff. ſi uſusfr. pet.* tum quia in eum finem datur, ut quis ſervitia exhibeat; quæ, ut conſtet relatio, nemo ſibi ipſi exhibere poteſt.

Dixi, *prædio*; quia feudum non conſiſtit niſi in rebus ſoli, aut ſolo cohærentibus; vel iis quæ inter immobilia connumerantur: *Feud. 2. tit. 1. in fin. & ibi Dd.* ut ſunt annonæ, ſportulæ, penſiones, &c. *l. 14. C. de SS. Eccl.*

In immobilibus tamen conſiſtit *proprium feudum*, & eſt extra curtem ſeu domum Domini; in reliquis *improprium*; ut eſt *feudum* de *camera*, de *caneva*, *guardiæ*, *gaſtaldiæ*; quæ feuda ſunt in curte Domini, *Feud. 1. tit. 5. §. fin.* proinde non tam feuda, quam jure feudi cenſentur: Quæ duo ſunt diverſa, *Feud. 2. tit.* 48. quemadmodum rem eſſe in bonis, & in bonis cenſeri. Cujac. *§. 1. de Inſt. de rei diviſ.*

Dixi, *in perpetuum*; Quia feuda habitationum, quæ morte, *Feud. 2. tit.* 105. vel habitatione deſerta, finiuntur, *Feud. 2. tit.* 75. & ſimilia quæ ad tempus conceduntur, non ſunt propria feuda; *Feud. 1. tit. 2. §. fin.* ſed impropria, *Feud. 2. tit.* 81. ad quæ hæc definitio non eſt extendenda. Molin. *in Conſuet. Pariſ. tit. 1. num.* 52.

Dixi, *utendi fruendi*; Quoniam uſusfructus rei à Domino ad Vaſallum transfertur. *Feud. 2. tit. 23. in fin.*

Dixi, *certo modo utendi fruendi*, quia feudum eſt quidem uſusfructus, nam competit ei uſusfructus definitio; *cujus*

men-

mentio fit in l. 1. ff. de uſufruct. ſed non ſimpliciter. Nam uſusfructus cum perſona uſufructuarii regulariter extinguitur: *l. 3. §. ult. ff. quib. mod. uſusf. amitt.* Feudum ad Vaſalli heredes in infinitum tranſit: *Feud. 1. tit. 1. §. antiquiſſimo. in fine.* Uſusfructus etiam in rebus mobilibus, & quæ uſu conſumuntur, conſiſtit, *l. 3. §. 1. ff. de uſufr. l. 1. ff. uſufr. quem. cav.* Feudum tantum in immobilibus, aut quæ harum jure cenſentur, conſtituitur: *feud. 2. tit. 1.* Vaſallus fundi ac ſervitutum vindicationem habet, *feud. 2. tit. 8. §. rei autem. & tit. 43.* non uſufructuarius: *l. 1. ff. ſi uſusfr. pet. l. 1. l. ult. ff. de novi oper. nunt.* In feudo ſemper fides & plerunque ſervitia præſtantur, *feud. 2. tit. 3. & tit. 23. §. ult.* non in uſufructu. Vult. *lib. 1. de feud. cap. 2. num. 9.*

Dixi, *quod pro beneficio*, &c. Quia feudum eſt beneficium (*licet multis argumentis contrarium evincere conetur* Weſemb. *de feud. cap. 1. num. 2.*) atque ita *feud. 1. tit. 14. 15. 16 17. 18. 19. 20.* & paſſim in toto hoc jure appellatur, & prætextu amoris acquiri, *feud. 1. tit. 27. in fin. princ.* & originem ex amicitia & officio trahere dicitur, *feud. 2. tit. 23. in fin.*

Proinde non obſtat, feudum etiam interventu pecuniæ acquiri: *feud. 1.*

tit. 1. *in fin. tit.* 7. *tit.* 16. *tit.* 20. & 24. *feud.* 2. *tit.* 12. Quia non omne beneficium & gratuitum, *l.* 3. *in fin. ff. de obſeq. parent.* quin etiam in gratuitis pretium remunerandi gratia recte datur: *l.* 6 & 7. *ff. mandati.* Accedit quod venditio donationis gratia fieri poſſit. *l.* 38. *ff. de contr. empt.* Licet igitur pretium interveniat, tamen exemplo donationis ob cauſam, *tot. tit. C. de donat. quæ ſub mod.* beneficium recte appellatur à parte potiore. *arg. l.* 10. *ff. de ſtatu hom.* Quia benevolentia præponderat, quæ eſt cauſa impulſiva conceſſionis; non verò pecunia; quæ hic non æſtimatur, ut pretium vel merces, ſed ut honorarium & ἀντίδωρον, ut in depoſito & mandato. *Vid.* Cujac *feud. lib.* 1. *tit.* 1. §. *notandum.*

Dixi, *fidem exhibeat*; quia fides eſt de ſubſtantia feudi: *feud.* 2. *tit.* 3. §. *ult.* Ideoque pacto, ſive expreſſo, ſive tacito; ut, ſi convenerit, ne vaſallus propter feloniam feudo cadat; remitti non poteſt. Nam quod directo fieri prohibetur, id nec per indirectum fieri permittitur: *l. ult. C. ſi mancip. ita venier.* Baro, *lib.* 1. *de benefic. tit.* 4. *c.* 1. Sonsb. *p.* 2. *num.* 33. Duar. *cap.* 2. *num.* 3. Hattyſ. *anal. feud. c.* 3. *num.* 8. & Dd. comm.

Dixi, *aliudve ſervitium*; Quia de natura feudi eſt, ut ſervitia præſtentur; *feud.* 2. *tit.* 23. *in fin.* unde & debita ſervi-

vitia appellantur. *feud.* 2. *tit.* 55. *in princ.*

Hinc etſi Dominus feudum nulla ſervitiorum mentione facta conceſſerit, ea nihilominus exigere poteſt. *Nam quæ naturaliter inſunt, quamvis ſint omiſſa, ſubintelliguntur tamen, & pro expreſſis habentur. l.* 3. *ff. de reb. cred.*

Poteſt tamen (ut dictum) pacto contrahentium, ne pro feudo præſtentur ſervitia, excipi. *Feud.* 2. *tit.* 104. *in princ.* Zaſ. *in epit. Feud. part. ult. num.* 36. Borcholt. *de Feud. cap.* 4. *num.* 20.

TIT. III.

De Feudi diviſione.

EXplicatâ Feudi *definitione*, variæ ejuſdem *diviſiones* percurrendæ ſunt, quarum etſi pleræque uſu potius, quam ſpeciebus inter ſe diſſentientibus, ſint natæ, nihilominus ſunt explicandæ, ſiquidem alioqui jus Feudale commode intelligi nequit.

Summa Feudi *diviſio* in duo deducitur genera: Aut enim *Feudum* dicitur *Proprium*, ſeu Rectum; *Feud.* 2. *tit.* 33. Aut *Improprium*, ſeu non rectum. *Feud.* 2. *tit.* 48. Curt. jun. *Tract. Feud.* 1. *qu.* 48. *num.* 1. Sonsbec. *Tract. Feud. part.* 3. Hattyſ. *Anal. Feud. c.* 3. Roſenth. *Synopſ. Feud. part.* 2. *concluſ.* 27.

Sum-

Summa dico; quia hæc diviſio ſupra ſe aliam magis aptam & reliquas complectentem non habet, nec enim Feudum ullum dari poteſt, quod non ad alterutrum horum apte referri poſſit. Mozz. *de diviſ. Feud. num.* 35. Schrad: *part.* 2. *cap.* 3. *in princ.* Guerrin. Piſo, *de Feud. c.* 40.

Proprium eſt, quod propriam habet Feudi naturam, *Feud.* 1. *tit.* 7 vel communem Feudi rationem, *Feud.* 2. *tit.* 2. §. *fin.* vel denique quod proprie jure Feudi cenſetur. *Feud.* 1. *tit.* 1. §. *fin.*

Quæ *communis feudi ratio*, ſeu propria natura, eſt *qualitas* quædam, *ut inquit* Alvarot. *in prælud. Feud.* innata à principio generationis Feudi; & ſemper ineſſe videtur, niſi per pactum vel conſuetudinem alteretur. *Feud.* 2. *tit.* 48. *cum ibi not.* & *Feud. lib. tit.* 7. *ubi* Alvarot. & Matth. de Afflict.

Conſiſtit in variis juris Feudalis regulis & ſententiis; ut ſunt 1. *Feudum ex mera Domini benevolentia proficiſci*: Feud. 2. tit. 23. circa fin. 2. *Non tranſire ad fœminas*, Feud. 1. tit. 1. §. hoc autem. *adſcendentes*, Feud. 2. tit. 50. *legitimatos vel naturales*: Feud. 2. tit. 26. naturales. 3. *Heredes deſcendentes in eodem gradu æqualiter in Feudo ſuccedere*: Feud. 1: tit. 1. §. & quia videmus. d. tit. 8. in princ. 4. *In eo mutos, ſurdos, & alios*

lios imperfectos, non ſuccedere: Feud. 2. tit. 36. 5. *Rem in qua feudum conſtituitur, debere eſſe immobilem.* Feud. 2. tit. 1. §. ult. 6. *Feudum non niſi inveſtitura conſtitui:* Feud. 1. tit. 25. 7. *Heredem poſt mortem Vaſalli intra annum, inveſtituræ renovationem; ut & Vaſallum ab herede Domini, poſt mortem ejus, petere debere:* feud. 2. tit. 54. in princ. 8. *Fidelitatem feudi accepti nomine juratò à Vaſallo promittendam:* feud. 2. tit. 3. §. ult. & tit. 4. 9. *Vaſallum pro feudo ſervitia, & quidem perſonalia & incerta, præſtare teneri:* feud. 2. tit. 23. §. ult. tit. 24. §. ſed non eſt alia juſtior. tit. 28. §. ad hoc quantocunque. 10. *Rei in feudum conceſſæ, dominium verum penes dantem manere; quaſi in accipientem tranſire:* feud. 2. tit. 33. §. ult. 11. *Sine Vaſalli culpa ipſi feudum auferri non poſſe:* feud. 1. tit. 21. 12. *Vaſallum ſine conſenſu Domini, & agnatorum, feudum quidem poſſe refutare:* feud. 2. tit. 38. *aut alii æquali ejuſdem conditionis, ſed iiſdem quibus ipſe habuit, legibus, infeudare:* feud. 2. tit. 3. verſ. ſi vero. & tit. 55. in princ. verſ. Callidi. & tit. 34. §. ſimiliter nec vaſallus: *non tamen alienare:* feud. 2. tit. 9. & tit. 52. & tit. 55. 13. *Vaſallum in præjudicium legitimorum heredum de feudo nihil poſſe diſponere:* feud. lib. 1. tit. 8. in princ. & feud. 2. tit. 9. §. donare.

nare. & d. tit. 55. in princ. verſ. habito ergo. 14. *Dominum evictionis nomine, non ſolum ad intereſſe, ut* vult Bald. feud. 2. tit. 2. num. 8. *ſed magis ad ſimile feudum præſtandum*, feud. 2. tit. 8. in princ. & tit. 26. §. ſi facta. *obligari.* 15. *Dominum & Vaſallum cum inter eos eſt de feudo controverſia, à ſe mutuo juramentum calumniæ exigere non poſſe*: feud. 2. tit. 33. §. in quibus. 16. *Nec poſſe Vaſallum dominum accuſare, contra eum teſtimonium dicere, nec viceverſa Dominum id poſſe.* feud. 2. tit. 33. *&c.*

Ex quibus ſi Dominus aut Vaſallus unum aut alterum mutatum dicit, id probare debet, quia illi juris feudalis præſumptio repugnat. *feud. 2. tit. 7. §. ult.*

Proprium Feudum, quod dictas proprietates communes habet, vel eſt *Eccleſiaſticum*, vel *Seculare.* Weſemb. *de feud. cap. 2. num. 3.*

Eccleſiaſticum eſt, quod datur à perſona Eccleſiaſtica, tanquam ab Eccleſia, *feud. 1. tit. 1.* Zaſ. *in epit. feud. p. 2.* Sonsbec. *p. 1. num. 5.* vel à Clerico, non tanquam ab Eccleſia, *feud. 2. tit. 35. & tit. 40. §. fin* Zaſ. Sonsb. *d. loc.* Quod tamen etiam Seculare dici poteſt. *feud. 2. tit. 35. in princ.*

Seculare eſt, quod datur à Principe vel Domino Seculari, cuicunque, tam

Eccle-

Eccleſiaſtico, quam Laïco. Nam & Clerici à Laïcis feuda ſumere poſſunt, *feud.* 2. *tit.* 40. §. *ult.* & *feud.* 1. *tit.* 1. Sonsb. *d. p.* 1. *num.* 16. Zaſ. *d. loc.*

Feudum tamen Eccleſiæ à Laïco conceſſum interdum, ſed minus proprie, *Eccleſiaſticum* dicitur. Ferrar. Montan. *de Feud. cap.* 6. Kling. *de diviſ. feudi.* §. *undecima diviſio.* Roſenth. *c.* 2. *concl.* 10. *per Feud.* 2. *tit.* 40. §. *fin.*

Quæ duo inter ſe multum differunt: exempli gratia; I. *Succeſſor Laïci* obligatur & omni modo cogitur adimplere inveſtituram à defuncto inchoatam; *Feud.* 1. *tit.* 3. *Succeſſor Clerici* non obligatur; *Feud.* 1. *tit.* 9. nec cogitur facere, vel confirmare, vel adimplere, *Feud.* 1. *tit.* 3. vel ratam habere inveſtituram ab Anteceſſore factam, *Feud.* 2. *tit.* 35. ſed Feudum exinanitur & finitur: *Feud.* 1. *tit.* 25. II. In *Laïcorum inveſtitura* regulariter non niſi pares Curiæ teſtes adhiberi poſſunt; *feud.* 2. *tit.* 58. §. 1. In *Clericorum Feudo* pariter & pares & extranei accipiuntur: *feud* 1. *tit.* 26. *verſ. in Clericorum.* III. In *Laïco* datio libelli perpetui pro parte dimidia valet; in *Eccleſiaſtico* non item: *feud.* 1. *tit.* 13. & *tit.* 5. *in fin. princ.* & §. 1. IV. In *Feudo*, quod ab aliquo *per Eccleſiam* detinetur, nulla facienda fidelitas; *feud.* 2. *tit.* 101. *not.* Ferrar. Montan. *de feud. cap.* 6. In

ſe-

ſeculari, etiam ab Imperatore eſt præſtanda: *feud.* 2. *tit.* 100. V. Ob commiſſam culpam *ab Eccleſiaſtica perſona*, cui feudum in favorem Eccleſiæ fuit datum, Eccleſia feudum illud non plane, ſed ſaltem ad vitam Eccleſiaſticæ perſonæ, amittit, ea mortua ad Eccleſiam redit, *feud.* 2. *tit.* 40. Sonsbec. *part.* 4. *num.* 21.

Seculare Feudum, vel eſt *Nobile*, vel *Ignobile*, *feud.* 2. *tit.* 10. *verſ. cæteri vero. in verb. plebei nihilominus ſunt.*

Nobile eſt, quod poſſeſſorem ſuum, vel perſonam accipientis, nobilitat, vel eum qui prius erat, nobilem oſtendit. *feud.* 2. *tit.* 10. & *ibi* Alvarot. Schneidw. *de feud. part.* 1. *num.* 33. Roſenth. *c.* 2. *concl.* 3. Vult. *lib.* 1. *de feud. c.* 8. *num.* 9. Zaſ. *de feud. part.* 2. *diviſ.* 2. Sonsb. *p.* 3. *num.* 10.

Non tamen Feudum ſua natura accipientem nobilitat, ſed tum demum cum id in inveſtituræ literis continetur. Zaſ. *d. loc.* Duaren. *de feud. cap.* 4. *num.* 8. Tiraquell. *de nobilit. cap.* 7. *num.* 14. Roſenthal. *c.* 2. *concluſ.* 6.

Quæ ſi dubiæ, feudum datum nobile eſſe præſumitur, ſi quidem detur ab eo, qui nobilitandi poteſtatem habet. Niell. *diſp. feud.* 1. *theſ.* 6. *lit. c.* Vult. *d. c.* 8.

Si quis tamen antiquitus feudum nobile poſſedit, is, niſi contrarium appareat, pro

pro nobili habetur. *feud.* 2. *tit.* 10. *verſ. cæteri.* & *ibi* Cujac.

Ignobile Feudum eſt, quod accipientem non nobilitat, quod datur à minoribus Valvaſoribus vel perſonis privatis. *feud.* 2. *tit.* 10. §. *cæteri.* Schneid. *d. p.* 1. *num.* 34. Jacob. de Belviſo, *in proœm. feud.* Roſenth. *d. loc. concl.* 4. Zaſ. *d. p.* 2.

Nobile Feudum rurſus vel eſt *Regale*, vel *Non regale.* Baro *lib.* 1. *de benef. cap.* 3. Vult. *d. cap.* 8. *num.* 10. *per feud.* 1. *tit.* 14. *in princ.* & *feud.* 2. *tit.* 34. *in princ.* Gœd. *diſp. feud.* 2. *theſ.* 5.

Regale, eſt Nobile feudum, à Principe, ſuperiorem non recognoſcente, cum regali dignitate alicui conceſſum; *feud.* 1. *tit.* 14. *feud.* 2. *tit.* 10.

Regale dicitur; quia de hoc feudo inveſtiti, ſummam & quaſi Regiam poteſtatem in iis locis quæ pertinent ad hoc feudum, habent. *ſec.* Ferrar. Montan. *de feud. lib.* 1. *c.* 6. *diviſ.* 3. Schrader. *de feud. part.* 2. *cap.* 3. *num.* 4. Exceptis iis quæ Principi in ſignum ſupremæ poteſtatis reſervata ſunt, Schrad. *d. loc. num.* 5.

Regalia feuda ſunt dignitates Regni, Electoratus, Archiducatus, Ducatus, Marchionatus, Comitatus, Schrader. *de feud. p.* 2. *c.* 3. *num.* 3. Baronatus; Zaſ. *p.* 5. *num.* 29. Schenck Baro, *ad feud.* 2. *tit.*

ROMA

tit. 10. Jacob. de S. Georgio. *in ſua inveſtit. in verb. Dux. verſ. quid. ſi Rex. num.* 10.

Quibus in feudis olim nemo niſi per Inveſtituram ſuccedebat; *feud.* 1. *tit.* 14. ſed conſuetudine aliud eſt inductum. *feud. lib.* 1. *tit.* 13. *in fin.* Duaren. *de feud. cap.* 9. *num.* 14. Schenck Baro, *lib.* 1. *feud. tit.* 14. Ferrar. Montan. *lib.* 1. *de feud. cap.* 6. & *lib.* 5. *cap.* 7.

Nec ea feuda inter heredes ejuſdem gradus dividuntur, ſed majori natu conceduntur: *feud.* 2. *tit.* 55. §. *præterea.* & *tit.* 50. §. *paternum à.* Schenck Baro, *lib.* 1. *feud. tit.* 14. Et ſi de iis controverſia oritur, excluſis paribus ſolus Princeps, etſi eum controverſia concernat, cognoſcit. *feud.* 2. *tit.* 18. *tit.* 34. *in princ.* Sonsbec. *in uſib. feud. part.* 4. *num.* 24.

Non regale Feudum eſt, Feudum Nobile conceſſum auctoritate Summi Principis, habens dignitatem regali inferiorem annexam. *feud.* 1. *tit.* 1. *ubi* Alvarot. & *alii. feud.* 2. *tit.* 10. *verſ. qui verò à Principe.* Vult. Zaſ. *d. loc.* Roſenth. *d. c.* 2. §. 2.

Auctoritate Principis & ii hujuſmodi feuda concedere intelliguntur, quibus vel ex conceſſione Principis, vel ex præſcriptione, jus hoc eſt quæſitum. Niell. *diſp. feud.* 1. *th.* 7. *lit. d.*

In hoc, ut & Ignobili Feudo, Pares ju-

judicant; &, ſi cauſa Dominum concernit, is excluditur. *feud.* 2. *tit.* 18. *in princ.* & *tit.* 34. *in princ.* & *tit.* 47.

Secundo Feudum dividitur, in *Maſculinum*, à maribus ortum habens, *feud.* 2. *tit.* 31. & *Fœmininum*, *feud.* 2. *tit.* 30. ſive maternum, *feud.* 1. *tit.* 15. de quo mulier prima inveſtita eſt. *feud.* 1. *tit.* 8. §. *feud.* 2. *tit.* 14. & 30.

In *hoc* ſuccedunt filii & filiæ æqualiter: non in *illo*, quod habet mulier ex pacto. Multum enim intereſt, feudum mulier habuerit, ac feudum muliebre fuerit. Nec enim omne quod mulier habuit, muliebre eſt. Quod habuit ex pacto, muliebre ſive fœmineum non eſt; Fœmineo opponitur; *feud.* 2. *tit.* 11. & proprie paternum appellatur. *juxt. lection.* Cujac. *feud.* 2. *tit.* 15.

In ejuſmodi Feudo, quod ex pacto habuit, nec filius ſtricto jure (ex æquitate enim ſecus eſt. *feud.* 1. *tit.* 15.) nec filia, ſed dominus admittitur.

Idem eſt, ſi id mulier habuerit ex privilegio: Nam privilegia Principum ſtricte ſunt accipienda. Hattyſ. *in Anal. feud. cap.* 4. *lit.* 2.

Feuda data generi poſteriſque tam maſculis, quam fœminis, non videntur data his, qui ex fœminis nati ſunt, ſicut nec immunitates. *l.* 1. *ff. de jure immun. l. vacatio. ff. de muner.* & *honor.* Hattyſ. *d. loc.*

Ter-

Tertio Feudum dividitur in *Ligium* ſeu homologum; Cujac. 2. *feud.* 5. & 4. *feud.* 95. & *Non Ligium. Clem. Paſtoralis.* §. *rurſus. verſ. homoque Ligius* & *Vaſallus.* & *ibi* Gloſſ. *de re jud. ubi* & Zabarell. *num.* 3. *feud.* 2. *tit.* 99. §. 1. & *tit.* 52. §. *ſatis bene.* Mozz. *de diviſ. feud. num.* 67. & *ſeq.* Duar. *de feud. c.* 4. *num.* 1.

Ligium eſt, in quo Vaſallus contra omnes, nullo antepoſito ſeu excepto, fidelitatem promittit. *feud.* 2. *tit.* 99. *d. Clem. Paſtoralis.* Alvarot. *in prælud. feud. diviſ.* 13. Iſern. *ad feud.* 2. *tit.* 7.

Ut tale feudum ſit, duo requiruntur: Unum à *Domino*, id eſt, dante; alterum à *Vaſallo*; id eſt, accipiente; Ab *illo*, ut is ſuperiorem non agnoſcat, not. Bald. *in prælud. feud. num.* 52. Alvarot. *in prælud. feud. d. diviſ.* 13. Ab *hoc*, ut non recognoſcat alium, niſi eum, à quo feudum accepit. *ſec.* Jaſ. *in prælud. feud. num.* 106. & *ſeq.* Menoch. *conſil.* 2. *num.* 25.

Unde hujus Feudi *quatuor* præcipue ſunt *ſingularia.* 1. *Quod in eo* & *Ligii hominis ſacramento pœnitentia non admittatur*: not. Bald. in c. cæterum 5. de judic. Martin. Laud. in Feud. 2. tit. 1. in princ. 2. *Quod unus, ne quidem diverſarum rerum reſpectu*, Guid. Pap. deciſ. 310. *poſſit eſſe duorum homo ligius*: not. Gloſſ. in d. Clemeut. paſtoralis. §. rur-

ſus.

ſus. *Poteſt unius eſſe Vaſallus, alterius Ligius:* Roſenth. de feud. lib. 1. cap. 1. concluſ. 4. num. 3. 3. *Quod Vaſallus primum & principaliter perſonam ſuam, & conſequenter omnia bona, etiam nonfeudalia, poteſtati & juriſdictioni ſubjiciat:* arg. Auth. ingreſſi. C. de SS. Eccleſ. Specul. tit. de feud. §. quoniam. verſ. 17. Curt. jun. de feud. p. 1. qu. 8. num. 22. cum ſeqq. Roſenth. d. p. 2. concluſ. 7. Schneidw. p. 1. num. 45.

Ut in inſtrumento inveſtituræ nominatim exprimatur, Feudum Ligium eſſe, non eſt, *ut volunt* Jaſ. Curt. jun. Ferrar. Bald. neceſſe; Cum hoc ex forma fidelitatis ſatis appareat. *not.* Schrader. *de feud. part. 2. cap. 4. num. 5.* Vult. *lib. 2. feud. cap. 8. num. 22.* Roſenth. *de feud. lib. 1. num. 8.*

Non Ligium Feudum eſt, in quo Vaſallus Domino fidelitatem jurat, alio excepto, ut Imperatore, *feud. 2. tit. 55. in fin.* vel Rege, *feud. 2. tit. 7.* vel antiquiore Domino; *feud. 2. tit. 28. in fin.* patre. Cujac. *feud. 2. tit. 7.*

Datur à recognoſcente ſuperiorem. Borcholt. *de feud. cap. 4. num. 23.*

Quartò Feudum dividitur in *Antiquum*, *Vetus*, ſive *Paternum*, *feud. 1. tit. 4. §. 2. tit. 8. §. 1. & tit. 15. feud. 2. tit. 3. 12. 14. 15. 26. in princ. 30. 32. 39. 45. 46. 49. 50. 55. §. 2. tit. 77. 83. 91.* &

& 93. & *Novum. feud. 2. tit.* 3. 11. 12. 14. 15. 16. 17. *in princ. tit.* 32. 90. *&* 91.

Antiquum, ſive *paternum*, eſt, quod à patre, vel alio adſcendente, uſque ad quartum gradum, eſt acquiſitum; *feud. 1. tit.* 8. §. 1. quod à communi agnatorum parente deſcendit; *feud. 2. tit.* 11. quod à quocunque ex ſuperioribus profluit. *feud. 2. tit.* 50.

Nec hic *cum* Weſemb. *de feud. c.* 2. *& aliis.* diſcrimen faciendum inter Feudum *Antiquum* & *Paternum*; Quia jure novo Paternum idem eſt cum Antiquo, & in illo non minus, quam in hoc, in infinitum ſucceditur, *feud.* 1. *tit.* 1. §. 4. *in fin. junct. tit.* 7. §. 1. *feud.* 2. *tit.* 50. & propterea hæc duo paſſim promiſcue uſurpantur. *feud.* 2. *tit.* 11. §. *ſi vero & tit.* 14. 15. *verſ. nunc quidem. & feud.* 1. *tit.* 4. §. 2. *& tit.* 12. Eguin. Baro. *in d.* §. 1. *tit.* 8. *lib.* 1. Vult. *cap.* 8. Schrad. *p.* 2. *c.* 3. *num.* 39. Roſenth. *c.* 2. *concl.* 10. Sonsbec. *part.* 3. *num.* 4.

In hoc Feudo quatuor ſunt ſingularia: 1. *Quod in hoc ſuccedant etiam tranſverſales à primo deſcendentes*: feud. 1. tit. 8. & feud. 2. tit. 11. 50. & 95. not. Bald. in 3. Alvarot. in 6. diviſ. feud. 2. *Quod hoc feudum non inveſtitura, ſed tantum ſucceſſione; quæritur*: feud. 1. tit. 14. 3. *Quod hoc in feudo, ad inveſtituram probandam, exceptis fœminis, admittantur*

tur tam pares quam extranei: feud. 2. tit. 32. Curt. jun. p. 1. qu. 8. num. 6. 4. *Quod hoc feudum quidem abſque conſenſu agnatorum in proximiorem agnatum, qui erat ſucceſſurus, transferri poſſit;* feud. 2. tit. 39. ubi Alvarot. num. 52 Schneidw. de feud p. 1. num. 65. & 2. Effectu, *non vero, etiam conſentiente Domino, alienari.* d. feud. 2. tit. 39. d. DD. dd. loc.

Novum Feudum eſt, quod primo quæritur, *feud. 2. tit.* 32. quo quis de novo inveſtitur, *feud. 2. tit.* 45. & 49. quod frater à Domino accepit, *feud. 1. tit.* 1. §. 2. quod frater acquiſivit, *feud. 1. tit.* 20. ſive quod initium habuit à fratribus. *feud. 1. tit.* 8. §. *fin.*

Hujus feudi naturam non induit feudum antiquum, ut novum conceſſum. Mynſ. *cent.* 4. *obſ.* 48. Gail. 1. *obſ.* 49. Quia hic agnatorum vertitur præjudicium. Curt. jun. *p.* 1. *q.* 8. *num.* 8. *cum ſeqq.* Qui ſi conſentiant, illius naturam per omnia induet. Roſenthal. *d. c.* 2. §. 18. *fac. feud.* 2. *tit.* 45 & 49.

Ut & Feudum novum, jure antiqui conceſſum, naturam ejus & qualitatem induit. Mynſ. *d. loc.* Gail. 1. *obſ.* 51. Jul. Clar. §. *Feudum q.* 8. *num.* 2. Roſenth. *d. c.* 2. *conſ.* 17. Nec obſtat, quod veritas & ſubſtantia rei hominum denominatione non immutetur, *l. ſi*

forte. ff de caſtr. pec. Quia feudum novum jure antiqui conceſſum, ſaltem juris intellectu pro antiquo habetur, reipſa novum manet.

Novi Feudi quatuor ſunt ſingularia: 1. *Quod in hoc non ſuccedant tranſverſales, ſed tantum primi acquirentis deſcendentes:* Feud. 1. tit. 1. Clar. §. Feudum. qu. 79. verſ. ſed quæro. 2. *Quod hoc feudum ſine inveſtitura, coram paribus*, feud. 2. *tit. 2. non acquiratur:* feud. 1. tit. 25. in princ. 3. *Proinde in probanda hujus feudi inveſtitura, tantum pares Curiæ, id eſt, convaſalli:* Curt. Jun. de feud. p. 1. qu. 8. num. 7. *recipiuntur.* feud. 2. tit. 32. 4. *Hoc feudum conſenſu Domini ſine conſenſu agnatorum alienari poteſt.* feud. 2. tit. 39. *Filii an contradicant, nec ne, nihil refert.* Alvarot. ad tit. 39. num. 8. *Quia illis patre vivente nihil juris in feudo hoc competit.* Zaſ. de feud. part. 3. num. 5.

Si dubium utrum feudum ſit *antiquum*, an *novum*, præſumitur potius antiquum, *feud. 2. tit. 11. §. per.* præſertim accedente poſſeſſione diutina, Alvarot. *in diviſ. feud. div. 4. per feud. 2. tit.* 48. Zaſ. *p. 3. num.* 7 & 8. & *p. 12. num.* 2 & 3. Quia novum feudum dependet à conſtitutione nova, & à contractu ſeu conceſſione, quæ cum ſint facti, *l. conſilio. ff. de curat. fur.* probari debent. *l.*

aſſeveratio. 10. *C. de non num. pec.* Weſemb. *de feud. cap.* 2. *num.* 8.

Dividunt etiam Interpretes *Feudum proprium*, in *Hereditarium*, quando accipienti conceditur pro ſe & heredibus quibuſcunque, modo heredes ſint acquirentis, vel eo deſcendentes ſuccedant: Ferrar. Montan. *de feud. lib.* 1. *cap.* 6. Jul. Clar. §. *feudum. qu.* 9. *num.* 1. Curt. Jun. *p.* 1. *qu.* 8. *num.* 19. & *Feudum ex pacto & providentia.* quando conceditur accipienti pro ſe & filiis ſive liberis. Jul. Clar. *d. q.* 9. & *q.* 76. Ferrar. *d. lib.* 1. *c.* 6. Ad quos ſcilicet non hereditario, ſed feudali & ſanguinis jure feudum deſcendit. Andr. de Iſernia, *l.* 2. *Feud. tit.* 39.

Quæ diviſio, à Pileo & Bulgaro excogitata, *teſte* Iſernia, *lib.* 1. *Feud. tit.* 8. §. *hoc quoque.* Jure Feudorum eſt ignota; Hartm. Piſtor. *lib.* 2. *qu. patr.* 1. *q.* 1. *num.* 99. retinenda tamen: quia eſt recepta; quia Jus Feudale uſu naturâ eſt, & conſtat. Arum. *diſp. feud.* 2. *theſ.* 52. *in fin.*

Feudum Improprium (quod alterum ſummæ diviſionis membrum conſtituit) eſt, quod non habet propriam feudi naturam: *feud.* 2. *tit.* 8. unde degenerans vocatur. Weſemb. *de feud. c.* 2. *num.* 1.

Receditur à propria feudi natura, vel *alio jure feudorum*, vel *pacto. feud. lib.* 1. *cap.* 8. *num.* 38.

Jure, in Feudo de Camera, & in feudo de Cavena. *feud.* 2. *tit.* 1. §. *ult.*

Illud eſt ſtipendium Vaſallo à Domino ex ærario ſuo; *Hoc* ex cellario conceſſum. Vult. *d. cap.* 8. Cujac. *feud.* 2. *tit.* 2.

Eſt enim *Camera* conclave in quo pecunia ſervatur. *Cavena* locus in quo frumentum, vinum, oleum, & ſimilia ſervantur, horreum ſeu penuarium. Hottom. *in Lexico. verb. Cavena*, *& Camera. vid.* Roſenth. *c.* 2. *d.* §. 30. Zaſ. *de feud. part.* 4. *num.* 8.

Utrumque, etiam *Feudum in Curte*; id eſt, domo vel curia Domini, dicitur: *feud.* 1. *tit.* 5. §. *pen.* Utrumque etiam feudum *Rectum* appellatur; *Feudorum* 2. *tit.* 2. §. *ſi vero.* non quod ſint propria (ſunt enim, cum morte dantis vel accipientis finiantur, *feud.* 2. *tit.* 10. Cujac. *feud.* 1. *tit.* 1. §. *item illud.* impropria.) ſed quod Vaſallus juret, ſe recte & juſte poſſidere: *fac. feud.* 2. *tit.* 39. 83. *&* 91. Utrumque non debetur, niſi deducto ære alieno, citra Domini culpam, etiam levem; *arg. l.* 5. §. 2. *ff. commod.* contracto. *feud.* 2. *tit.* 58. Roſenth. *d. c.* 2. §. 31. Schrader. *part.* 2. *c.* 3. *num.* 58. *cum mult. ſeqq. &* *num.* 89.

Utrumque illud feudum rurſus vel eſt *Gratuitum*; quod conceſſum eſt ſub mera conditione fidei, nullo onere ei adjecto: Vult. *d. cap.* 8. vel *Officioſum*; in quo,

ra-

ratione officii alicujus, vaſallo merces aliqua præſtatur.

Gratuitum Feudum eſt Feudum Soldatæ, & Feudum Habitationis. feud. 2. tit. 75.

Illud definitur, præſtatio quædam annua, gratuita, in ſolidorum plerumque donatione conſiſtens. feud. 2. tit. 10. in fin.

Morte dantis & accipientis finitur. d. feud. 2. tit. 10. in fin.

Hoc eſt, præſtatio gratuita, cujus vi domum vel arcem aliquam Vaſallus inhabitare poteſt. feud. 2. tit. 75. tit. 105.

Tranſit ad heredes dantis, non heredes accipientis; ſec. Jaſon. in prælud. feud. num. 50. Thom. de Marin. de gener. & qualit. feud. tit. 22. num. 2. Niſi aliud ſpecialiter ſit cautum. feud. 2. tit. 105.

Officioſum Feudum eſt aut Nominatum; ut Feudum Guardiæ, & Feudum Gaſtaldiæ, Vult. de feud. lib. 1. cap. 8. num. 1. aut Innominatum; quod certo nomine jure Feudorum non eſt inſignitum; ut Feudum Mercedis. Vult. d. loci num. 17. §. Innominatum.

Feudum Guardiæ eſt, quod alicui arcis tuendæ, vel territorii cuſtodiendi gratia conceditur. not. Dd. in feud. 1. tit. 2.

Feudum Gaſtaldiæ eſt, quod illi, qui

res vel negotia alicujus gerit, vel procurat, pro cura aut ſollicitudine ejus conceditur. Schrad. *ſec.* Gloſſ. & Dd. *in not. feud.* 1. *tit.* 2. *vide* Roſenth. *d. c.* 2. §. 32. Vult. *d. c.* 8.

Feudum Mercedis eſt, quod alicui pro mercede alicujus rei, *feud.* 1. *tit.* 2. ut Advocatiæ, defenſionis; Cujac. *feud. tit.* 1. tribuitur.

Hæc feuda Officioſa, niſi aliud pacto convenerit, *feud.* 1. *tit.* 2. annua ſunt: *feudi* 1. *tit.* 11. *ubi* Dd. Ante à Domino revocari nequeunt. Niſi vaſalli officiis ſuis non fungantur. *not.* Bald. Alvarot. Præpoſit. & Frid. Baro Limpurg. *feud.* 1. *tit.* 2.

Pacto à propria Feudi natura receditur, in feudo fœminæ conceſſo; *feud.* 2. *tit.* 23. *circa fin.* In Feudo, ea lege alicui dato, ut ipſe habeat, & ſui heredes; & quibus ipſe dederit: *feud.* 2. *tit.* 48. In eo quod pretio interveniente comparatur; *feud.* 2. *tit.* 23. §. *ult.* & *feud.* 1. *tit.* 14. & Zaſ. *de feud. part.* 12. *num.* 23. & 24. In eo, cujus nomine Vaſallus Domino, certam penſionem ſolvit: Thom. Marin. *de gener. feud. tit.* 19. §. *num.* 11. In eo cujus, volente Domino, poſſeſſionem, citra ullam ſolennitatem, occupavit Vaſallus: *feud.* 2. *tit.* 6. *ubi not.* Zaſ. *d. p.* 12. *num.* 38. Mozz. *de diviſ. feud. num.* 37 & 77. Vult.

de feud. lib. 1. *cap.* 8. *num.* 41. In eo, in quo fidelitatis juramentum remittitur: Curt. Jun. *de feud. part.* 1. *qu.* 6. *num.* 7. Zaſ. *d. p.* 12. *num.* 34. Schrad. *p.* 2. *c.* 4. *num.* 18. In eo, in quo, ut certum & determinatum officium præſtetur, convenit: *Feud.* 2. *tit.* 23. §. *fin. tit.* 24. §. 2. *verſ. ſed non eſt alia. & tit.* 28. §. *at hoc quandocunque.* In *franco*, in quo, ut nullum præſtetur ſervitium, convenit. *feud.* 2. *tit.* 23. *in fin.* Curt. Jun. *d. p.* 1. *qu.* 8. *num.* 27. Ferrar. Montan. *lib.* 1. *cap.* 6. Schrader. *d. p.* 2. *c.* 4. *n.* 6.

Sed omnia & ſingula *impropria Feuda* in iis tantum propriam Feudi naturam non ſequuntur, in quibus ea expreſſe non eſt mutata; in reliquis eam retinent. *not.* Dd. *feud.* 2. *tit.* 48.

Tit. IV.

De his qui Feudum dare poſſunt.

EXpoſita & Feudi *definitione* & *diviſionibus*, diſpiciendum eſt, *quibuſnam Feudum conferre liceat.*

Antiquitus nemo feudum dare poterat; niſi qui Magiſtratus creandi, aut bellum gerendi, poteſtatem habebat: Alvarot. *Feud. lib.* 1. *tit.* 1. *num.* 8. Hodie *omnes rerum ſuarum domini* regulariter feuda concedere poſſunt. Quia regulariter cuique rei ſuæ adminiſtratio eſt

 per-

permiſſa. *l. ſed & ſi lege.* 25. §. *conſuluit: ff. de petit. hered. l. in re mandata.* 21. C. *mandat.* Vult. *de feud. lib.* 1. *c.* 3. *num.*8.

Proinde *feuda dare poſſunt*, tam *perſonæ Eccleſiaſticæ*, *feud.* 1. *tit.* 1. *tit.* 6. *tit.* 9. *tit.* 25. quæ rerum Eccleſiaſticarum liberam habent adminiſtrationem; *feud.* 2. *tit.* 35. quam *Laicæ* ſeu *Seculares*, *feud.* 1. *tit.* 25. *tit.* 1. quæ liberam bonorum ſuorum habent adminiſtrationem. *feud.* 2. *tit.* 3. *in fin. princ.* Intrigliol. *qu. feud.* 53. *num.* 9.

Ex *Eccleſiaſticis perſonis* feuda dare poſſunt & quæ in *ſupremo*, & quæ in *medio*, & quæ in *infimo gradu* ſunt conſtitutæ.

In *Supremo gradu* eſt Pontifex; *c. Pontifices.* 3. *in princ.* 12. *qu.* 3. *c. ad Romanam.* 6. *qu.* 6. *c. cleros. diſt.* 12. qui non tantum propria bona in feuda dare poteſt, ut quivis Clericus; *feud.* 2. *tit.* 35. ſed & res Eccleſiarum, etiam non infeudari ſolitas; *ut not. feud.* 1. *tit.* 1. Bald. *num.* 2. Præpoſit. *num.* 9. Afflict. *num.* 6. Curt. Jun. *de feud. part.* 1. *qu.* 11. Zaſ. *de feud. part.* 5. *num.* 3 & 44. imo & Eccleſiaſticas Præfecturas ſeu dignitates. *c. ad apoſtolicæ.* 2. *de ſent. & re judic. in* 6. & *can. ſi quis deinceps* 16. *qu.* 7. Quia in poteſtate & juriſdictione cum omni Prælato concurrit; *ſec.* Bald. *lib.* 1. *feud. tit.* 1. *num.* 2. Jaſ. *ibid. num.* 4.

&

& quia omnium Eccleſiarum eſt Dominus. *ſec.* Matth. de Afflict. *d. lib.* 1. *tit.* 1. *num.* 16. & Præpoſit. *ibid. num.* 9. Nec refert, ejus nullam fieri mentionem *in d. feud.* 1. *tit.* 1. Quia appellatione Epiſcopi comprehenditur, *c. in tantum, diſt.* 12.

In *medio gradu* ſunt, Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi; & omnes recte infeudant. Dd. *ad feud.* 1. *tit.* 1. Borcholt. *de feud. cap.* 5. *num.* 6. Intrigliol. *quæſt. feud.* 53. *num.* 77. Mozz. *cap. de his qui feud. dar. poſſ. num.* 4.

In *infimo gradu* ſunt, Abbas, Abbatiſſa, Præpoſitus; & non minus ac illi qui in medio gradu, recte feuda conferunt: *feud.* 1. *tit.* 1. non tantum *antiqua* ob mortem vel culpam vaſalli ad ſe reverſa: *feud.* 2. *tit.* 35. etiam ſine conſenſu Capituli, *c. ult. Ext. de Feud.* niſi ad illud etiam feudi conceſſio pertineat: Fachin. *Controv. lib.* 7. *tit.* 66. ſed & *nova*; ſed de rebus propriis; *feud.* 2. *tit.* 35. & *ibi* Matth. de Afflict. & Jaſ. *feud.* 1. *tit.* 1. *num.* 21. utpote in quibus jure Communi utuntur; *ſec.* Gloſſ. *in c. Poſſeſſiones.* 16. *qu.* 4. Matth. de Afflict. *feud.* 2. *tit.* 35. *num.* 15. Schrader. *de feud. part.* 4. *c.* 2. *num.* 1 & 2. non de rebus Eccleſiæ. *feud.* 1. *tit.* 6.

Antiqua cum feuda conferunt, debent id facere eiſdem conditionibus, qui-

quibus antiquitus dari conſueverunt. *feud. 1. tit. 1. feud. 2. tit. 34.*

Seculares ſive *Laici* qui feuda dare poſſunt, vel hoc faciunt *ratione alicujus ſuperioritatis*; vel *nullius*.

Superioritatis tres ſunt gradus; *Summus*, *Medius*, *Inferior*.

In *ſummo gradu* ſunt Imperator, ſeu Princeps Romanus; *l. Princeps. ff. de legib. l. Imperator. ff. de in diem addict. junct. feud. 2. tit.* 10. & Rex; ſuperiorem non recognoſcentes: qui ſoli feuda regalia, ut ſunt Ducatus, Marchionatus, Comitatus, concedere poſſunt. *feud. 1. tit.* 14. Marc. Ant. Cont. *feud. 1. tit. 1. princ. & verſ. quod de Imperatore.* Schrader. *part.* 4. *c.* 1. *num.* 2. 3. 44 & 45. Intrigliol. *quæſt. feud.* 53. *num.* 199. Zaſ. *part.* 5. Andr. de Iſernia. *feud.* 1. *tit.* 1. §. 1. *pec. c. ſcitote 6. qu.* 6.

In *medio gradu* ſunt Dux, qui aliquo Ducatu, *feud.* 2. *tit.* 10. *in princ.* Marchio, qui de Marchia, *feud.* 2. *tit.* 10. Comes, qui de aliquo Comitatu, eſt inveſtitus; *feud.* 2. *d. tit.* 10. qui olim Regni & Regis Valvaſores dicebantur: *Feud.* 1. *tit.* 1. & *ibi Gloſſ.* proprie autem Capitanei Regni appellantur. Alvar. *Feud.* 1. *tit.* 14. §. *ſi Capitanei.*

In *inferiore gradu* ſunt Valvaſores majores; *feud.* 1. *tit.* 7. & *tit.* 17. ſic dicti à Valvis, quod ad valvas Dominorum

rum cuſtodiæ & reverentiæ cauſa ſtant; *ſec.* Andr. de Iſernia. *ad feud. lib.* 1. *tit.* 1. & Zaſ. *part.* 5. *num.* 12. Dicuntur &, ſed improprie, Capitanei; Cujac. *feud. lib.* 1. *tit.* 10. Baldus hos Barones vocat. *feud.* 1. *tit.* 1. *num.* 6. Sunt nobiles eminentiores. *ut not.* Zaſ. *part.* 5. *num.* 15. A Ducibus, Marchionibus, Comitibus feuda accipiunt, & per ſe quoque aliis feuda dare poſſunt. *feud.* 1. *tit.* 1. §. 1. *in fin.*

Nullius ſuperioritatis ratione Feuda conferunt Valvaſores minores; qui etiam minimi: *feud.* 1. *tit.* 5. & *tit.* 16. vel Valvaſini: *feud.* 2. *tit.* 10. Sunt nobiles nudum nobilitatis nomen habentes. Obrecht. *diſp. feud.* 3. *theſ.* 119.

Olim Feudum proprium non habebant, quoniam mors Valvaſoris majoris, à quo feudum acceperant, ſi quidem ſine legitimis heredibus deceſſiſſet, feudum majori Valvaſori aperiebat, à quo etiam quandocunque volebat; certis caſibus exceptis, auferri poterat; *feud.* 1. *tit.* 1. *in fin.* Sed in Curia Mediolanenſi, idem jus in Valvaſinis, quod in Valvaſoribus, ſervabatur. Cujac. *feud.* 4. *tit.* 38. *dict. tit.* 1. *in fine.*

Poſſunt & bona ſua allodialia plebeii & alii ignobiles, *feud.* 2. *tit.* 3. Haneton. *feud.* 1. *tit.* 5. Duar. *c.* 6. proinde & ruſtici, in feudum concedere. Bald.

Alvarot. & alii Dd. *in ſeud.* 1. *tit.* 1. Sonsbec. *part.* 6. *num.* 15. Weſemb. *c.* 4. *num.* 4. Zaſ. *part.* 2. *num.* 31. Quoniam quilibet rei ſuæ moderator & arbiter eſt. *l. in re mandata.* 21. *C. mand.* Et iniquum eſſet, hominibus egenis liberam de rebus ſuis diſponendi facultatem non concedi. *l.* 2. *in fin. ff. ſi quis à parent. man.*

Contrarium tenent Loriott. *in comm. feud. tit. hoc. in verſ. Marchio.* Duar. *de feud. cap.* 6. *num.* 9. Primò, Quia, *Feudorum lib.* 1. *tit.* 1. de perſonis dignitate præditis agitur. Secundò, Quia Dominus in Vaſallum juriſdictionem exercet. *feud.* 2. *tit.* 15. Utrumque in ruſticum non cadit.

Verum hac de re loci conſuetudo ſervanda eſt. Arum. *diſp. feud.* 3. *theſ.* 3. Obrecht. *d. diſp. feud.* 3. *theſ.* 127. Eſt enim optima Juris controverſi interpres. *l.* 37. *ff. de legib. fac. l.* 13. *ff. de pollicit.*

Fœminæ, cum liberam rerum ſuarum habeant adminiſtrationem & donare poſſint, *l. donationes.* 31. §. 1. *ff. de donat.* non tantum poſſunt bona ſibi ab aliis conceſſa infeudare; ſed & in allodialibus & propriis nova feuda concedere; *feud.* 2. *tit.* 3. §. 1. *verſ. fœminam*: & ſic inſtar virorum infeudantium, juriſdictionem in Vaſallos, & cæteras prærogativas, conſequi. *ſec.* Bald. Alvarot. Præpoſ. Frid. Schenck.

Lim-

Limburch. *feud.* 2. *d. tit.* 3. §. 1. *verſ. fœminam.* 1. Niſi impudice ac luxurioſe vivant, bonaque ſua dilapident; *arg. l. mulieri.* 15. *ff. de curat. fur.* Zaſ. *de feud. part.* 5. *num.* 33. Mozz. *de his qui feud. dar. poſſ. num.* 25. Schrader. *de feud. part.* 4. *c.* 1. *num.* 39. Vult. *de feud. c.* 3. *num.* 9. Furere enim intelliguntur: Menoch. *de arbitr. jud. quæſtion. lib.* 2. *caſ.* 328. *num.* 5 & 6. 2. Niſi ex forma ſtatuti alienare prohibeantur, *feud.* 2. *tit.* 3. *in princ.* Schneidw. *de feud. p.* 3. *num.* 74.

Dant autem feuda dictæ perſonæ non tantum per *ſemetipſos*; verum & per *alios*; ut per *procuratores*, *feud.* 2. *tit.* 3. §. *ſed utrum.* *tutores* & *curatores*. *Feud.* 2. *tit.* 3. *in princ.*

Per *illos* feuda etiam nova, ſi quidem ſpecialem vel plenam habent adminiſtrationem; Præpoſ. Matth. de Afflict. *in d.* §. *ſed utrum. arg. l.* 7. *ff. de donat.* Weſemb. *cap.* 4. *num.* 8. Schneidw. *c.* 3. *num.* 87. & *ſeq.* Schrader. *c.* 1. *num.* 69. *cum ſeqq.* ſin generalem, tantum antiqua renovare, *d. feud.* 2. *tit.* 3. §. *ſed utrum.* non nova dare, poſſunt. Duar. *c.* 6. *num.* 12. Schneidw. *d. loco.* Alvarot. *lib.* 1. *feud. tit.* 1. *in princ. num.* 12.

Per *hos* non nova feuda, niſi Judicis interveniat decretum. Zaſ. *part.* 5. &

Dd. *in feud.* *lib.* 1. *tit.* 1. Hanet. *lib.* 1. *cap.* 5. Duar. *cap.* 6. *num.* 12. aut ſint Principes; Weſemb. *de feud.* *c.* 4. *num.* 6. Roſenth. *cap.* 2. *concl.* 7. Vult. *d. cap.* 3. ſed antiqua, licet pupilli, vel minores, abſentes ſint. Zaſ. *d. p.* 5. *arg. l. magis puto.* §. *pater. ff. de reb. eor.* &c. Aut. *quibuſcunque. C. de SS. Eccl.* Schneidw. *c.* 3. *num.* 86. Borcholt. *c.* 5. *num.* 43. Ferrar. Mont. *de feud. lib.* 2. *cap.* 1. *circa fin.*

Tit. V.

De his qui Feudum accipere poſſunt.

Hactenus de iis qui Feuda dare ac conſtituere poſſunt: reſtat tractare de *iis qui ea accipere poſſunt.* Non enim ſufficit ſcire, qui feuda dare poſſunt, niſi etiam ſciamus, qui & accipere poſſunt. Eſt enim inter dantes & accipientes mutua relatio.

Antiquitus nemo Feudorum capax exiſtimabatur, niſi vel Magiſtratui gerendo idoneus eſſet, vel belli muneribus explendis aptus. Feuda enim apud Veteres nihil, quam officia Magiſtratuum, & jura, contemplatione belli conſtituta, erant.

Hodie indifferenter *omnes* accipere poſſunt, *qui & concedere:* Mozz. *c.* 3. *num.* 27. *verſ. videamus.* Hartm. *obſ. feud.*

feud. 1. *num.* 1. Vult. *c.* 4. *num.* 4. nullâ *ſexus*, *ætatis*, *ſtatus*, *qualitatis*, *ordinis*, habitâ ratione.

Non *ſexus*; Nam non tantum *maris*; ut olim, *feud.* 1. *tit.* 1. §. *hoc autem.* quia ſervitia militaria, ob quæ feuda dabantur, obire tantum poterant: Gloſſ. *in d.* §. *hoc autem.* Borch. *c.* 1. *n.* 10. Bald. *in l. fin. num.* 1 & 7. *C. de ſuis & legit.* Vult. *lib.* 1. *de Feud. c.* 4. *num.* 3. ſed & *fœminæ* hodie feuda accipere poſſunt. *feud.* 1. *tit.* 8. §. *ult.* & *feud.* 2. *tit.* 17. & *tit.* 30. Sonsbec. *part.* 7. *num.* 17. Borch. *c.* 5. *num.* 44. Weſemb. *c.* 5. *num.* 5. Haneton. *lib.* 1. *cap.* 6. Zaſ. *part.* 5. Vult. *lib.* 1. *cap.* 4. *num.* 5. Idque in caſibus, in quibus ad fœminas feuda extenduntur. *d. feud. lib.* 1. *tit.* 1. §. *hoc autem. Feud.* 1. *tit.* 8. §. *filia.* De novis à Dominis, licet ſint religioſæ, Curt. Jun. *de feud. part.* 3. *qu.* 10. *num.* 16. inveſtiri poſſunt. *feud.* 1. *tit.* 24. Licet enim cuique res ſuas, in quem velit, transferre; *l. de re mandata.* 21. *C. mand.* proinde & Dominis Feuda fœminis concedere. Quibus ut per ſubſtitutum feudalia ſervitia præſtare poſſint, gratiam feciſſe cenſentur. *dd. loc.*

Hermaphroditus etiam de feudo inveſtiri poteſt, idque ſecundum ſexum qui in eo prævalet. *arg. l. quæritur.* 10. *ff. de ſtatu hom.* Nam ex eo, vel pro viro, vel

vel pro muliere, habetur. *d. l. quæritur. 10. & l. repetundarum. 15. ff. de teſtib.* vid. Bald. *in l. ult. C. de ſuis & legit.*

Non *ætatis*; Tam enim *impuberes*, *minores*, quam *majores*, feuda accipere poſſunt. De *majore* nullum dubium, niſi aliud obſtet: de *impubere* eſt diſtinguendum. Aut enim *infantiam eſt egreſſus*, & tum, etiam ſine tutore, inveſtiri poteſt. Quoad enim adquirendum, eo non indiget. *l. pupillus. ff. de acq. rer. dom.* Juramentum tamen quod præſtandum, in ætatem perfectam differet: *feud. 2. tit. 26 & 12.* ſervitia per alium, puta tutorem, procuratorem, *feud. 2. tit. 55. §. 1.* præſtabit: *feud. 2. tit. 100.* Zaſ. *part. 5.* Jacob. de Belviſ. Alvarot. Mart. Laud. Præpoſ. *in feud. 2. tit. 3. §. perſonam.* Weſemb: *cap. 5. num. 5.* Haneton. *lib. 1. de Feud. c. 6. num. 4.* Aut *infans* eſt, & tum ſine tutoris auctoritate & conſenſu acquirere non poteſt, quia non intelligit quid agit. Zaſ. *p. 5. num. 2.* Alvarot. *ad §. perſonam. num. 4.* Sonsbec. *part. 7. num. 16.* Roſenth. *c. 3. concluſ. 4.* Schrader. *part. 4. c. 3. num. 4.* *Pubes*, ſive *minor*, per ſe feudum acquirere poteſt. Nuſquam enim prohibetur. Ergo. *d. feud. 2. tit. 3. §. perſonam.* Nec obſtat quod Domino obligatur, obligari autem ſine curatore nequeat, *l. 3. C. de in int. reſt.* Quoniam per

per juramentum fidelitatis obligatur; *Feud.* 2. *tit.* 7 & 38. §. *ſacramentum.* Juramento autem etiam ſine Curatore obſtringitur. *Auth. ſacramenta. C. ſi adverſ. vendit. feud.* 2. *tit.* 55. §. *præterea.* Hanet. 1. *feud.* 1. 6. *num.* 4. Vult. *d. c.* 4. *in princ.* Arum. *diſp. feud.* 3. *th.* 35. Diſſ. Sonsbec. *part.* 7. *num.* 17.

Non *ſtatus* habita ratione; ſive enim *liber* ſit, ſive *ſervus*, parum refert; hic enim feudum, ejuſque actionem, domino acquirit. *feud.* 2. *tit.* 3. Cujac. *feud.* 2. *tit.* 4.

Dominus tamen qui ſervum ſuum de Feudo ſcienter inveſtiit, hoc ipſo libertatem ei dediſſe creditur. Haneton. *lib.* 1. *cap.* 6. *arg. l. ſuper ſervis* 6. *C. qui milit. poſſ. lib.* 12. Eoque nomine conceſſum feudum ſervo libertate donato acquiretur. *l. cum filiofam.* 11. *ff. de legat.* 1.

Ut & eo caſu, quo ſervus alienus, Domino ſciente & patiente, ab alio de Feudo ea conditione eſt inveſtitus, ut Feudum conceſſum ei acquiratur. Haneton. *d. loc.*

Sane ſi quis errore ductus, eum ſervum, quem liberum aut libertum eſſe credebat, de Feudo inveſtierit, ratione erroris, qui conſenſum concedentis excludit: *l. ſi per errorem.* 15. *ff. de juriſdict.* talis inveſtitura nulla erit. *feud.* 2. *tit.* 3. §. *in perſonam.*

Li-

Liber Feudum accipiens, an ſit *ſui* an *alieni juris*, nihil refert. Nam & filiofamilias feudum, præter quam à patre (Donatio enim, maxime rei immobilis, (in qua feudum conſtitui debet) inter patrem & filium eſt prohibita, *l.* 1. §. 1. *ff. pro donat. l.* 4. *in fin. C. fam. erciſc. l.* 1. *in fin. C. de caſtr. pec. milit.* Niell. *diſp. feud.* 2. *theſ.* 5. *lit. c.*) recte, adjecta conditione, ne patri acquiratur uſusfructus, *arg. Auth. excipitur C. de bon. quæ liber.* Haneton. *d. loc. num.* 3. dari poteſt. Zaſ. *part.* 5. Roland. à Valle, *conſ.* 71. Borch. *c.* 5. *num.* 46. Intrigliol. *qu. feud.* 54. *num.* 47. Schneidw. *part.* 3. *num.* 98. Vult. *c.* 4. *num.* 8. Licet etiam inveſtiens erraverit, putans eum ſui juris eſſe. Vult. *d. c.* 4. *num.* 8. Mozz. *de his qui feud. dar. poſſ. num.* 33. Andr. de Iſernia. *in d.* §. *perſonam.* Sonsbec. *part.* 7. *num.* 7.

Nec patri, ut volunt Sonsbec. *part.* 7. *num.* 8. 11. Jacob. de Belviſ. *ut inquit* Bald. *in l. cum oportet. C. de bon. que lib.* Curt. Jun. *part.* 3. *num.* 2. Mozz. *de nat. feud. num.* 49. uſusfructus feudi per filium acquiritur; cum quia feuda non cenſentur jure reliquorum bonorum, ſed ejus naturæ ſunt, ut ad adſcendentes non tranſeant: *feud.* 2. *tit.* 50. tum etiam quia feuda jure peculii caſtrenſis cenſentur; ob militiam enim ſervitia dan-

dantur. At caſtrenſis peculii uſumfructum pater non habet. *l. 6. C. de bon. quæ liber.* Ergo nec Feudi. *vid.* Andr. de Iſern. *d. loc.* Matth. de Afflict. & Præpoſ. *ad feud. 2. tit. 18.* Schrad. *part. 7. c. 6. num. 6.*

Nec *qualitatis* habetur ratio; nam furor, dementia, cæcitas, & ſimiles defectus, impediunt quidem regulariter in feudo ſuccedere; *feud. 2. tit. 36.* non tamen novum acquirere. Alvarot. Præpoſ. *in feud. 1. tit. 6.* Dominus enim ſciens defectum, Vaſallo eam videtur gratiam facere, ut, ſi per ſe commodè ſervire non poſſit, per ſubſtitutum ſerviat. Haneton. *d. c. num. 5.*

Nihil quoque intereſt, accipiens ſit *nobilis*, an *ignobilis*, *ſuperior*, *par*, vel *inferior*. Sonsbec. *part. 7. num. 1.* Schrader. *part. 4. c. 3. num. 11.* Adeo ut ipſe Imperator, ab aliis qui ſe inferiores ſunt, feudum recognoſcere poſſit: atque hoc caſu his & fidelitatis juramentum præſtare, & per ſubſtitutum ſervire, obſtrictus ſit. *feud. 2. tit. 100.* Schrader. *p. 4. c. 3. num. 11. & ſeq.* Zaſ. *p. 5. num. 73.*

Nec habetur ulla *ordinis* diſtinctio; nihil enim refert, is, cui feudum conceditur, *Laïcus* ſit, an *Clericus*; *Feud. 2. tit. 40. c. cæterum. de judic. c. ex tranſmiſſa. Ext. de foro comp.* accipiat hic Eccle-

ſiæ

ſiæ ſuæ nomine, modo tum ei non ſit onerosum; *Feud.* 2. *tit.* 40. Haneton. *d. c.* 6. *num.* 6. an proprio: *d. tit.* 40. §. *fin.* dum tamen per ſubſtitutum, Præpoſ. *in d.* §. *fin.* Andr. de Iſern. & Alvarot. *in feud.* 2. *tit.* 30. non in propria perſona, ſervitia, ne ea eum à divinis miniſteriis avocent, præſtet. *Gl. fin. in feud.* 2. *d. tit.* 30.

Et tum poteſt clericus, ratione feudi coram feudi Domino, licet Laïco, conveniri, Bald. *ad feud.* 2. *tit.* 16. Alvarot. *feud.* 2. *tit.* 20. Jaſ. *in prælud. feud.* Gail. 1. *obſ.* 37. *num.* 3. Mynſ. 1. *obſ.* 22. Jul. Clar. §. *Feudum. quæſt.* 90.

Dictis non obſtat, *feud.* 2. *tit.* 26. §. *qui clericus.* & *tit.* 30 & 36. *in fin.* Quia *dd. cc.* de feudo antiquo intelligenda. Feudum novum à Domino volente Clericus accipere poteſt; *d. c. ex tranſmiſſa.* Antiquum, ſi vitæ religioſæ ſe dedat, retinere non poteſt. Deſinit enim eſſe miles ſeculi, qui factus eſt miles Chriſti. *feud.* 2. *tit.* 21. *feud.* 2. *tit.* 26. §. *qui clericus.* Hartm. Piſtor. *lib.* 4. *quæſt. part.* 2. *qu.* 33. *num.* 27.

Accipiunt feuda dicti omnes non tantum per ſe, ſed & per alium; puta procuratorem. *Feud.* 2. *tit.* 3. §. 1. *verſ. ſed utrum.* & *ibi* Præpoſit. *num.* 2. Matth. de Afflict. *n.* 6. Sonsbec. *part.* 7. *num.* 24. *in fin.* Intrigliol. *quæſt. feud.* 34. *num.* 66.

In

In ſumma, omnes Feudum accipere poſſunt, quibus hoc nominatim non eſt prohibitum. *de feud. 2. tit. 3. verſ. perſonam. & tit. 26. §. ſi minori.*

Prohibitum eſt hæreticis, *l. ſi quis. 10. l. Manichæos. Auth. Gazaros. Auth. Credentes. & ibi* Dd. *C. de hæret. & Manich. c. ult. c. 14. Ext. de hæret.* excommunicatione majori excommunicatis, Roſenth. *cap. 3. concl. 9.* Vult. *cap. 4. num. 12. Feud. 1. tit. 28. in princ.* Sylvan. *de recogn. feud. qu. 10.* Borcholt. *cap. 5. num. 53.* publio crimine damnatis, *l. fin. C. ad l. Jul. Majeſt. l. poſt contractum. 15. ff. de donat. l. ſi quis poſthac. C. de bon. proſcript.* Roſenth. *cap. 3. concl. 9.* Vult. *cap. 4. num. 12.* uſurariis, Sylvan. *de feud. recognit. quæſt. 100 & 104. per l. 2. C. de dignit.* turpibus & infamibus. Sylvan. *d. loc.* Blanc. *lib. 2. cap. 5. num. 11. per l. fratres. 27. C. de inoff. teſt.* ſi ſint feuda dignitatem annexam habentia: Schrader. *p. 4. cap. 3. num. 7. in fin.* Roſenthal. *cap. 3. concl. 9.* ex inceſtuoſo & nefario concubitu natis. *l. ſi quis inceſti. 6. C. de inceſt. nupt. & ibi* Dd. Sylvan. *quæſt. 103. num. 5.* Roſenthal. *c. 3. concl. 8.* Blanc. *c. 5. num. 11.* Vult. *c. 4. num. 12.*

Spuriis, cum infames non ſint, (nuſpiam enim inter Infames numerantur, *tot. tit. ff. & C. de his qui not. inf.* nuſpiam

à te-

à teſtimonio ferendo repelluntur, Capyt. *deciſ.* 22. *num.* 7. in Decurionum ordinem, ad quem Plebeiis adſcendere non licet, *l. honores.* §. 15. *qui. ff. de decurion.* legi non vetantur; *l. ſpurii. ff. eod.* milites eſſe non prohibentur.) feudum novum recte conceditur. Capyt, *d. loc.* Palæott. *tract. de noth. & ſpuriis. cap.* 55. *num.* 14. Bald. *in l. eam quæ.* 14. *C. de fideicommiſſ.* & Matth. de Afflict. *feud.* 3. *tit.* 4. §. *naturales filii. num.* 18.

LIBER SECUNDUS.

TIT. I.

De rebus quæ in Feudum dantur.

PErſonarum tractatione præcedenti libro abſoluta, ſequitur *Rerum* conſideratio.

Res ſunt vel *corporales* vel *incorporales. l.* 1. *ff. de rer. diviſ.*

Corporales dicuntur, quarum certum eſt corpus, & certa ſubſtantia, ita ut videri & tangi, *d. l.* 1. tradi & poſſideri, *l.* 3. *ff. de acq. vel amit. poſſ.* poſſint: ut ſunt individua, quæ ſola ſub ſenſus cadunt.

Hæ vel ſunt *mobiles*, vel *immobiles: l.* 1. *ff.*

1. *ff. de rei vend. l.* 1. *in princ. ff. de Ædil. Ediċt. l. pen. in princ. ff. de jur. dot.*

Mobiles ſunt, quæ de loco in locum moveri poſſunt; idque vel *à ſe*; & dicuntur animales, *dict. l.* 1. §. 1. *ff. de rei vind.* alibi mobiles, eo quod ſe moveant; *l. moventium.* 93. *ff. de verb. ſignif.* moventibus opponuntur, *l.* 2. *ff. de ſupellect. leg.* earumque appellatione, excepto ſervo, omnia animalia comprehenduntur: *l.* 3. §. *Nerva.* 13. *ff. de acquir. vel amitt. poſſ.* vel *ab alio*, ut inanimales, id eſt, quæ anima carent. *d. l.* 1. §. 1. alibi moventes appellantur, *d. l. moventium.* 93. & mobilibus atque immobilibus conjunguntur; *l.* 30. *C. de jur. dot. l. un.* §. *cum autem.* 7. *C. de rei uxor. act. l.* 2 & 3. *C. de quadr. præſcript.* quarum appellatione veniunt, fructus, *l. ult.* §. 2. *ff. de requir. reis.* ſupellex. *d. l.* 2. *ff. de ſupell. leg.*

Immobiles res ſunt, quæ moveri non poſſunt (unde etiam immobilium poſſeſſor non ſatisdat. *l.* 15. *ff. qui ſatisd. cog.*) ut ſunt res ſoli, puta *fundus*; *l.* 1. §. 3. *ff. de vi & vi arm.* quæque ſolo cohærent; ut *ædificium*: *d. l.* 1. § 4. vel immobilibus annumerantur, veluti, *ſalaria, ſtipendia, ſportulæ*, &c. *de quib. in l.* 14. *C. de SS. Eccleſ. & Novel.* 7.

Incorporales ſunt, quæ tangi non poſſunt, §. 2. *Inſt. de reb. corp. & incorp.* nec

tradi, *l. ſervus.* 43. §. 1. *ff. acquir. rer. dom.* nec poſſideri, *l.* 4. §. *ſi viam.* 27. *ff. de uſucap. & uſurpat.* nec uſucapi. *l. ſervitutes.* 14. *ff. de ſervitut.*

Res immobiles ſive ſoli, tam *univerſales*, ut *territoria*; quam *ſingulares*: ut, *feudi*, *agri*; regulariter in Feudum dari poſſunt. *feud.* 2. *tit.* 1. §. *fin.* Quia Feudum eſt uſusfructus, in perpetuum alicui datus; at iſtæ res ſunt perpetuæ, & in iis proprie uſusfructus conſtitui poteſt. *l.* 1. & *tot. tit. ff. de uſufr.* Schrader. *de feud. part.* 3. *c.* 2. *num.* 1.

Territorio ſimpliciter in Feudum dato, etiam ea quæ territorio cohærent, data intelliguntur; ut ſunt, *juriſdictio*, & *alia jura*, *atque emolumenta*, quæ concedenti in territorio competierunt. *Decian. conſ.* 123. *num.* 17. *cum ſeqq. vel.* 3. Quia cum hæc territorio inſint, atque cohæreant, cum eo conceſſa intelliguntur. *Acceſſorium enim ſequitur ſuum principale. cap. acceſſorium.* 42. *de reg. jur. in* 6.

Territorio cum pertinentiis alicui in Feudum conceſſo, omne jus, quomodocunque competens, tam præſens, quam futurum, conceſſum intelligitur. Quia hoc omne jus, pertinentiarum verbum comprehendit. *l. verbum illud pertinere.* 181. *ff. de verborum ſignif.* Decian. *conſ.* 123. *num.* 8. Pariſ. *conſ.* 58. *num.* 44. *vol.* 3. Obrecht. *diſp. feud.* 5. *theſ.* 129. & 130.

Fun-

Fundo vel *agro in feudum dato*, non tantum fructus pendentes, vel ſtantes, dati intelliguntur; Zaſ. *de feud. p.* 4. *num.* 4. (Quia pars fundi vel agri eſſe videntur: *l. fructus.* 44. *ff. de rei vind.*) ſed & ædificia, ſervitutes fundo debitæ, venationes, piſcationes, & ea quæ perpetui uſus cauſa in fundo ſunt, & quæ ad ejus inſtructionem pertinent; ut *equi, boves*, &c. conceſſa intelliguntur. Sonsbec. *part.* 8. *num.* 20. Matth. de Afflict. *feud.* 2. *tit.* 1. §. *ſecundum.* Weſemb. *de feud. cap.* 7. Schrader. *de feud. p.* 3. *c.* 4. *num.* 3. Jacob. de S. Georgio, *in inveſt. feud. in verb.* & *in conventionibus. item in verb. cum piſcatoribus.* Vult. *de feud. lib.* 1. *cap.* 5. *num.* 4. Andr. de Iſernia. & Matth. de Afflict. *feud.* 2. *tit.* 56. *verſ. plauſtrorum.* Quia hæc omnia & partim fundo cohærent, & partim ad eum pertinent. Menoch. *de præſumpt. lib.* 3. *cap.* 99. *num.* 7.

Non tamen, ſi in eo fundo patibulum ſit erectum, idcirco criminalis juriſdictio & imperium merum conceſſum intelligitur. Schrader. *de feud. part.* 3. *cap.* 4. *num.* 17. Quia hæc non niſi expreſſe & ſpeciali jure dari ſolent. *l.* 1. *in princ. ubi not. ff. de off. ejus cui mand. juriſd.*

Res immobiles quæ ſolo cohærent, ita ut, vel pars ejus ſint, vel ab eo omnino non, vel ſaltem non utiliter, & bonæ fidei in-

intuitu, ſeparari poſſint, Schrader. *de feud. p. 3. c. 2. num.* 55. Ferrar. Montan. *de feud. lib. 2. c. 3.* cum non minus ac res ſoli perpetuæ & fructuoſæ eſſe poſſint, etiam in Feudum dari poſſunt; *Feud. 2. tit. §. ult.* ſive ſint *univerſales:* ut, *Urbs, Civitas, Caſtrum, Sylva, Vinea*, & ſimiles: ſive *ſingulares;* ut, *Domus* vel *Ædificium, Molendinum, Lacus, Stagnum, Fluvius, Piſcina*, & ſimiles.

Urbe vel *Civitate alicui in Feudum ſimpliciter data*, omnia ea, quæ ambitu Urbis vel Civitatis continentur, item Juriſdictio quæ Urbi vel Civitati cohæret, & alia ejus jura atque emolumenta data intelliguntur. *arg. l. 2. ubi not.* Rebuff. *ff. de verb. ſignif.* Decian. *d. conſ.* 123. *num.* 23. Quia hæc omnia urbi vel civitati aut cohærent, aut ad eam pertinent.

Caſtro alicui ſimpliciter in Feudum conceſſo; non tantum bombardæ, tormenta bellica ad caſtrum defendendum perpetua deſtinatione poſita, feudo adhærere intelliguntur; Bald. *Feud.* 1. *tit.* 4. Oldrad. *conſ.* 163. ſed & territorium caſtri, quod certum eſt; Bald. *Feud.* 2. *tit.* 51. (quia territorium eſt inſtar corporis, caſtrum inſtar capitis, *ſec. Socin. conſ.* 76. quod à corpore non debet ſeparari, *arg. l. cum in diverſis.* 44. *& ibi not.* Bald. *ff. de relig. & ſumpt. fun.* & quia Caſtrum & territorium ſunt connexa, ut

uno

uno conceſſo; recte quoque alterum conceſſum intelligatur. *c. tranſlato.* 13. *Ext. de conſtitut.* Schrader. *de feud. p.* 3. *cap.* 4. *num.* 22. *& ſeqq.* Diſſ. Oldrad. *conſ.* 121.) imo & Juriſdictio conceſſa intelligitur, ſi quidem ea cum caſtro cohæreat. Menoch. *lib.* 13. *præſumpt. c.* 97. *num.* 13. *Conceſſo enim principali, etiam acceſſoria & ei cohærentia conceſſa cenſentur.* l. creditor. 52. §. ult. ff. de act. empt. l. uxorem. 41. §. legaverat. ff. de legat. 3. *Acceſſorium enim ſequitur ſuum principale.* c. acceſſorium. de reg. jur. in 6.

Proinde *caſtro alicui in Feudum cum territorio dato*, non ſolum juriſdictio, quæ territorio cohæret, ſed & molendina, flumina publica, rivi, fontes & ſylvæ, item jura patronatus & alia, Vaſſallo data intelliguntur. Schrader. *d. p.* 3. *c.* 4. *num.* 33. *cum ſeq.*

Sylvâ vel *vineâ alicui in feudum datâ*, non tantum arbores vel vites; ſed etiam ſolum, quo continentur, datum intelligitur. *ſec.* Bald. *in l.* 1. *num.* 30. *& ibid.* Jaſ. *num.* 100. *C. de jur. emphyt.*

Domo vel *ædificio, alicui in feudum dato*, non tantum illi domui affixa, *l. Julianus.* 13. §. *ult. cum ll. ſeqq. ff. de action. emt.* & quæ perpetuæ ædium utilitati ſerviunt; ut *claves, ſeræ, clauſtra, l. fund.* 17. *ff. eod. l. cætera.* 41. §. *hoc Senatuſconſultum.* & *ibi not. Alex. ff. de legat.*

 1. item

1. item ſervitutes debitæ, *l. ſi aquæductus.* 47. *ff. de contr. empt.* in feudum datæ intelliguntur; ſed & ipſum ſolum: Itaque domo collapſa, vel igne conſumptâ, ſolum Vaſallus retinet. *arg. l. ſi fundum ſub conditione.* 81. §. *qui fundum. in fin. ff. de legat.* 1. Borcholt. *de feud. c.* 6. *num.* 2. Schrader. *d. c.* 4. *num.* 12. *& ſeq.*

Molendino in feudum dato, ſimul ſolum cui cohæret, datum videtur. Quia ejus ſine ſolo nullus eſt uſus. Obrecht. *d. diſp. feud. theſ.* 153. Loquimur enim de eo molendino, quod aliquantum ſaltem ſolo cohæreat, ita ut loco non moveatur: illud enim, tanquam pars ſoli in feudum dari poteſt: Borcholt. *c.* 6. *num.* 11. Roſenth. *c.* 4. §. 2. *lit. f.* & §. 3. Curt. Jun. *de feud. part.* 1. *qu.* 6. *num.* 11. non quod in aquis natat, *ſec.* Rip. *in l.* 2. *ff. de flumin.* aut ventis agitatur; *arg. l. Titius horreum.* 60. *ff. de acq. rer. dom.* Rip. *ad. d. l.* 2. niſi cum caſtro vel villa. Jacob. de S. Georg. *ſup. verb. & cum molendinis. num.* 1 & 2. Molin. *in conſuet. vet. Pariſ.* §. 1. *gloſſ.* 8. §. 5. *num.* 4.

Lacu, ſtagno, fluvio, vel piſcina, in feudum datis, non tantum ſolum, ſed etiam piſces dati intelliguntur. Zaſ. *Tract. de Feud. p.* 4. *num.* 3. Quia ſolo cohærent; & quia piſces loco fructuum ſunt. Niſi cuſtodiæ, Zaſ. *d. loc.* vel quotidiani uſus cauſa ibi exiſtant.

Mo-

Molin. *d. gloſſ.* 8. *num.* 17. 18 *&* 19. *Immobilium habentur loco*, & propterea in feudum dari poſſunt, *Feud.* 2. *tit.* 1. §. *ult. reditus annui*, non ſolum qui ſuper rebus immobilibus conſtituti atque ex iiſdem exſolvuntur: Bald. *feud.* 2. *tit.* 1. §. *ult.* Andr. de Iſern. Præpoſ. Afflict. *ibid.* ut, cum de Camera aut cavena feudum datur; *Feud.* 2. *tit.* 5. §. *fin.* *&* *tit.* 10. (quod finitur, ærario, vel cellario, ſine culpa domini exhauſto. *feud.* 2. *tit.* 58) ſed & qui ex vectigalibus, pedagiis, teloniis, ſimilibuſque rebus provenire ſolent; Alvarot. *feud.* 2. *tit.* 1. §. *ſciendum.* Haneton. *de jure feud. lib.* 1. *cap.* 4. *num.* 3. imo & qui ex ſocietate aliqua, vel ex menſa Nummularii, quotannis præſtantur; Andr. de Iſern. Matth. de Afflict. *feud.* 2. *tit.* 1. §. *ſciendum.* Zaſ. *de feud. part.* 4. *num.* 9. Ferrar. Montan. *de feud.* 2. *tit.* 2. Quia omnes hi reditus ſingulis annis renaſcuntur prout alii fructus; *per not. in l. fructus.* 7. §. *divortio.* §. *ſi vir. ff. ſolut. matr.* Curt. *de Feud. p.* 1. & quia ratione rei immobilis, & loci commercialis, hi reditus pro rebus immobilibus habentur. Zaſ. *d. part.* 4. *num.* 9.

Neceſſe tamen hos reditus eſſe perpetuos, Matth. de Afflict. & alii. *feud.* 2. *tit.* §. *fin.* Schneidw. *de feud. part.* 4. *num.* 40. nec mere perſonales; *ſec.* Bald.

 in

in l. hac Edictali. 6. §. *is illud. num.* 2. *C. de ſecund. nupt.* Mozz. *de rebus quæ in feud. dari poſſ. num.* 10. provenire ex negotiatione licita. Zaſ. *part.* 4. *num.* 7 & 9. Ferrar. *de feud. lib.* 2. *cap.* 3 & 5. *Diſſ.* Andr. de Iſernia. *feud.* 2. *tit.* 1. §. *fin.* quem explodit Schrader. *de feud. part.* 3. *cap.* 3. *num.* 6.

Res incorporales (*jura* dicuntur) etiam in feudum dari poſſunt; Dd. comm. *feud.* 2. *tit.* 1. §. *ult.* Weſemb. *de feud. c.* 7. *num.* 6. Mozz. *de feud. de reb. quæ in feud. dari poſſ.* quia etiam perpetua & fructuoſa eſſe poſſunt: & quia, cum rerum mobilium & immobilium ſimpliciter fit mentio, immobilium jure cenſentur, *l.* 2. *C. de ſervit.* Nec refert poſſeſſionem feudi tranſire in Vaſallum, *feud.* 2. *tit.* 8. §. *fin.* dominum eam tradere, *feud.* 2. *tit.* 26. atque Vaſallum in eam mittere, cogi, *feud.* 2. *tit.* 7. *in fin.* & rerum incorporalium poſſeſſionem nullam eſſe, *l.* 4. §. 27. *ff. de uſucap. l.* 3. *ff. de acq. poſſ.* nullam traditionem, nullam uſucapionem; *l.* 43. §. 1. *ff. de acq. rer. dom.* quia rerum incorporalium non eſt poſſeſſio mero jure, *dict. l.* 4. §. 27. *in fin.* id eſt, non eſt vera poſſeſſio: eſt tamen quaſi poſſeſſio, *l.* 23. §. 2. *ff. ex quib. cauſ. major.* eſt quaſi traditio: Tradidiſſe enim uſumfructum intelligitur, qui patitur uti frui, *l.* 3. *ff. de uſufruct.*

patientia pro traditione eſt, *l.* 1. §. 1. *ff. de Public. in rem act.* & uſus ſervitutis pro traditione poſſeſſionis habetur. *l. fin. ff. de ſervitut.*

Jura vel ſunt *Regalia*, vel *non regalia*.

Illa (ſic dicta quod Regi ſeu Imperatori in ſupremæ eminentiæ ſignum conceſſa, Dd. *in feud.* 2. *tit.* 56. Ferrar. Montan. *lib.* 5. *c.* 2. §. 1 & 2. Vult. *c.* 5. *num.* 8.) quia perpetua & fructuoſa eſſe poſſunt, & in Imperatoris poteſtate ſunt, in feudum dari poſſunt; *feud.* 2. *tit.* 56.

Sunt vel *Majora*, in quibus ſuprema Imperatoris poteſtas ac præeminentia relucet; quæ & Jura Majeſtatis à Bodino, 1. *de repub.* 10. vocantur: vel *Minora*, quæ ad rem fiſci ſpectant. Roſenth. *c.* 5. *num.* 2. Borch. *ad tit. quæ ſint reg. num.* 3. *feud.* 2. *tit.* 56. Zaſ. *epit. feud. p.* 5. *num.* 14. Vult. *lib.* 1. *c.* 5. *num.* 8.

Ad *majora regalia* pertinent; leges condere; bellum indicere; Bodin. *loc. d.* clauſula plenitudinis poteſtatis uti; Zaſ. *conſil.* 16. *num.* 12. *lib.* 2. ita; ut à ſententia non poſſit appellari, pronuntiare; *l.* 1. *ff. à quib. appell. non ſit.* Bodin. *d. c.* 10. de crimine læſæ Majeſtatis cognoſcere; Paris de Puteo, *in tract. Syndicat. verſ. de except.* ſpurios legitimare; *Novel.* 89. Zaſ. *d. conſil.* 16. famæ vel natalibus reſtituere; Borcholt. *ad d. tit.*

num. 4. ætatis veniam dare; *l.* 1 *&* 2. *C. de his qui ven. ætat. impetr.* Duces, Marchiones, Comites creare; Borcholt. *d. num.* 4. Peregrin. *de jur. fiſc. num.* 39. nobilitare; Tiraquell. *de Nobilit. c.* 6. Scholas publicas, quas Academias dicimus, confirmare; & privilegiis ornare; Vult. *d. c.* 5. *num.* 7. Doctores, Licentiatos, Poëtas, Magiſtros; Tabelliones, creare, *&c.* Regner. Sixtin. *in tract. de regal. c.* 2. Vult. *lib.* 1. *c.* 5. *num.* 7.

Ad *minora Regalia* pertinent; armandiæ; id eſt, *fabricandorum armorum jus*; Gothofr. *ad feud.* 1. *tit.* 56. *per Novel.* 85. *& l. pen. C. de fabricenſ. lib.* 11. viæ publicæ, hoc eſt, *dominium & tutela earum*; Vult. *de feud. c.* 5. *num.* 7. Borcholt. *ad. d. tit. num.* 25. Gail. 2. *obſ.* 64. *& de pace public.* 2. *obſ.* 1. Mynſ. 5. *obſ.* 70. flumina publica navigabilia, & ex quibus navigabilia fiunt; puta itidem *quoad dominium & tutelam*; Ferrar. *lib.* 5. *feud. c.* 7. Vult. *d. loc.* Jacob. de S. Georgio. *ſub. verb. & cum piſcationibus. num.* 1. Diff. Borcholt. *d. loc. num.* 31. portus, & ripatica, id eſt, *portoria, quæ ſolvuntur à ripa tranſeuntibus.* Gothofr. *in not. ad d. feud.* 2. *tit.* 56. Borcholt. *d. loc. num.* 38 *&* 42. vectigalia, id eſt, *gabella, pro invectione & tranſvectione mercium*; Mynſ. 5. *obſ.* 29. *vid. l. vectigalia.*

lia. 10. *ff. de publican.* & *tot. tit. C. de vectig. non inſt.* jus cudendæ monetæ; Borcholt. *ad. d. tit. num.* 55. Roſenth. *d. c.* 5. *q.* 50. jus mulctandi & puniendi, *l.* 5. *C. de mulct.* jus apprehendendorum bonorum vacantium, eorum quæ indignis ablata, Sixtin. *de regal. c.* 12. inceſtum committentis, Roſenth. *d. c.* 5. Borcholt. *d. loc. num.* 78. condemnatorum & proſcriptorum; *Auth. bona damnatorum.* & *ibi* Dd. *C. de bon. damnat.* committentium crimen læſæ Majeſtatis; *feud.* 2. *tit.* 56. *l.* 5. *C. ad l. Jul. Majeſt.* Angariæ & parangariæ; (*quæ ſunt onera realia; nempe præſtationes jumentorum, plauſtrorum, & navium, quæ in tranſvectione armorum exiguntur;*) Borcholt. *d. loc. num.* 48. *l. ult. C. de fabricenſ. lib.* 11. Sixtin. *c.* 15. *num.* 22. extraordinaria collatio, id eſt, muneris ultra ſolitam collationem indictio; Vult. *d. cap.* 5. *num.* 7. poteſtas conſtituendorum Magiſtratuum; Jaſ. *de feud. p.* 5. *num.* 4. argentariæ, id eſt, *metalli fodinæ*; Borcholt. *d. loc. num.* 87. Weſemb. *de feud. c.* 12. *num.* 5. Vult. *d. c.* 5. *num.* 7. palatia in civitatibus conſuetis; *l. un. C. de palat. l. quicunque. C. de oper. publ.* piſcationum reditus; Sixtin. *c.* 20. Vult. *d. num.* 7. ſalinarum vectigal; *l.* 17. *ff. de verb. ſignif.* theſauri dimidium, in loco Cæſaris, aut religioſo, non datâ ope-

râ reperti. *l. un. C. de theſaur. De quibus omnibus agitur feud. 2. tit. 56. ubi not.* Borcholt. *num. 21. cum ſeqq.* Vult. *de feud. l. 1. cap. 5. num. 7. §. minora regalia.*

Non regalia, ſive alia jura præter regalia, in feudum dari poſſunt; quia poſſunt eſſe perpetua & fructuoſa; *not.* Dd. *in feud. 2. tit. §. fin.* & immobilibus annumerantur: *d. loc.* ut ſunt *jura piſcandi, venandi, aucupandi, advocatiæ, actiones*, ſi hæ in annuis perceptionibus conſiſtant, ſi ad petendos annuos reditus competant. Weſemb. *de feud. c. 7. num. 6.* Curt. Jun. *de feud. part. 1. quæſt. 6. num. 10.* Alvarot. *d. feud. 2. tit. §. fin.* Sonsbec. *p. 8. num. 29.*

Atque ita ſupradictæ res immobiles in feudum dari poſſunt; ſive ſint *propriæ*; *feud. 2. tit. 3.* vel *vere*, ut allodium; *feud. 2. tit. 54. in fin.* vel *quaſi*; ut feudum; *feud. 2. tit. 34. §. 2.* ſive *alienæ*, *feud. 2. tit. 8.* ſive *communes*, *feud. 2. tit. 58. §. 1.* ſive *ſeculares*, ſive *Eccleſiaſticæ. feud. 2. tit. 35. §. fin.*

Res vere propria à Domino, etiam Imperatore, Schrader. *de feud. part. 4. c. 1. num. 4. cum. ſeqq.* quia de hac pro libitu diſponere poteſt, *l. in re mandata. 21. C. mand.* in feudum dari poteſt; *feud. 2. tit. 54.* etiam ei, qui eam vi occupavit, modo Dominus hoc ſciat: quia ſubſequente voluntate Domini, vitium præcedens

pur-

purgatur: *arg. l.* 2. & *ibi* Bart. *in princ.* & Bald. *num.* 1. *C. de his quæ vi vel met. cauſ.* ſi neſcit; feudi datio non valet; quia abeſt certa dantis voluntas. *l. ſi quæ.* 2. & *ibi* Gloſſ. & Bart. *C. de feud.* & *ſalt. rei domin. lib.* 11. & *not.* Bald. *in l. decernimus.* 16. *num.* 3. *C. de SS. Eccleſ.*

Poteſt etiam quis rem propriam ab alio in feudum accipere: Menoch. *conſil.* 1. *num.* 63. *vol.* 1. ſi quidem juris ſui non ſit ignarus. Menoch. *d. conſil.* 1. *num.* 87. *vol.* 1.

Rem quaſi propriam, ut feudum, & *Dominus*, & *Vaſallus*, in feudum dare poteſt. *Dominus* non pure, nec ſimpliciter (pure enim de alieno feudo facta inveſtitura non tenet: *feud.* 1. *tit.* 9.) ſed *ſub conditione*, ſcilicet quando ſibi vel heredi ejus fuerit apertum; *feud.* 2. *tit.* 26. §. 2. puta poſt mortem prioris poſſeſſoris: *d. feud.* 1. *tit.* 9. nec refert utrum conſentiente eo, vel ignorante, hoc fiat; dummodo viventi adhuc nullum de feudo damnum contingat, *feud.* 1. *tit.* 27. §. 1. & feudum nullos ſucceſſores habeat. *feud.* 1. *tit.* 27. §. 1. Fachin. 7. *contr. jur.* 28. *Vaſallus* de feudo, quod habet, alium inveſtire poteſt, ita tamen ut det ſicut accepit; *feud.* 1. *tit.* 48. non arctiori lege; *feud.* 1. *tit.* 108. nec deteriori, ſed eadem qua habuit; *feud.* 2. *tit.* 34. §. 2. puta perſonæ idoneæ, *feud.* 2. *tit.* 26. §.

beneficium. & heredibus, non fœminis, ſed maſculis tantum. *feud.* 3. *tit.* 34. §. 2.

Res aliena in feudum dari poteſt; ſi *publica*, ab Imperatore; Schrader. *d. feud. p.* 4. *c.* 1 *num.* 7. modo hoc faciat ex certa ſcientia, Goeden. *conſ.* 2. *num.* 5. Imperio jus ſuperioritatis reſervet, Laudenſ. *feud. lib.* 2. *tit.* 56. nec ſic Imperium graviter lædat; *arg. c. intellecto,* 33. *ubi not.* Bald. & Abb. *Extr. de jurejur.* ſi *privata*, à quocunque, quia is, qui inveſtituram facit, ſaltem poſſeſſionem feudi tradere tenetur, *feud.* 2. *tit.* 26. §. *ſi facta.* non dominium transferre: *feud.* 2. *tit.* 8. *in fin.*

Quæ ſi fuerit ablata, de evictione datur Vaſallo actio, nec diſtinguimus in eo, qui inveſtituram fecit, ſciverit an ignoraverit rem eſſe alienam: *feud.* 2. *tit.* 8. Diſtinguimus in Vaſallo; Ignoranti datur actio de evictione, *feud.* 2. *tit.* 8. quoniam nihil deliquiſſe cenſetur; *l.* 5. *ff. de oblig. & action.* ſcienti non datur; *feud.* 2. *tit.* 80. *tit.* 87 & 96. quoniam in acquirendo habuit malam fidem, *feud.* 2. *d. tit.* 80. & inhiando rei alienæ, quam ſcit eſſe alienam, deliquit. *arg. l.* 26. *ff. de contr. emt.*

Res communis, hoc eſt, pars pro indiviſo, à Domino in feudum dari poteſt; *feud.* 2. *tit.* 58. §. 1. quoniam ante acceptum judicium familiæ erciſcundæ vel

com-

communi dividundo, poteſt & alio quovis modo alienari. *l. portionem.* 12. *C. de donation. l.* 1. *C. comm. divid. l.* 13 *&* 14. *ff. famil. erciſc.*

Sed quia communio plerumque alit diſcordias, *l.* 77. §. 20. *ff. de legat.* 2. & immenſas ſæpe contentiones excitat, *l.* 26. *ff. de ſerv. urb. præd.* ne invitus in communione manere cogatur, Vaſallo familiæ erciſcundæ actio datur; *l. fin. C. comm. divid.* cum & alias actiones in eum tranſeant omnes, tam activæ, quam paſſivæ; ſive enim agat, ſive conveniatur, firmum eſt judicium; *feud.* 2. *tit.* 26. §. *ſi vaſallus de beneficio.* quia agendi & excipiendi poteſtatem habet, *feud.* 2. *tit.* 43. rem à quolibet poteſt quaſi vindicare, & ſi ab alio conveniatur, exceptionem opponere. *feud.* 2. *tit.* 8.

Res Eccleſiaſticæ, adhibitis certis ſolennitatibus, *expreſſis in c.* 2. *& tit. de reb. Eccl. non alien.* & jure Canonico & Conſuetudinario in feudum dari poſſunt, *c.* 2. *de feud. c. ut ſupra. c. ad noſtram. de reb. Eccleſ. non alien. feud.* 1. *tit.* 1 *&* 6. Duar. *de feud. c.* 5. de novo cum conſenſu Prælati & Capituli; Borcholt. *de feud. c.* 6. *num.* 19. *per c. ſine exceptione.* 14. *qu.* 2. *c.* 1 *&* 2. *de reb. Eccl. non alien. in* 6. Ferrar. *in form. libell. in act. real. ſup. verb. veris & legitimis. num.* 69. ſolitæ infeudari, à ſolo Prælato, Borcholt. *num.* 19.

Curt.

Curt. Jun. *part.* 2. *princ. quæſt.* 2. Laudenſ. *in feud. lib.* 1. *tit.* 3. Haneton. *lib.* 1. *de feud. c.* 5. Duar. *ibid. c.* 16. *num.* 4. abſque ſolennitatibus requiſitis in nova infeudatione. Jul. Clar. *in §. item feudum. quæſt.* 13. *verſ. item quæro.* Vivius, *lib.* 1. *comm. opin. in verb. Emphyteuta.*

Non refert utrum Prælatus extraneis an cognatis concedat. Haneton. & Duar. *d. loc.* Mynſ. 5. *obſ.* 47. Borcholt. *cap.* 6. *num.* 31. Vult. *c.* 5. *num.* 14. *Diſſ.* Laudenſ. *in feud.* 1. *tit.* 3. *num.* 8. *cum ſeq. & alii.*

Res ſolita infeudari dicitur, ſi bis per quadraginta annos infeudata fuerit. Jacob. de Belloviſ. & Andr. de Iſern. *in feud.* 1. *tit.* 1. *ref.* Mart. Laudenſ. *ibid. num.* 67. *& ſeqq. vid.* Duar. *c.* 6. *num.* 6. Clarum, *in §. feudum. qu.* 13. *num.* 4. Diſſ. *plurimi, quos refert* Goed. *feudal. diſp.* 5. *theſ.* 4. *lit.* 6.

Poteſt Prælatus res infeudari ſolitas, & ad Eccleſiam reverſas, Eccleſiæ ſuæ bonis incorporare, *c.* 2. *Extr. de feud.* Fichard. *in addit. ad Villalup. lit. f num.* 29. Zaſ. *conſ.* 3. *num.* 36. *lib.* 1. Borcholt. *c.* 6. *num.* 26. ſed honeſtius erit, ſi eas denuo alteri in feudum concedat. Vult. *lib.* 1. *cap.* 5. *num.* 14. Seyſel *in ſpecul. tit. de his qui feud. dar. poſſ. ampl.* 6.

Decimæ clericorum in feudum dari regulariter prohibitæ ſunt. *c. quamvis. c.*

pro-

prohibemus. de decim. Blanch. *lib.* 1. *c.* 6. *num.* 21. Vult. *c.* 5. *num.* 13. *verſ. & in ſpecie.* Tamen quas Laïci ante Concilium Lateranenſe, (*habitum anno* 1379. Card. *in c. cum apoſtolica colum. pen. de iis quæ fiunt à Prælat. vel, ut* Ferrar. Montan. *vult, anno* 1215. *feud. lib.* 2. *cap.* 3. Joan. Andr. Butr. & Im. *anno* 1179. *in d. c. cum apoſtolica. quorum opinionem veriorem eſſe tradit* Covarruv. 1. *var. reſolut. c.* 17.) acceperunt, rurſus infeudari poſſunt. *d. c. cum apoſtolica.* Alvarot. *in feud.* 2. *tit.* 1. *num.* 16. Sonsbec. *de feud. part.* 8. *num.* 11. Covarr. *d. loc.* Haneton. *de feud. lib.* 1. *cap.* 4. Ferrar. Montan. *d. loc.* Diff. *multi* alleg. à Roſenthal, *cap.* 4. *concl.* 24.

Ante illud concilium eſſe conſtitutas quis probat per poſſeſſionem immemorialem. Dd. *in d. c. quamvis. & d. c. prohibemus.* Duar. *de feud. c.* 5. *num.* 1. Vult. *d. c.* 5. *num.* 13. Roſenth. *d. c.* 4.

Res mobiles in feudum dari non poſſunt, quoniam dominium penes dominum maneat neceſſe eſt; *feud.* 2. *tit.* 8. *in fin.* & ut uſusfructus ad Vaſallum tranſeat. *feud.* 2. *tit.* 8. Atqui rei mobilis dominium ab uſufructu ſeparari non poteſt. Adhæc Vaſallus perpetuo re uti debet, & quidem ſalva ejus ſubſtantia; rei mobilis ſubſtantia ſalva non manet, ſed utendo conſumitur. Ergo quemadmodum neque naturali neque civili ratione

uſus-

uſusfructus in rebus mobilibus conſtitui poteſt; *§. conſtituitur. Inſt. de uſufr.* ita nec feudum, ne quidem præſtita cautione uſufructuaria, quoniam hæc dominium directum transfert; *l. ſi vini, olei. 7. de uſufr. ear. rer. quæ uſu conſ.* quod in feudis penes dominum remanet, ut diximus. *feud. 2. tit. 23. §. ult. & ibi* Andr. de Iſern.

Si tamen, re mobili in feudum data fidelitatis juramentum fuerit præſtitum, illud, non quidem in feudi, ſed contractus innominati, vim valet, & jurantem ad ſui obſervationem ligat; *quia ſine ſalutis æternæ interitu ſervari poteſt. c. cum contingat. de jurejur.* Hanet. *de feud. lib. 1. cap. 4. num. 13.*

Denique res omnes, quarum alienatio, ſive judicio teſtatoris, *arg. l. fin. C. de reb. alien. non alien.* ſive lege, ut rei ſacræ, religioſæ, ſanctæ, *§. ſacræ. Inſt. de rer. diviſ.* fundi dotalis, *§. 1. Inſt. quib. alien. lic. vel non.* bonorum adventitiorum, *l. cum oportet. §. non autem. C. de bon. quæ lib.* & ſimilium; prohibita eſt, & in feudum dari non poſſunt. *feud. 2. tit. 3. §. 1.*

TIT. II.

De modis, quibus ad conſtitutionem Feudi pervenitur.

REbus in feudum dari ſolitis explicatis; ſequuntur explicandi *modi, quibus*

bus ad conſtitutionem Feudi pervenitur.

Ii ſunt; 1. Feudi *conceſſio* ſeu *promiſſio.* 2. *appropriatio.* 3 *Judicis ſententia.* 4. *præſcriptio.* 5. *ſucceſſio.* 6. *inveſtituræ petitio.* Obrecht. *diſp. feud.* 6. *theſ.* 4.

Conceſſio ſeu *promiſſio Feudi*, vel fit *inter Vivos*, vel *ultima voluntate : Inter Vivos*; Aut *nudo pacto*, etiam ut valeat, Laudenſ. *feud. lib.* 2. *tit.* 2. *num.* 12. Petr. de Bellapert. *d. feud.* 2. *tit.* 7. §. *ult.* Diſſ. Roſenthal. *de feud. lib.* 1. *c.* 6. *qu.* 5. *lit. c.* Alvarot. *de feud.* 2. *tit.* 3. §. *ult. num.* 8. *& ibi* Præpoſit. *num.* 5. Schrader. *de feud. part.* 5. *cap.* 1. *num.* 9. modo dominus dicat, ſe hanc vel illam rem alteri in feudum dare; & alter, ſe eam rem feudi nomine accipere; Nam tum hæc conventio cauſam habet, puta feudum, quod tituli loco eſt; Laudenſ. *d. feud.* 2. *tit.* 2. *num.* 12. Jacob de S. Georgio, *de feud. in verb. inveſtivi talem. num.* 11. cum conditionem fidelitatis & ſervitiorum Domino præſtandorum annexam habeat: Roſenth. *d. lib.* 1. *cap.* 6. *qu.* 5. *num.* 3. Aut *contractu*, eoque vel *oneroſo*, ut venditione, permutatione. (*Poteſt enim Vaſallus alteri feudum ſuum conſentiente Domino vendere, vel ejuſdem Domini conſenſu Vaſalli inter ſe feuda permutare poſſunt. feud.* 2. *tit.* 44 *&* 55.) vel *gratuito*; ut donatione; (Plerumque enim Domini, feuda, præſertim ad ſe reverſa, aliis donare

nare & gratis concedere ſolent. Bald. *feud.* 2. *tit.* 9. Chaſſan. *in conſuet. Burg. rubr. de feud.* §. 8. *in verb. ſans conſentement. num.* 5. Hottom. *de diſput. feudal. cap.* 15.) Aut *diſtractu. Poteſt enim Vaſallus, ſi inter eum & extraneum de feudo fuerit controverſia*; Feud. 2. tit. 36. §. ſi Vaſallus de beneficio. *decidendi, non alienandi vel diminuendi cauſa*, Cujac. Feud. 4. tit. 23. *tranſigere* d. Feud. 2. tit. 36.

Ultima voluntate conceſſio feudi fit, cum quis alicui vel rem ſuam, vel alienam, ita relinquit, ut eam feudi nomine habeat. Belviſ. *feud.* 1. *tit.* 1. Bald. *feud.* 2. *tit.* 7. §. *ult. num.* 2. & *ibi* Laudenſ. *num.* 13. Weſemb. *de feud. c.* 6. *num.* 6. Roſenthal. *de feud. lib.* 1. *c.* 6. *qu.* 5. *num.* 1. Vult. *de feud. lib.* 1. *num.* 15. *cap.* 7.

Cui heres diſponentis & promittentis rem ita relictam in feudum dare obſtringitur. Vult. *d. cap.* 7. *num.* 16. Roſenthal. *d. qu.* 5. *num.* 1.

Appropriatio (ſecundus conſtituendi feudi modus) fit vel ab eo, *qui plenum habet rei dominium*, vel *qui non habet plenum dominium*. Obrecht. *d. diſp. theſ.* 35.

Priore caſu nihil aliud eſt, quam rei propriæ pro feudali recognitio, ita facta, ut à Domino rei proprietas in alium transferatur & ejus uſusfructus feudi titulo retineatur.

Ut valeat, tria requiruntur. 1. *Ut dominus*

minus ſciat, rem, quam pro feudali ab alio vult recognoſcere, ſuam eſſe: arg. l. nec ignorans. 10. C. de donat. Burſat. conſil. 46. num. 17. Schrad. de feud. part. 5. cap. 5. num. 10. 2. *Ut primus Dominus rem ſuam apertis verbis in alterum transferat, ſeu alienet:* Burſat. d. conſil. 46. num. 17. Schrader. d. p. 5. c. 5. num. 11. & ſeqq. 3. *Ut ſecundus Dominus à primo rem pro ſua accipiat.* Burſat. d. conſ. num. 17.

Poſteriore caſu appropriatio, eſt rei propriæ in Vaſallum facta tranſlatio, ita quidem ut deinceps Vaſallus eam pleno jure habeat.

Procedit, cum *Dominus agnatos nullos habet*; Jure enim ſuo renuntiare poteſt; *l. pen. C. de pact. & not.* Gail. 2. *obſ.* 158. *num.* 5. Non *cum habet*; In fraudem enim agnatorum, ad quos ſua natura feudum tranſire debet; alienare non poteſt. *feud.* 2. *tit.* 14. & *tit.* 39. *in princ.* Gail. *d. obſ.* 158. *num.* 2.

Tertius conſtituendi feudi modus eſt, *Judicis ſententia.* Judex enim, pronuntiando, fundum allodialem, de quo erat controverſia an feudalis eſſet, feudalem eſſe, eum ex allodiali feudalem facit, ſiquidem ſententia ejus in rem judicatam tranſiit. Petr. de Bellapert. *de feud. c.* 6. *num.* 10. Vult. *de feud. lib.* 1. *cap.* 9. *num.* 22. Eſt enim ſententiæ ea vis, ut etiam rei novam qualitatem adjicere poſſit. Bald.

Bald. *in l. ſi non ſortem.* 26. §. *hereditatis. ff. de condict. indeb.* & *not.* Schrader. *de feud. part.* 5. *cap.* 5. *num.* 13. Vult. *d. c.* 9. *num.* 22.

Quartus conſtituendi feudi modus eſt, *Præſcriptio*; *feud.* 2. *tit.* 26. §. *ſi quis per triginta annos.* ut, ſi quis per triginta annos rem aliquam ut feudum poſſederit, & ſervitium domino exhibuerit: quamvis enim ea de re non ſit inveſtitus, præſcriptione tamen triginta annorum ſe tueri poteſt. *feud.* 1. *tit. ult. feud.* 2. *tit.* 9. §. 1. *tit.* 26. §. *ſi quis. tit.* 87.

Dico, *per triginta annos;* Nam anni decem vel viginti, quibus alias præſcriptio de jure communi procedit, non ſufficiunt. Quoniam rerum feudalium præſcriptio durior eſt, & majoris præjudicii, quam allodialium. Vaſallus Domino ad multa obligatur, & viceverſa Dominus Vaſallo obſtringitur: atque ideo triginta annorum ſpatium requiritur, ſi feudum ſit *ſeculare*; ſin *Eccleſiaſticum*, quadraginta. Zaſ. *part.* 6. Mynſ. *cent.* 4. *obſ.* 49. *Sublata l.* 13. *C. de SS. Eccleſ.* & *Novel.* 9. *Quarum una in Orientalibus*, *altera in Occidentalibus Eccleſiis centum annorum præſcriptionem introduxerat.* Cuj. 5. *obſ.* 5. & *in tract. de div.* & *temp. præſcript. c.* 3.

Dixi, *ut feudum poſſederit;* Non *ut rem propriam.* Quia feudum eſt qualitas fundi, quæ non vetuſtate, ſed ſolius Domini volun-

luntate tollitur. Cujac. *de feud.* 1. *tit.* 31. Non etiam *ut pignus*. Quia jus luendi pignoris, nullo unquam tempore præſcribitur. *Non enim tam jus eſt, quam facultas, poſita in arbitrio debitoris, ut, quo minus ea utatur quandocunque velit, nulla ratione impediri poſſit.* Præterea creditor debitori, non ſibi, poſſidet. Ergo ſibi ipſi poſſeſſionis cauſam mutare non poteſt, & per conſequens debitorem, quo minus oblata pecunia pignus ſuum recipiat, nullâ temporis præſcriptione repellere. *l.* 2. *l.* 7. §. *ult. C. de præſcript.* 30. *vel* 40. *ann.* Et quod dicitur: Omne jus præſcriptione quadraginta annorum tolli: *l. omnes. C. eod.* Ergo & jus luendi pignoris. Hoc de actionis, non luitionis jure, accipi debet. Cujac. *in l. pignori. ff. de uſucap.* Nam luitio pignoris non tam jus eſt, quam facultas, Hattyſ. *in Anal. jur. Feud. c.* 7.

Dixi, *poſſederit*; Nam ut naturaliter abſque poſſeſſione nulla res acquiritur; *l.* 1. *in princ. ff. de acquir. vel. amitt. poſſ.* ita nec jus feudorum hoc caſu præſcriptionem ſine poſſeſſione eſſe voluit; utpote per quam, tam de voluntate Domini rem ſuam negligentis, quam rem alienam occupantis, conſtare poteſt.

Ad quam poſſeſſionem, nec titulo expreſſo, nec bonâ fide, opus eſt. Quia ſimpliciter tringinta annorum poſſeſſio, non etiam

etiam juſta poſſeſſio; requiritur. *Feud.* 2. *tit.* 26. §. *ſi quis per* 30. *annos.* & *ibi* Dd. Bald. *de præſcript. part.* 4. *princ. part.* 4. *qu.* 11. *num.* 3. Schrader. *conſil.* 37. *num.* 73. *vol.* 1. *conſil. German.* Jure Canonico aliud ſtatutum. *c. ult. Ext. de præſcript.*

Dixi, *ſervitium domino exhibuerit*: non ſervitia. Quia ſemel intra triginta annos ſervitium Vaſallum præſtitiſſe, ſufficit, ſingulis annis præſtitiſſe non eſt neceſſe. *ut not.* Dd. *in d. tit.* 26. §. *ſi quis.* Zaſ. *part.* 6. Mynſ. 4. *obſ.* 29.

Dixi, *exhibuerit*, non, *præſtiterit*; Quia, etſi *feud.* 2. *tit.* 33. nominatim de præſtito & recepto ſervitio fiat mentio, tamen ſatis eſt Vaſallum illud obtuliſſe, & ſic non fuiſſe in mora: Sibi enim imputet Dominus, ſe illud, ut debet, Hottom. *feud.* 1. *tit.* 26. §. *ſi quis per* 30. *annos. in verb. ſervitium exhibuerit.* non exegiſſe.

Dixi, *quamvis non ſit inveſtitus*; Quoniam præſumptio eſt, omnia ſolennia præceſſiſſe. Weſemb. *de Feud. c.* 6. Inveſtituram itaque probare non tenetur; at heres probare cogitur, *feud.* 1. *tit.* 28. jurando ſcilicet cum duodecim Sacramentalibus, ſe, vel patrem ſuum, inveſtitum fuiſſe, vel quaſi jure inveſtituræ feudum ſine ulla interpellatione per triginta annos poſſediſſe. Nec obſtat, quod dicitur *feud.* 1. *tit.* 11. ejuſmodi ju-

ramento non eſſe credendum: quoniam id procedit, niſi quis præſcriptionem prætendat. Gothofr. *feud. 1. tit. 28.*

Vaſallus contra Dominum nullo tempore proprietatem rei feudalis, ſeu directum dominium, *præſcriptione* acquirere poteſt. *Præſcriptio* enim, cum poſſeſſio ſit ejus fundamentum: *arg. l. ſine poſſeſſione. 25. ff. de uſucap.* ſine poſſeſſione eſſe non poteſt; *l. 2. & paſſim. C. de præſcript. 30 vel 40 ann.* At Vaſallus vere non poſſidet: quia non ſibi, ſed domino poſſidet; *fac. l. quod meo. 18. ff. de acq. poſſ.* quia Domino hominium præſtare debet: *arg. l. 2. C. de præſcript. 30 vel 40 ann.* Vult. *de feud. 1. cap. 9. num. 18.* ſive feudum ſit *francum*, ſive *non francum. feud. 2. tit. 3. §. ult.*

Niſi Vaſallus Domini poſſeſſionem interverterit, & rem non amplius ut feudalem, ſed à ſervitiis liberam, per triginta annos poſſederit. Roſenth. *de feud. vol. 1. cap. 6. qu. 82. num. 15. cum ſeqq.*

Poteſt & Dominus ſe præſcriptione tueri, ſi contra Vaſallum ſpatio triginta annorum libertatem præſcripſerit; ut quia ſtatuto temporis ſpatio rem feudalem pro libera poſſederit. Zaſ. *part. 6.* Duar. *de feud. c. 8. num. 5.* Mynſ. 4. *obſ. 28.* idque ex natura correlativorum; quorum eadem eſt diſciplina. *l. ult. C. de indict. viduit.* Bald. *feud. 2. tit. 26. §. ſi quis*

 per

Digitized by Google

per 30. *ann.* Contrarium ſervatur in Gal-lia, *teſte* Boërio, *deciſ.* 211.

Quintus & Sextus acquirendi feud modus eſt *ſucceſſio* & *inveſtituræ petitio* de quibus propter materiæ ubertatem ſingulis agemus titulis: & quidem prim de *ſucceſſione.*

TIT. III.

De ſucceſſione Feudi teſtamentaria.

SUcceſſio duplex eſt; vel *teſtamentaria* quæ ex teſtamento; vel *legitima*, qu ab inteſtato defertur. *l.* 2 & 3. *l.* 8. *ff.* *petit. hered.*

Teſtamentaria ſucceſſio regulariter feudo locum non habet. *feud.* 1. *tit.* 1. Quia feudum non conſiſtit niſi in reb alienis; *feud.* 1. *tit.* 9. at de rebus alien nemo teſtari poteſt: *l. verbis.* 120. *ff.* *verb. ſignif.* 2. Quia invito Domino ali Vaſallus obtrudi nequit; *feud.* 2. *tit.* 1 *in fin.* id quod hac ratione fieret. 3. Qu jus deſcendentibus, *feud.* 2. *tit.* 95. *feu* 1. *tit.* 1. §. 1. *in fin.* & *arg. l. in ſuis. ff.* *liber.* & *poſth.* & agnatis, *feud.* 2. *tit.* 3 Hart. Piſtor. *lib.* 2. *qu. juris. p.* 1. *qu.* *in princ. cum num. ſeqq.* per inveſtitura quæſitum, ipſis ſine ſuo facto auferri n debet. *l. id quod.* 11. *ff. de reg. jur.* & (*in feud.* 2. *tit.* 1. *in fine.*

Hinc filii, licet inæqualiter in bo al

allodialibus à patre ſcripti heredes, aut uni feudum adſignatum, nihilominus in feudis ſuccedunt æqualiter: *Feud.* 2. *tit.* 95. *Feud.* 1. *tit.* 1. §. 1. Bald. *in feud.* 2. *tit.* 55. Andr. de Iſern. Alvarot. *in d. feud.* 2. *tit.* 95. Jacob. *Tract. de Feud. verb. & cum pacto. in princ. arg. d. feud.* 2. *tit.* 95. Zaſ. *part.* 8. ſive feuda ſint antiqua, ſive nova, etiam patris teſtatoris vel induſtria, vel pecunia, aliave qualibet re ſua, vel beneficiorum atque benemeritorum ſuorum, non filiorum contemplatione acquiſita: *arg. d. feud.* 2. *tit.* 95. Haneton. *de feud. lib.* 2. *tit.* 10. *num.* 4. Diff. Andr. de Iſernia. *feud.* 1. *tit.* 5. Alvarot. *feud.* 2. *tit.* 95. Hartm. Piſtor. *d. p.* 1. *qu.* 4.

Nec ſibi præjudicant, hereditatem patris in bonis allodialibus conſiſtentem; ſecundum formam teſtamenti adeundo; *arg. d. feud.* 2. *tit.* 95. *in fin. & d. feud.* 2. *tit.* 1. §. *fin.* Haneton. *d. loc. num.* 5. Diff. Andr. de Iſern. *in d. feud.* 2. *tit.* 95. omnino ſtatim ab initio in hujuſmodi patris ſui ordinationem expreſſe conſentiendo, vel eam poſtea ratam habendo. Haneton. *d. loc. num.* 6. *arg. l. ſi quis in conſcribendo. C. de pact. c. ſcienti.* 27. *de reg. jur. in* 6.

Ceſſat præcedens regula quatuor caſibus: I. Cum Vaſallus teſtamento ſuo ei, qui alias inteſtatæ ſucceſſionis jure ad

ſucceſſionem feudi fuiſſet admiſſus, feudo providit: Jacobin. *d. tract. de feu verb.* & *cum pacto*. Haneton. *d. loc. num.* II. Cum de feudo, quod libere alienar poteſt, teſtatur: *feud. 2. tit. 48. junct. ſi quis prioris. 8. §. cæterum. C. de ſecun nupt. Quale eſt, quod datum eſt Vaſallo & heredibus ejus, & quibus ipſe dederit: v quod datum eſt Vaſallo & heredibus quibu cunque:* Roland. à Valle, *conſil. 3. num 11. vol. 1.* & *conſ. 71. num. 6.* & *conſ. 7 num. 38. vol. 2.* Curt. jun. *p. 4. num. 13* Mozz. *de nat. feud. num. 83.* III. Cum d antiquo quidem diſpoſuit, ſed Dominu teſtamentum confirmavit: Quia talis con firmatio retro trahitur, & mandato æqui paratur. *l. ult. C. ad SC. Macedon. not* Bald. *feud. 2. tit. 9. §. donare.* Valet er go diſpoſitio, ſed in præjudicium Domi ni confirmantis, non agnatorum. Lau denſ. Alvarot. *num. 10.* Præpoſ. *num. 4 in d. §. donare.* Licet Princeps eam con firmaverit. Bortholt. *de feud. c. 7. p. 2 num. 7.* Roſenth. *de feud. c. 7. concluſ. 7* Mozz. *d. loc. num. 85.* IV. Cum vaſal lus de feudo, Domino & agnatis præſen tibus, nec contradicentibus, teſtatur Præpoſ. *in d. §. donare.* Curt. *de feud. p 4. num. 128.*

Extra quos caſus nullus ſucceſſioni ex teſtamento locus; *feud. 1. tit. 8. in fin. princ.* etiamſi ad pias cauſas Vaſallus de

feu-

feudo diſpoſuerit, *d. feud.* 2. *tit.* 9. §. *donare. ibi judicare pro anima.* Roſenthal. *d. c.* 7. §. 3. Vult. *de feud.* 7. *lib.* 1. *c.* 9. *num.* 71. adeo ut ex ea diſpoſitione ne quidem relicti æſtimatio debeatur. *arg. l.* 39. §. *fin. ff. legat.* 1. & *arg. d. feud.* 2. *tit.* 8. *in princ. junct. l.* 5. *in fin C. de legib.* Bald. *in l.* 1. *C. de SS. Eccleſ.* Alvarot. *in d.* §. *donare.* Haneton. *d. loc. num.* 10. Niell. *diſp. feud.* 6. *theſ.* 14.

TIT. IV.

De legitima Feudi ſucceſſione.

DIximus præcedenti titulo de *feudi ſucceſſione Teſtamentaria*, ſequitur de *Legitima*, ſeu ab inteſtato. Nam & is recte inteſtatus dicitur, qui teſtamentum facere non potuit. *l.* 4. §. *hoc autem.* 3. *ff. qui pet. tut. vel curat. l.* 2. §. *impuberem.* 5. *ff. ad SC. Tertul.* Quæ ſignificatio licet minus propria videatur; uſu tamen juris eſt approbata. *l.* 1. *in princ. verſ. plane qui teſtari. junct. verſ. ſed hos quoque. ff. de ſuis & legitim.*

Hæc ſucceſſio in feudis non fuit ſemper ſui ſimilis. Nam ab initio feudum temporarium fuit; & mutata Domini voluntate, precarii inſtar, revocari potuit. Poſt annale eſſe cœpit; ut adhuc hodie eſt feudum *Guardiæ*, vel *Gaſtaldiæ. feud.* 1. *tit.* 2. & 11. Deinde ad Vaſalli

vitam prorogatum. Tandem filiis quoque delatum. Poſtremo per Imp. Conradum, cognomento Salicum, niſi Annales nos fallant, conſtitutum eſt, nepotes quoque defuncti, &, iis deſideratis, fratres beneficium, quod à parente initium habuit, conſequi poſſe. *feud.* 1. *tit.* 1. §. 1 *&* 2.

Quam conſtitutionem uſus non tantum recepit, ſed & ulterius produxit, ut tam deſcendentes, quam collaterales, uſque in infinitum ſuccedant. *feud.* 2. *tit.* 31. *tit.* 50. *feud.* 1. *tit.* §. *hoc quoque.* 4.

In hac ſucceſſione *gradu proximus ſolus*, vel cum iis qui eodem gradu ſunt, ulteriores excludit. *feud.* 2. *tit.* 11. §. *hi vero deficientibus.* *&* *tit.* 37. *in princ. verb. eodem prorſus.*

Fit in ea graduum computatio non ſecundum Jus Canonicum, *ut volunt* Hottom. *ad d. princ. verb. eodem prorſus.* Piſtor. 2. *qu.* 19. *num.* 13. 14. ſed Civile. 1. Quia *feud.* 1. *tit.* 1. §. *hoc quoque ſciendum.* 4. dicitur, jure antiquo Feudum ſucceſſione ultra fratres patrueles non progredi; & in *feud.* 1. *tit.* 8. §. 1. dicitur uſque ad quartum gradum tantum. Ergo Feudali jure, perinde ut Civili, *l. ult.* §. *quarto.* 15. *verſ. eodem gradu.* *ff. de gradib. & affin.* fratres patrueles quarto gradu diſtant. 2. Quia ſervari debet ordo graduum, qui continetur Legibus;

feud.

feud. 2. tit. 37. c. 1. in fin. id eſt, non, *ut vult ibid.* Hottom. Longobardicis (Eæ enim ſemper cum adjectione aliqua allegantur. *feud. 2. tit. 22. verſ. ut in Longobarda. feud. 1. tit. 10. in fin.*), ſed Romanis. Abſolute enim cum Legum in Feudis fit mentio, ſemper Romanæ κατ' ἐξοχὴν intelliguntur, *ut in feud. 2. tit. 1. in princ. in fin. verb. lege ſcripta: feud. 1. tit. 1. §. 3. verb. ſuccedant legibus, tamen,* &c. 3. Quia hoc jure geniculum, *feud. 1. tit. 1. §. pen.* id eſt, generatio; Hottom. *in Lex. & feud. 2. tit. 52. cap. 2.* computanda. At jure Civili gradus & generatio ſunt idem. *Tot enim eo jure* (*non Canonico.* c. ad ſedem. verſ. namque duo. 35. qu. 5.) *ſunt gradus, quot ſunt generationes. §. hactenus. 7. Inſt. de gradib. cognat. l. ult. §. gradus. 10. ff. eod.* Vide hic Niellium *diſp. feud. 5. theſ. 1. lit. c.* Vult. *de feud. lib. 1. c. 9. num. 113.*

Legitimæ ſucceſſionis etſi *jure Civili triplex ordo*, nempe *adſcendentium*, *deſcendentium*, & *collateralium*, Novell. 118. *Jus* tamen *Feudale*, *adſcendentium ordine neglecto*, ſolos deſcendentes & collaterales, ſive feuda ſint *ſecularia*, ſive eccleſiaſtica, Bald. *in Auth. defuncto. C. ad SC. Tertull.* Curt. *de feud. part. 3. num. 2. num. 42.* admittit. *feud. 2. tit. 50.* Quoniam qui feudum accipit, ſibi & liberis ſuis; non parentibus, proſpicit. Cujac.

feud. 1. *tit.* 1. Deinde quia feuda ob ſer-vitia dantur; *feud.* 2. *tit.* 23. *in fin.* ad ea autem præſtanda liberi indies magis idonei, parentes minus idonei redduntur. Vide & Duar. *de feud. c.* 11. *num.* 10. Zaſ. *p.* 8. *conc.* 1.

Excipiuntur ab hac regula *duo caſus*: *Primus* eſt, *Si pater vel avus ſuperſtes, in favorem filii ſui vel nepotis, feudo ſuo renuntiavit*: tum enim poſt feudum quæſitum, ſi filius vel nepos ſine deſcendentibus, patre vel avo adhuc ſuperſtite, moriatur, feudum paternum, excluſis defuncti agnatis, ad patrem vel avum revertitur. *feud.* 2. *tit.* 14. & *ibi* Præpoſ. Zaſ. *part.* 8. *num.* 1. *de feud.* Alvarot. *num.* 7. Matth. de Afflict. *num.* 2. *ad feud.* 2. *tit.* 50. Quoniam hoc caſu pater, non tanquam filii ſucceſſor, ſed primi acquirentis, & poſt ſuccedentium, habetur. Quippe in Feudis agnationem inſpicimus, & oculos ad communis agnationis ſtipitem dirigimus, à quo cum parens ſit, merito feudum obtinet; *ut in Camera Imperiali judicatum teſtatur* Mynſing. 3. *obſ.* 93. Nec obſtat, quod feudo renuntiavit parens; quia hujuſmodi renuntiatio morte filii, cujus cauſa erat facta, finitur. *l. jubemus.* & *ibi not.* per Bart. *C. ad SC. Vell. l. pactum. ubi* Bald. *C. de collat.* Præpoſ. *d. loco.* Haneton. *lib.* 2. *de feud. cap.* 5. *num.* 3. Hartm.

lib. 2. obſ. pract. tit. de feud. obſ. 47.

Secundus caſus eſt, *quando filius reſpectu patris, ob ejus ſervitia & benemerita de feudo fuit inveſtitus*; tunc, filio ſine herede maſculo decedente, pater in feudo ſuccedit. Alvarot. *num.* 7. & Matth. de Afflict. *num.* 2. *ad feud.* 2. *tit.* 50. Quia non immerito à filio ad patrem feudum redit, cujus contemplatione filio datum fuit. Meritorum quippe ratione multa permittuntur; quæ alias vix permitterentur. Tiraquell. *in l. unquam. ſup. verb. donatione largitus. num.* 11. & *ſeqq. C. de revocand. donat.*

Quibus caſibus exceptis, adſcendentes in feudis adeo non admittuntur, ut ne quidem pater vivo filio in bonis feudalibus ab eo acquiſitis uſumfructum habeat. Andr. de Iſern. Præpoſ. Zaſ. & com. Dd. *teſte* Roland. à Valle, *conſ.* 71. *num.* 65. & 66. *vol.* 2. Diſſ. Bald. Curt. Sonsbec. Schneidw. & *alii. non recte.* ut & ſupra. *lib.* 1. *tit.* 5. diximus; ubi vide.

Tit. V.

De inteſtata Vaſalli defuncti deſcendentium ſucceſſione.

Diximus præcedenti titulo de ſucceſſione *Adſcendentium*; ſequitur nunc ordo *deſcendentium*: Qui alias non immerito primo loco ponitur: *Quoniam na-*

turalis ratio, quaſi lex quædam tacita liberis parentum hereditatem addicit, ad debitam ſucceſſionem eos vocando; l. cum ratio. 7. ff. de bon. damnat. *idque propter votum paternum, & naturalem erga liberos caritatem*. l. nam etſi. 15. ff. de inoff. teſtam.

Deſcendentium appellatione veniunt *liberi*; id eſt, non ſolum filii & filiæ, ſed largo modo etiam nepotes neptesve. *l. liberorum. 220. ff. de verb. ſignif.*

Qui vel ſunt *naturales & legitimi ſimul*, vel *naturales tantum*, vel *legitimi tantum*, vel *legitimati*.

Naturales & legitimi ſimul, hoc eſt, ex juſtis nuptiis procreati, vel ſunt *in poteſtate patris*, vel patria poteſtate liberati, ſeu *emancipati*.

Priori caſu, aut *ſoli extant*, aut *cum filiis & filiabus* ex filio filiave præmortuo præmortuave *concurrunt*.

Si extent ſoli filius filiave, jure Civili in capita ſuccedunt. *Novel. 18. cap. 1.* Jure Feudali, ſive feudum ſit *novum*, ſive *antiquum*; & ſive hodie, *feud. 1. tit. 13. in fin. feud. 2. tit. 55.* non olim, *feud. 1. tit. 14.* ſit *regale* (in quo tamen ſi plures ſunt, filius primogenitus prælationem habet. *d. tit. 55. §. firmiter. verſ. præterea.*) ſive *non regale*; regulariter ſoli ſuccedunt filii; filiæ excluduntur. *feud. 2. tit. 11. & tit. 50.* Ratio eſt: Quoniam bellorum ne-

neceſſitas peperit feuda. At bello gerendo fœminæ non ſunt idoneæ, tum quod non deceat eas arma ferre; tum etiam quod publica honeſtas non patiatur, eas cœtui virorum ſe immiſcere. Accedit quod fragilia ſint earum conſilia, quod lubrica vota, quibus adverſus propria commoda laborant; *l.* 4. *C. de ſponſal.* & ſæpe in perniciem ſubſtautiæ earum deducuntur. §. 1. *Inſt. quib. alien. licet vel non.*

Nec ſaltem *filii*, ſed etiam *nepotes*, *pronepotes*, &c. uſque *in infinitum*, ſuccedunt, dummodo ex *filio*, *non* etiam *filia*, nati ſint. *d. feud.* 2. *tit.* 11. Mozz. *de accid. feud. num.* 6. Zaſ. *p.* 8. *num.* 36. Quoniam dominus, qui feudum dat, eligit ſanguinem, familiam, ſtirpem generoſam & fortem, nihilque minus vult, quam ut ad feudum invitentur, qui ſeorſim ab ea familia naſcuntur. At fœmina nubendo ſuam familiam claudit, & in alienam tranſit; unde & caput & finis familiæ dicitur. *l. pronuntiatio.* 195. §. *fin. ff. de verb. ſignif.* Itaque liberi ejus ad feudum adſpirare non poſſunt. Hartm. Piſtor. *lib.* 2. *qu.* 34. *num.* 1. Weſemb. *c.* 6. *num.* 22. Vult. *d. c.* 9. *num.* 26. & 27.

Imo nepotes ex filia in tantum removentur, ut ne quidem tunc admittantur, cum avo defuncto eo tenore feudum datum eſt, ut ejus deſcendentes maſculi & fœ-

fœminæ in eo ſuccederent; extantibus enim filiis, filia, aut nepotes ex filia, non ſuccedunt. *feud.* 1. *tit.* 8. §. *filia*. Rol. à Valle, 1. *conſil.* 68. *num.* 40. & 2 *conſil.* 41. *num.* 4. Borcholt. *c.* 7. *p.* 2. *num.* 35.

Succedunt tamen recte *fœminæ*, ſed *deficientibus maribus*; 1. In *feudo fœmineo*, hoc eſt, eo quod à fœmina primo eſt quæſitum; Jacob. de Belviſ. Bald. Alvarot. Præpoſ. & Dd. comm. *feud.* 2. *tit.* 30. Haneton. *lib.* 2. *tit.* 8. *num.* 10. 2. In *feudo quod omni ſervitio liberum eſt*: *Feud.* 2. *tit.* 104. *fac. feud.* 2. *tit.* 36. *in princ. not.* Abb. *in c. cum ceſſante. de appellat.* Clar. 4. *ſent.* §. *feudum. q.* 73. *num.* 3. *Diſſ.* Haneton. *d. loc. num.* 3. 3. In eo, *quod* ad certum *ſervitium datum*, *quod fœminam exequi non dedecet*: *feud.* 2. *tit.* 104. *in pr.* Jul. Clar. *d. loc. quæſt.* 73. *num.* 8. 4. In eo, *quod Dominus*, *patre ſine maſculis mortuo*, *filiæ dedit*; Vel quia ipſa feudum redemit, hoc eſt, emit; vel quia pater ipſius grata Domino ſervitia præſtitit: *Feud.* 1. *tit.* 24. modo, ſi illud antiquum ſit, *Feud.* 1. *tit.* 24. aut nulli agnati extent, aut conſentiant: Obrecht. *diſp. feud.* 10. *theſ.* 123. utpote in quorum fraudem Dominus filiæ feudum concedere nequeat: *Feud.* 1. *tit.* 8. §. *hoc quoque.* & *tit.* 13. §. *ſed & ſi clientulus.* Feud. 2. *tit.* 26. §. *Titius*, 5. Item recte

ctæ ſuccedunt, *ſi loci conſuetudine* id ſit receptum: Dec. *conſil.* 449. *num.* 19. & 20. Zaſ. *epit. Feud. p.* 8. *num.* 42. Weſemb. *de Feud. cap.* 6. *num.* 22. Curt. *de feud. part.* 3. *num.* 10. Cum enim feuda per conſuetudinem introducta fuerint, debent etiam à conſuetudine regulari: *fac. feud.* 1. *tit.* 1. *junct. Feud.* 2. *tit.* 1. §. *legum autem Romanarum.* Jul. Clar. *in* §. *feudum. qu.* 47. *num.* 9. Borcholt. *de feud. c.* 7. *p.* 2. *num.* 64. Zaſ. *d. p.* 8. *num.* 42.

6. Item rectè ſuccedunt, *ſi in inveſtitura* expreſſe *de fœminarum ſucceſſione fuit conventum*; *Feud.* 2. *tit* 50. *in princ.* qui feudum ex conventione legem accipit. not. Dd. *ad d. tit.* 50. *in princ.* & *feud.* 1. *tit.* 1. §. *hoc autem notandum.* & *tit.* 8. §. *filia.* & *tit.* 14. §. *ſi duo.* Proinde & ſuccedent cum maſculis ſimul, ſi hoc verbis inveſtituræ expreſſum. Jul. Clar. §. *feudum. qu.* 73. *num.* 4. Jacob. de S. Georg. *verb.* & *fœminis. num.* 10. Zaſ. *p.* 8. *num.* 49. Et ſemel admiſſæ per ſupervenientes maſculos non excludentur: Belviſ. & *alii ad feud.* 2. *tit.* 17. Clar. *d.* §. *qu.* 80. Nec ſemel excluſæ à maſculis, ſemper, ut volunt communiter Dd. Bald. Andr. de Iſern. Alvarot. *ad feud.* 1. *tit.* 6. Zaſ. *d. p.* 8. Curt. *part.* 3. Haneton. *de feud. lib.* 2. *cap.* 9. Clar. *d.* §. *qu.* 80. Duar. *c.* 9. *num.* 12. excluſæ cenſebuntur. Eſſet enim hoc contra inveſtituræ tenorem; Quia omni-

 no

nō eſt attendendus. *Feud.* 2. *tit.* 17., 18. *vide* Sonsbec. *de feud. p.* 9. *num.* 130. Vult. *de feud. lib.* 1. *c.* 9. *num.* 61. *& ſeqq.*

Ut nonnunquam filiæ *contra feudorum naturam* ſuccedunt; ita *nonnunquam filii excluduntur.* Puta, 1. Si nolint patri heredes eſſe in allodialibus: *Feud.* 2. *tit.* 45. *& ibi* Lauderſ. & Baro. *& feud.* 2. *tit.* 51. *§. ſimiliter. verſ. filius. & ibi* Afflict. Belviſo. 2. Si ſint à patre ex juſta cauſa exheredati; Laud. *ad feud.* 1. *tit.* 1. *§. & quia vidimus. num.* 16. Blanc. *lib.* 3. *c.* 1. *num.* 11. Roland. à Valle, *conſ.* 23. *num.* 53. *vol.* 1. Curt. *part.* 3. *num.* 6. §. *item: verſ. prædictis.* Schneidw. *p.* 6. *rubr. de ſucceſſ. deſcend. num.* 26. Diſſ. Sonsbec. *p.* 9. *num.* 61. *cum ſeq.* Quæcunque enim juſta eſt exheredationis cauſa, ex eadem Feudum amittitur. *Feud.* 2. & *tit.* 24. §. *item, qui dominum prædictis modis.* 3. Si patris delicto feudum commiſſum ſit; ſive in Dominum, ſive in alios, ita deliquerit, vel etiam feudum novum, vel vetus (*an Domino conſentiente, vel eo non requiſito, nihil in hac quæſtione intereſt;*) alienaverit: nam his caſibus feudum plerumque ad Dominum, nonnunquam ad agnatos, redit. *Feud.* 2. *tit.* 26. *§. ſi Vaſallus culpam. Feud.* 2. *tit.* 24. *§. fin.* Hartm. Piſtor. *lib.* 2. *part.* 1. *qu.* 4. 5. 16. Niell. *diſp. feud.* 5. *theſ.* 6. *lit. d.* 4. Si vivo patre ita Dominum offenderint; ut

C 2 feu-

feudum, ſi poſſiderent, amitterent, nec Dominum patre vivo placaverint: *feud.* 2. *tit.* 51. *& quæſitum.* & *tit.* 55. §. *inſuper.* Borch. *cap.* 7. *num.* 58. 5. Si ex matrimonio ad Morganaticam contracto nati ſint; *feud.* 2. *tit.* 29: *feud.* 2. *tit.* 26. §. *filii nati: ubi* Cujac. Eguin. Baro. Obrecht. *d. diſp. theſ.* 94. Borch. *c.* 7. *num.* 56. *recte legunt*, *in feudo non ſuccedunt.* id eſt; *nati ex matrimonio cum tali conditione contracto, ne filii ex eo nati ſuccederent.*

Quod pactum, ut volunt, Zaſ. *p.* 8. *num.* 71. Hottom. *ad d.* §. *filii.* Cujac. *ad d. tit.* 29. Feudiſtæ, *ad d.* §. *filii.* non eſt iniquum. Non enim eſt de futura ſucceſſione, ſed de dividenda hæreditate, & in prioris matrimonii liberis conſervanda. Cujus generis pacta legibus ſunt permiſſa. Goed. *in l.* 3. *num.* 38. *in fin. de verb. ſignif.*

Si ſoli filii non extent, ſed *cum filiis vel filiabus*, cæteriſque præmortuorum præmortuarumve deſcendentibus, *concurrant*, ut jure Civili, *Novel* 118. *cap.* 1. illi *in capita*, hi *in ſtirpes*, ſuccedunt; ſic & *jure Feudali maſculi* (*fœminæ enim, ut diximus, regulariter excluduntur.*) *Feud.* 1. *tit.* 8. ſive filii cum nepotibus concurrant, *Feud.* 1. *tit.* 14. §. 1. ſive ſoli nepotes extent. *Feud.* 1. *tit.* 1. §. 7. Nihil enim hac in re jure feudali ſive conſuetudinario eſt immutatum; itaque juri com-

mu-

muni ſtandum. *Feud.* 2. *tit.* 1. *ubi* Alv
rot. & alii.

Emancipati liberi, & Jure Civili nov
Novell. 118. *cap.* 1. (*quod jus ſanguin
conſiderat*) veteri (*quo emancipatus*, *ſ
blato per emancipationem jure ſuitatis & p
conſequens ſucceſſione*, §. item per ema
cipationem. Inſt. quib. mod. jus pat
pot. ſolv. *fiebat extraneus*. §. cæter. Inſ
de her. qual. & diff.) abrogato; & ju
Feudali, Alvarot. & Dd. *com. Feud.*
tit. 1. §. *hoc quoque*. cum cæteris, qui
poteſtate manſerunt, æqualiter ſucce
dunt. Nec obſtat, emancipatos deſine
re eſſe agnatos; cognatos autem ad ſuc
ceſſionem feudi non admitti. *Feud.*
tit. 11. Quia conjuncti per linear
maſculinam ſuccedunt, ſive ſint agna
ti, ſive cognati, id eſt, ſive in patri
poteſtate exiſtant, ſive non: Hoc enir
agnatici & cognatici juris diſcrime
ſublatum; *Novel.* 118. *cap.* 1. non illud
quod ex linea fœminina ſive matern
deſcendit, per quam conjuncti, in feud
regulariter non ſuccedunt. Bald. *l.* 1
num. 4. *C. de legit. hered.* Weſemb. *d
feud. c.* 6. *num.* 9. Obrecht. *d. diſp. theſ*
199.

Naturales liberi, ſive illi ſint *ex concu
bina domi nati*, ſive *ſpurii*, ſive *adulteri
ni*; aut *inceſtuoſi*, nullo modo in feudis
ſive ſint paterna aut antiqua, ſive mater-

na

na; Andr. de Iſern. & Alvarot. *Feud.* 2. *tit.* 26. ſuccedunt. *Feud.* 2. *tit.* 26. §. *naturalis.* ubi Dd. Cum quod honeſte in Curia Domini ſtare; tum quoniam patrem jure demonſtrare non poſſunt. *l. vulgo quæſiti. ff. de ſtatu hom.* §. *vulgo. Inſt. de ſucceſſ. cognat.* Clar. *in* §. *feudum. qu.* 82. *num.* 1. Weſemb. *de feud. c.* 6. *num.* 9. Schrader. *de feud. c.* 5. *num.* 5. Vult. *de feud. c.* 9. *num.* 91.

Legitimorum liberorum (qui & *adoptivi* dicuntur) etiam nullo jure feudali regulariter eſt ſucceſſio. *Feud.* 2. *tit.* 26. §. *adoptivus.* Quoniam feuda dantur ſanguini, *feud.* 3. *tit.* 10. adoptio jus ſanguinis non adfert, *l. qui in adoptionem.* 23. *ff. de adopt.* Adoptivi liberi veri liberi non ſunt; ſed adſcititii & commentitii. *l. fideicommiſſum.* 76. *ff. de cond. & demonſt.* Et niſi hoc ita conſtitutum eſſet, facile fieri potuiſſet, ut, Domino feudi invito, Vaſallus ex aliena familia ſolius Vaſalli voluntate adſciſceretur; quod fieri non debet. *feud.* 2. *tit.* 12. *in fin.*

Dixi, *regulariter*; Admittuntur enim ad ſucceſſionem: 1. Si à principe eo modo arrogatio vel adoptio facta, ut & adoptivi in feudo ſuccedant: Bald. *in feud.* 2. *tit.* 26. §. *adoptivus.* 2. Si cum arrogatione vel adoptione jura naturalia concurrunt; Præpoſ. *in d.* §. *adoptivus.* 3. Si feudum eo pacto, ut adoptivi ſucce-

cederent, datum: *fac. feud. 2. tit. 48.* 4. Si hoc conſuetudine vel ſtatuto introductum. Alvarot. Præpoſ. *in d. §. adoptivus.* Schneidw. *in Tract. Feud. p. 6. num.* 21. Obrecht. *d. diſp. theſ.* 144. *cum ſeqq.*

Legitimati, ut non ejuſdem generis, ſic nec ejuſdem ſunt juris. Legitimati enim per *Oblationem Curiæ*, quia jus ſuitatis tantum conſequuntur, non etiam jus agnationis; ſoli patri, non etiam agnatis in feudis ſuccedunt: Borcholt. *de feud. cap. 7. num.* 53. ſi quidem ea non ante, ſed poſt legitimationem pater acquiſiverit. Sonsbeck. *ad conſ. feud. part.* 9. *num.* 66. Vult. *de feud. c. 9. num.* 93. Sed hæc legitimatio hodie exolevit.

Legitimatio per reſcriptum Principis, in feudis non ſuccedunt; *feud. 2. tit. 26. §. naturales. ubi Dd. com.* niſi nominatim ad feuda ſint legitimati. Laudenſ. *ad d. §. naturales. num.* 11. Afflict. *ibid.* Mynſ. 5. *obſerv.* 42. Gail. 2. *obſ.* 142. *num.* 12. Nam ubi de Principis contra Jus reſcribentis voluntate ex aliqua clauſula in reſcripto contenta, expreſſè conſtat, ea imprimis ſequenda eſt. Dd. *in l. reſcripta. C. de precib. Imp. offer.* Haneton. *de feud. lib. 2. cap. 2. num.* 7.

Sed utrum id fieri poſſit in præjudicium agnatorum, in caſu non exiſtentium liberorum, quæritur. Et ſane quoad feudum

dum

dum novum res caret ſcrupulo, in quo alias agnati non ſuccedunt. *feud.* 1 *.tit.* 14. *in fin.* In feudo antiquo major eſt controverſia, eo quod agnatis ex pacto & providentia primi acquirentis, jus ſit quæſitum. Receptum tamen Principem id facere poſſe. Jul. Clar. §. *feudum. qu.* 82. *num.* 1. & Dd. ibi alleg. Quia jus agnatorum non in re ipſa, ſed in ſpe ſaltem poſitum; nec plene acquiſitum, ſed adhuc acquirendum: hoc facilius, quam illud, tolli poteſt. Gloſſ. *in d.* §. *naturales.*

Principis tamen officii erit, providere, an juſta hujus legitimationis ſubſit cauſa; abſolutam poteſtatem exercere non debet; alias peccatum committeret. *Id enim poſſe dicimur, quod honeſte poſſumus.* c. faciat homo. 22. qu. 2. *Quæ contra bonos mores ſunt, quæ pietatem, exiſtimationem & verecundiam, lædunt, ea nec facere nos poſſe credendum eſt.* l. filius. 15. ff. de cond. inſtit. *Hattyſer. in Analyſ. Jur. feud. cap.* 7. §. *legitimati per reſcriptum.*

Legitimati per ſubſequens matrimonium. Cum & jure Civili, *l. cum quis. C. de natur. lib. Novell.* 12. *cap. ult.* & Canonico, *c. tanta eſt vis. qui filii ſint legit.* una cum liberis naturalibus & legitimis ſimul ſuccedant, & *jure feudali ſuccedunt*, quoniam non invenitur correctum nec immutatum, atque ideo jus commune ſervandum; *per regulam traditam ab Oberto*

feud. 2. tit. 1. *& probat hoc ipſum* Gaili
2. *obſ.* 141. *eamque ſententiam Camera I*
perialis ſecuta eſt. Mynſ. 4. *obſ.* 42. *ut*
Dd. communiter. Schurff. *conſ.* 56. *cent.*
Haneton. *d. lib.* 2. *cap.* 2. *num.* 8. Schneid
p. 6. *num.* 12. *& ſeqq.* Arum. *diſp. feud.*
theſ. 25. Et merito. Quia matrimoniu
omnia purgat. Gl. *in d. c. tanta.* Weſem
conſ. 44. *num.* 40. *cum* Dd. *ab eod. cit. vol.*
Diff. Sonsbec. *part.* 9. *num.* 72. Nec ob
ſtat, quod dicitur *feud.* 2. *tit.* 26. §. *n*
turales. naturales, qui poſtea fiunt leg
timi, ad ſucceſſionem feudi nec ſolos
nec cum aliis admitti: Quoniam hoc d
liberis naturalibus, qui poſt delatam ſuc
ceſſionem legitimi fiunt, intelligendum
hi non ſuccedunt, ut nec clerici, nec mo
nachi, nec ſervi, quamvis laïci aut libe
ri fiant. Cujac. *feud.* 4. *tit.* 11. Ratio
Quoniam in feudis tempus delatæ ſucceſſio
nis ſpectatur. feud. 2. *tit.* 106. Nec ob
ſtat etiam *Novell.* 89. ubi per legitima
tionem integra ſuitas non acquiritur; ſe
ex parte patris tantum; Loquitur enim
de legitimatis per oblationem Curiæ
quos patri ſaltem ſuos & legitimos fier
conſtat. *juxt. l. communium. C. de natur.*
lib. At legitimati per ſubſequens matri-
monium etiam liberis juſtis conſanguinei
ſunt, & idem jus habent, quod reliquis
liberis conceditur. *Novel.* 12. *in fin. ubi*
Cujac. Hattyſer. *d. c.* §. *legitimati ſunt.*
lit. d.

Præ-

Prædicta omnia de liberorum ſucceſſione tum demum procedunt, cum illis non obſtat qualitas aliqua, quæ à ſucceſſione eos repellat; ut, *Si parens eorum ſine debita ſolennitate feudum obtinuerit*; Feud. 1. tit. 25. *Clericatum adſumperit*; Feud. 2. tit. 30. §. ex hoc deſcendit. Nam qui factus eſt miles Chriſti, ſeculi eſſe deſinit. *feud.* 2. *tit.* 21. *Si furioſi, mente capti, aut alias imperfecti ſint.* Quia feuda ideo conceduntur, ut Vaſalli ſerviant, *feud.* 2. *tit.* 23. *in fin.* At hi ad Feudalia miniſteria ſunt inutiles. *feud.* 2. *tit.* 36.

Tit. VI.

De inteſtata collateralium ſucceſſione.

Deficientibus deſcendentibus *Collaterales* ad Feudi ſucceſſionem admittuntur. *feud.* 2. *tit.* 11 & *tit.* 50.

Ii dicuntur omnes, qui ex latere veniunt; veluti *fratres*, *ſorores*, *fratrum ſororumque liberi*, &c. tam *maſculi*, quam *fœminæ*.

Horum alii ſunt *germani*, qui iiſdem parentibus, id eſt, eodem patre, eademque matre; alii, *conſanguinei*, qui eodem patre, diverſis matribus; alii *uterini*, qui eadem matre, patribus diverſis, nati ſunt.

Germani aut *extant ſoli*, aut *cum con-*

ſanguineis, *uterinis*, vel *fratrum ſororum* que liberis concurrunt.

Si *extant ſoli*, jure communi tam fratres maſculi, quam fœminæ, ſuccedun in capita; *Auth. itaque. C. Commun. d ſucceſſ. Novell.* 118. *cap.* 3. jure feuda ſoli fratres. *feud.* 1. *tit.* 8. *feud.* 2. *tit.* 11 licet partes ſuas antea refutarint: *feud.* 2 *tit.* 49. modo feuda ſint vetera. In novi enim *collaterales* alii aliis *regulariter* no ſuccedunt. *feud.* 1. *tit.* 8. §. *ult. feud.* 1 *tit.* 10. *feud.* 2. *tit.* 11. Licet una inveſti tura feuda acceperint. *feud.* 1. *tit.* 1. § *cum vero. verſ. ſin autem.*

Dico, *regulariter*; Excipiuntur enim *feud.* 1. *tit.* 20. quinque caſus: put 1. Si in conſtituendo feudo id actum ſit *d. tit.* 20. & *feud.* 1. *tit.* 8. *in fin.* & *tit.* 14 §. *ult.* 2. Si fratres ſint conſortes & om nium bonorum ſocii, & vel ambo, ve unus, ſciente, *d. feud.* 1. *tit.* 20. no ignorante, *feud.* 2. *tit.* 12. Domino communi nomine, communive pecuni feudum acquiſivit; Cujac. *ad d. tit.* 12 Vult. 1. *cap.* 9. *num.* 106. 3. Si fratres in ſimul ſtantes; *d. tit.* 20. id eſt, *ſimul ha bitantes*, Cujac. *ad d. tit.* 12. vel unis i caſtris militantes equis & armis commu nibus, feudum adepti ſint. *d. tit.* 20 Cujac. *d. loc.* Vult. 1. *cap.* 9. *num.* 106. § *primum.* & §. *tertio.* 4. Si duobus res ali qua feudi titulo poſſidenda conjunctin

lega

legata ſit; altero enim hoc caſu deficiente, alter ſolidum, jure non decreſcendi, capiet. Vult. *d. lib. 1. cap. 9. num.* 106. *§. quarto.* Niell. *diſp. feud. 6. theſ. 1. lit. b.* 5. Si feudum individuum duobus ſimul conceſſum. *Obſervandæ tamen hic diſtinctiones allatæ à* Sonsbec. *part. 9. num.* 83. *verſ. fallit quinto.* Vult. *lib. 1. cap. 9. num.* 160. *§. quarto ſi cuilibet.*

Quod ſi *germani fratres cum conſanguineis* vel *uterinis* concurrant, jure Communi quidem eos excludunt; quoniam ex uno ſaltem latere conjuncti, minus fratres ſunt, quam ex utroque; *Novell.* 118. *c.* 3. ſiquidem duo vincula plus ligant, quam unum; *§. ſed hodie. Inſt. de adopt. Novell.* 84. *cap.* 1. *in fine.* ſed jure feudali ſaltem uterinos; quia cognati ſunt; *l.* 10. *§.* 1. *ff. de gradib. & affin.* & cognationis jure in feudis non ſucceditur; *Feud.* 2. *tit.* 11. non etiam conſanguineos excludunt; quia agnati in feudis non jure hereditatis, ſed beneficio Domini, ſuccedunt; *d. tit.* 11. *ubi* Bald. & Alvarot. at conſanguinitas eſt agnationis ſpecies. *§. vulgo. Inſt. de ſucceſſ. cognat.* Gail. 2. *obſ.* 151. Roſenth. §. 118. & §. 130.

In feudo tamen fœmineo & mere hereditario germanus frater excludit conſanguineum. Vult. *lib. 1. cap. 9. num.* 108. *in fin.* Niell. *d. diſp. 6. theſ. 3. lit. a.*

Si germani fratres cum fratrum liberis

con-

concurrant, jure communi ſucceſſio f
ſtirpes; *Novell.* 118. *cap.* 9. & frat
liberi, ſive maſculi, ſive fœminæ, c
fratribus defuncti ad hereditatem adr
tuntur; *d. c.* 3. & *Auth. ceſſante. C*
legit. hered. Jure feudali, ſoli maſculi
mittuntur, neque tamen omnes, ſe
tantummodo, qui ex virili, *feud.* 1.
8. §. 1. non ex fœmineo ſexu, deſce
dunt. *Feud.* 2. *tit.* 11. ſive ſoli ſint, f
cum fratrum liberis concurrant: & tu
ſecundum jus commune, ſucceſſio fi
ſtirpes; *feud.* 1. *tit.* 1. §. 2. & *tit.* 8 &
14. §. 1. *feud.* 2. *tit.* 11. jure ſcilicet
præſentationis. *d. Auth. ceſſante.*
Bald. Zaſ. *de feud. part.* 6. *con.* 6.

Quod ſi *ſoli fratrum liberi extent*, ſu
ceſſio jure communi, tam veteri, *l.* 1.
fin. ff. ſi pars hered. pet. l. 2. §. *hæc here*
tas. ff. de ſuis & legit. l. pen. C. de legit.
red. quam novo; cum hoc illud non m
taverit; *fac. l. ſancimus. C. de teſtam. l. pr*
cipimus. C. de appellat. l. quotiens. ff.
oblig. & act. fit, non in ſtirpes, ut volu
Accurſ. *in d. Auth. ceſſante.* Bald. Alv
rot. *in feud.* 2. *tit.* 95. Iſernia, *in feud.*
tit. 11. Tiraquell. *du retrait lign.* §. 1
gloſſ. 12. *num.* 6. ſed in capita. Azo,
ſumma. C. de legit. hered. Salic. *in d. Aut*
ceſſante. Mynſing. 3. *obſ.* 94. Zaſ. *lib.*
reſponſ. cap. 7. Hottom. *illuſt. qu.* 1.
Donell. 9. *com.* 4. Arniſæus, *diſp. feud.*

the

theſ. 30. Quæ ſententia omnibus fere recentioribus, excepto Sonsbec. *part.* 9. *num.* 100. quem ex profeſſo refutat Borcholt. 17. *num.* 30. *pag.* 139. probata, & à Carolo V. in Comitiis Spirenſibus anno 1529 confirmata, & jure feudali obtinet. Cujac. *Feud.* 2. *tit.* 11. Duar. *Tract. Feud. c.* 11. *num.* 14. Haneton. *lib.* 2. *cap.* 6. *n.* 3. Zaſ. *tract. feud. p.* 8. *num.* 18. Quia contrarium eo jure non eſt proditum, commune ergo juxta regulam, *feud.* 2. *tit.* 1. traditam, ſervandum eſt.

Poſt *fratres fratrumque filios*, & jure communi, *Auth. poſt fratres. C. de legit. hered.* & jure feudali, *feud.* 2. *tit.* 11. & *tit.* 50. *in fin. feud.* 2. *tit.* 24. vocantur, qui *gradu* ſunt *proximiores*; proximiores puta Vaſallo defuncto, non primi acquirentis. *d. tit.* 11. *Arniſ. d. diſp.* 6. *theſ.* 31. Et quidem olim tantum uſque ad fratres patrueles, id eſt, quartum gradum; *feud.* 1. *tit.* 8. §. 1. poſt uſque ad ſeptimum, *d.* §. 1. & tandem in infinitum; ſi feudum ſit paternum. *Feud.* 1. *tit.* 1. §. 4. *feud.* 2. *tit.* 31 & 50. Mynſ. 4. *obſ.* 25. Gail. 2. *obſ.* 150.

Præter dictam deſcendentium collateralium ſucceſſionem, eſt & alia *adſcendentium collateralium ſucceſſio*; ut patrui, vel patrui magni. Etſi enim, *ut dictum ſupra*, regulariter adſcendentes à ſuc-

ceſſione in feudis repellantur; non tamen tranſverſales eorum, modo ſint ex primo acquirente, removentur, *feud. 2. tit. 19. in fin. ubi not.* Bald. Borch. *c. 7. num.* 85.

Quo caſu, ſi cum Vaſalli defuncti collateralibus concurrant, in eo conveniunt, quod nepos ex fratre excludat Vaſalli patruum. Alvarot. *feud. 2. tit. 19. num. 1. Novel. 118. c. 3. in fin. ibi: ſi neque fratres, neque fratrum liberi.*

Non autem, ut vult Sonsbec. *tract. feud. part. 9. concl. 7.* patruus magnus â pronepote repellitur; ſed, ut jure Civili, *d. Novel. 118. c. 3.* ita & hoc, *fac. feud. 2. tit. 1.* ſimul ſuccedunt. Borch. *d. num. 85. Confer* Vult. *d. c. 9. num. 110. ſub fin.*

His omnibus deficientibus jure Civili ſupereſt *ſucceſſio Viri & uxoris; quæ in feudis*, præterquam ex pacto, *nulla* eſt: *feud. 2. tit. 15. feud. 2. tit. 13.* etiamſi uterque ſimul inveſtiatur. *feud. 2. tit. 89.* In partem enim deficientem Dominus ſuccedit. *feud. 2. tit. 86. in fin. & fac. feud. 2. tit. 104. §. fin.* Cujac. *feud. 1. tit. 2. §. quinimò.*

TIT. VII.

De inveſtituræ petitione.

Explicato quinto Feudi conſtituendi modo; ſequitur ſextus, nempe *Inveſtituræ petitio.*

Eſt

Eſt ea duplex, alia, *quâ feudi novi*; alia, *quâ antiqui* inveſtitura petitur.

Illa eſt modus feudi conſtituendi, & ſic propriè hujus loci: *Hæc*, feudi antiqui renovatio. *Utramque*, quia conjuncta non ſunt ſeparanda, hoc titulo explicabimus.

Utraque eſt neceſſaria. Quoniam eſt ſignum reverentiæ, quam Vaſallus Domino debet. Jul. Clar. *in §. Feudum, qu.* 49. Quoniam in feudo eſt præſtanda fidelitas, id eſt, juramentum fidelitatis; *feud.* 2. *tit.* 4. At juramentum à defuncto præſtitum, perſonam ipſius non egreditur. Eſt enim perſonale. Covarr. *in c. quamvis. de pactis. in* 6. Ab herede igitur Vaſalli de novo præſtandum, vel eo maximè, nè dubium reddatur jus Domini, & vetuſtate temporis obſcuretur. Weſemb. *cap.* 8. *num.* 23. Roſenth. *c.* 6. *concluſ.* 46. Hattyſer. *in Anal. c.* 9. *num.* 1. Vult. *c.* 7. *num.* 58.

Utramque vel Vaſallus ipſe, vel alius ejus mandato, ſive *feudum* ſit *novum*, ſive *antiquum*, *feud.* 2. *tit.* 9. §. *ſed utrum.* & *arg. l. de pretio.* 8. *ff. de Publ. in rem act.* Obrecht. *diſp. feud.* 7. *theſ.* 10 & 26. inſtituere poteſt.

Imò & ſine mandato *inveſtituræ petitio*, Vaſalli nomine facta, valet, ſi is eam *ratam habeat*. Schrader. *d. feud. part.* 6. *c.* 3. *num.* 11. Quia ratihabitio mandato

dato æquiparatur. *l. ſemper.* 60. *ubi Dec ff. de div. reg. jur. c. ratihabitionem.* 10. & *ibi Dyn. de reg. jur. in 6.*

Ratam habere cenſetur, ſi ſciens inveſtituram pro ſe petitam non contradicat Schrader. *d. p.* 6. *c.* 3. *num.* 14 *per not* Bart. *in l. quo enim.* 12. §. 1. *ff. rem. rat hab.* ſi ei, qui inveſtituram petiit, ante annum & diem hoc mandaverit, Schrader. *d. p.* 6. *c.* 3. *num.* 15 & 16. *per not* Alex. Bart. & Jaſ.

Feudi antiqui inveſtituram, ſi unus Vaſalli defuncti eſt heres, is; ſi plures, is qui feudum poſſidet; ſi omnes poſſident, omnes, cujuſcunque ſint ſexus vel conditionis, *not.* Bald. & Alvarot. *feud.* 2 *tit.* 55. §. *præterea.* Vult. *de feud. lib.* 1 *cap.* 7. *num.* 63. *in fin.* Roſenth. *de feud vol.* 1. *c.* 6. *qu.* 31 & 32. ni feuda velint amittere, intra tempus legitimum, petere debent: *arg. feud.* 2. *tit* 26. §. *omnes filii.* & *not.* Zaſ. *de feud. p.* 7. *num.* 10 modo ſint proximiores, *d. feud.* 2. *tit.* 26. §. *omnes.* Schrader. *d. p.* 6. *c.* 1. *num.* 6 & 8. & puberes. *feud.* 2. *tit.* 24.

Impuberes, ſive ſint maſculi, ſive fœminæ, Bald. *in d.* §. *præterea.* & *ibid.* Matth. de Afflict. ſive tutores habeant, ſive non. Alvarot. & Matth. de Afflict. *feud.* 2. *tit.* 26. §. *ſi minori.* ſive doli capaces, ſive non ſint; Alvarot. & Præpoſit. *in d.* §. *minori.* & *not.* Schrader. *d.*

p. 6.

p. 6. cap. 2. num. 25. ad hoc non ſunt adſtricti. *d. §. præterea.* & *feud. 2. tit.* 26. *§. ſi quis deceſſerit.* Vult. *d. c. 7. num.* 64. Schrader. *d. p. 6. c. 2. num.* 25.

Petenda *Inveſtitura* à Feudi Domino immediato, Schrader. *d. p. 6. cap. 3. num.* 1. & 2. & illius herede, cui feudum obvenit: Alvarot. & Præpoſit. *d. Feud. 2. tit.* 26. *§. omnes filii.* aut, ſi plures de hereditate defuncti Domini contendant, vel ab eo qui hereditatem poſſidet; Ferrar. Montan. *de feud. lib. 3. cap.* 6. *in fin.* vel à petitore; facta proteſtatione, ſe id ſine fraude facere ejus qui melius jus habere poſſit: Ferrar. Montan. *d. c. 6. in fin.* ſin omnes petant; poterit, propter incertitudinem, inveſtituræ petitio, donec, quæſtione finitâ, conſtiterit, uter declaretur heres, omitti; & tum à victore petenda. Ferrar. Montan. *d. loc.*

Nec diſtinguitur quale ſit feudum, an *Eccleſiaſticum*, an *Seculare*; *novum*, vel *antiquum*; *fac. feud. 1. tit.* 25. *ubi Feudiſtæ*: an *ſententia judicis*, vel *præſcriptione conſtitutum*. Bald. *in l. 1. num.* 24. *ff. de rer. diviſ.* Schrader. *de feud. part.* 6. *cap. 1. num.* 3.

Imo non tantum feudum, ſed & *ſpes ejus*, ut, cum plures ſimultaneè inveſtiti ſunt, peti debet. Weſemb. *de feud. cap.* 8. *num.* 3. Hartm. Piſtor. *qu. jur. lib. 2. p. 2. qu.* 20. *num.* 31.

 Nec

Nec mortuo Domino, *inveſtituræ*
tionem remoratur, quod Vaſallus fe
Domino & ejus ſucceſſoribus, vel pr
& ſuis heredibus fidelitatis juramentu
præſtiterit: *not.* Curt. *de feud. part.*
num. 45 & 57. Jacob de S. Georg. *in ve*
qui quidem inveſtiti. num. 6. Schrader.
part. 6. *c.* 1. *num.* 4. Roſenth. *de fe*
vol. 1. *cap.* 6. *qu.* 35. quod pater pro ſe
filiis feudum acquiſiverit; quod pa
vel agnatus, filio vel agnato feudum re
taverit vel vendiderit: quod feud
propter patris vel agnati feloniam,
alium devolutum, vel ob feloniam am
ſum, & à Domino ablatum, iterum V
ſallo conceſſum ſit. *ſec.* Bald. *conſil.* 3
lib. 1. Andr. de Iſern. & Alvarot. *feud*
tit. 3. *§. ſed & res.* & *ibi* Præpoſ. & Mat
de Afflict. *num.* 33, 34 & 35. Schrad
d. p. 6. *cap.* 1. *num.* 4. & 5. Roſenthal.
cap. 6. *qu.* 32 & 33.

Petere *inveſtituram debet* Vaſallus, h
militer & devotè, *feud.* 2. *tit.* 23. *p*
princ. ſecundum conſuetudines Cur
rum, *d. feud.* 2. *tit.* 23. *poſt princ.* re ip
Clar. *in commun. opin.* §. *feudum qu.* 4
inſtanter, Iſern. *feud.* 1. *tit.* 22. *num.* 1
& *ibi* Alvarot. *num.* 13. & Matth. de A
flict. *num.* 97. claris & apertis verbis.
ſern. *ad. d. tit.* 22. *num.* 10. & *ibi* Affli
num. 36. *verſ. juxta hanc* Gloſſ.

In *feudo novo*, ut ſimul fidelitatem

trò offerat, non eſt neceſſe; Weſemb. *de feud. d. c.* 8. *num.* 3. & 4. eſt in *antiqua. feud.* 2. *tit.* 24. *in princ. in verb. inveſtituram petendo, fidelitatem pollicendo.* & *feud.* 2. *tit.* 40. *in princ. verb. fidelitatem pollicendo,* & *inveſtituram petendo.* Præpoſ. Liber Baro Schenck. *feud.* 2. *tit.* 24. Bald. *feud.* 2. *tit.* 3. §. *ult. Diſſ.* Gloſſ. Andr. de Iſern. Alvarot. *feud.* 2. *tit.* 3. §. *ult.* Jacob. de S. Georg. *in feud. verb. qui quidem inveſtiti. num.* 39. Schrader. *de feud. p.* 6. *c.* 3. *num.* 5.

Tempus, intra quod feudi *novi inveſtitura* peti debeat, Jure Feudorum non eſt definitum. Sonsbec. *de feud. part.* 11. *num.* 5. & 6. Mozz. *de ſubſtantial. feud.* Alvarot. & Bald. *feud.* 2. *tit.* 24. Quare Vaſallus eſpectare poterit, donec citetur. *far. d. tit.* 24. §. 1. Weſemb. *de feud.* *cap.* 8. *num.* 2. Vult. *de feud. lib.* 1. *cap.* 7. *num.* 21.

Citatione factâ ut compareat & petitionem faciat, neceſſe eſt; alioquin poſt ternam citationem feudo privatur. *feud.* 2. *tit.* 24. §. 1. & *tit.* 22.

Dominus quoque ſimiliter ad *Curiam* tribus edictis vocabitur. Eaque eum hortabitur *verecundè* poſſeſſionem vaſallo reſtituere: *ut dic. Imp. in l.* 9. *C. de condic. ob cauſ. l.* 8. *C. de liber. cauſ.* aut, *ut loquitur* Obert. *in feud.* 2. *tit.* 22. competenter, id eſt, moderatè coget. Si non

 pa-

pareat, eum Vaſallus ad *majorem Curiam* vocabit, & ad extremum in eadem contumacia perſeverantem deprædari, *d. tit. 22. in fin.* id eſt, *graſſari* in eum impune, quaſi omni fide ſolutus, poterit.

In *antiquo feudo* ultra annum & diem, petitio (niſi aliter inter Dominum & Vaſallum convenerit. Thom. de Marin. *in 1. act. de generib. feud. tit. 1. num.* 54. Matth. de Afflict. *feud. 1. tit.* 22. Schrader. *de feud. p. 6. cap. 2. num.* 81.) differri non poteſt: *feud. 2. tit. 22. & ibi* Cujac. *& tit. 24. tit. 52. §. fin. tit. 55. in princ. & tit.* 97. nec opus eſt citatione, quemadmodum *in feudo novo*; *feud. 2. tit. 24. in fin.* ſed Vaſallus ipſe Dominum requirere ac ſe ultro, intra annum & diem (niſi Dominus, Vaſallo conſentiente, brevius tempus præfixerit. Jacob. de S. Georg. *de feud. in verb. qui quidem investiti. num. 22. per l. tale pactum.* 40. §. 1. *ff. de pact.* Scheidw. *de feud. part. 5. num.* 56.) ad fidelitatem offerre debet. *feud. 2. tit.* 40.

Tranſacto hoc ſpatio, *feud. 2. tit. 55. in fin. princ.* à tempore ſcientiæ computando, *feud. 2. tit. 9. §. 1.* beneficium amittit, *feud. 2. tit. 24. in princ. feud. 2. tit.* 40. & ad Dominum redit. *feud. 2. tit. 55. in princ.*

Ignoſcitur Vaſallo, ſi, *ex juſtis & gra-*

vibus cauſis inveſtituræ renovationem intra annum & diem non petierit. *feud. 2. tit. 22. feud. 2. tit. 52. in fin.* Zaſ. *part. 7. num. 3.* Duar. *de feud. cap. 14. num. 3.*

Tales ſunt abſentia Domini, *d. tit. 22.* inimicitiæ inter Dominum & Vaſallum, citra hujus culpam, Vult. *de feud. lib. 1. cap. 7. num. 75.* natæ; *d. tit. 22.* latronum hoſtiumve incurſus, aquarum inundationes, bellum, morbus ſonticus. *arg. l. 3. ff. ex quib. cauſ. major. in int. reſt. l. de ætate. ff. ad SC. Trebell.* Sonsbec. *part. 11. num. 23.* Goed. *diſp. feud. 3. theſ. 33.*

TIT. VIII.

De Inveſtitura Feudi.

HActenus de modis, quibus ad Feudi conſtitutionem pervenitur; dicendum *nunc de modo, quo feudum inſtituitur*; Nempe de *inveſtitura*; ſine qua feudum nullo modo conſtitui poteſt. *feud. 1. tit. 25. Novum* puta: *Antiquum* enim per hanc tantum *renovatur. Utriuſque* tamen *inveſtituram* hoc loco enodabimus, ne conjuncta ſeparentur.

Inveſtitura (ab inveſtiendo dicta; quod per eam Vaſallus poſſeſſione, quaſi veſte, induatur: unde & inveſtitio nonnunquam appellatur. *feud. 1. tit. 26. verſ. teſtes. feud. 1. tit. ult.*) eſt contractus; *arg.*

feud. 2. *tit.* 6. *&* 26. §. *ſi facta. junct. l. Labeo.* 13. *ff. de verb. ſignif. arg. feud.* 1. *tit.* 21. *verſ. tunc condictio cauſa data.* Cujac. *in prælud. feud. ff.* 12. & *feud.* 1. *tit.* 4. *fac.* & *feud.* 2. *tit.* 2. §. *fin. princ.* & *feud.* 2. *tit.* 1. *in fin. Clar.* §. *feudum. q.* 1. Weſemb. *de feud. cap.* 1. Vult. *de feud. lib.* 1. *cap.* 7. *num.* 7. Niell. *diſp. feud.* 4. *theſ.* 2. *lit. b.* Diſſ. alii nominatus Roſenth. *c.* 1. §. 4. Schrader. *p.* 2. *c.* 2. *num.* 3. Niell. *d. loc. lit. c.* (Habet enim nomen & actionem propriam, quæ contractuum nominatorum nota eſt. *l.* 7. §. 1. *ff. de pact. l.* 1. 2. 3. *ff. de præſcript. verb.*) bonæ fidei, *arg. feud.* 2. *tit.* 7. §. *fin. verſ. quod ſi differat. junct. l.* 3. *C. in quib. cauſ. in int. reſt. l.* 22. *ff de donat.* & *arg. feud.* 2. *tit.* 8. *pr. verſ. niſi pacto. junct. l. in bonæ fidei.* 13. *C. de pact. l.* 7. §. 5. *ff. eod.* & *arg. feud.* 2. *tit.* 8. *tit.* 25. *tit.* 46. *tit.* 80. *junct. l.* 2. 4. 6. *C. de evict. l.* 11. §. 2. *junct.* § 1. *ff. de act. empt. l.* 9. *in princ. ff. de verb. oblig. vid.* Niell. *d. diſp. lit. d.* ſolennis *feud.* 2. *tit.* 2. *princ. verb. ſolemniter.* Vult. *d. c.* 7. *num.* 17. & 20 Goed. *diſp. feud.* 3. *theſ.* 1. quo Dominus Vaſallo, fidelitatem non recuſanti, *feud.* 2. *tit.* 3. *verb. fin. feud.* 2. *tit.* 6. jus in re Feudali concedit. *feud.* 1. *tit.*

Eſt ea vel *propria*, id eſt, realis & corporalis; vel *impropria*, hoc eſt, abuſiva & verbalis. *feud.* 2. *tit.* 2. *ibique* Andr.

de

de Iſern. Jacob. de Bellov. Alvarot. Bald. & Comm. Dd. *teſte* Clar. 5. *feudum qu.* 26. *num.* 1. Diff. Vult. *d. cap.* 9. *num.* 11. Cui reſp. Ludwel. *in ſynopſi jur. feud. cap.* 8. *verſ. Eſt autem.*

Propria eſt; qua rei feudalis poſſeſſio revera & actualiter in Vaſallum transfertur. *d. feud.* 2. *tit.* 2. ſive quà Vaſallus, vel alius ejus nomine, præſente *Curia* in poſſeſſionem feudi mittitur.

Nam & ſine verbis, ſola inductione ſolenni in poſſeſſionem, vel ab ipſo Domino, vel ab alio ejus nomine & juſſu facta, jus feudi tranſlatum cenſetur. *arg. d. Feud.* 2. *tit.* 2. *in princ.*

Impropria eſt, quæ ſit verbis unà cum actu corporeo; traditione videlicet baculi, ſceptri, vexilli, gladii, haſtæ, vel annulli. *feud.* 2. *tit.* 2.

Utraque vel eſt *novi beneficii*, vel *veteris. feud.* 2. *tit.* 3. *princ.* & *tit.* 32. & *tit.* 91. Vult. *d. c.* 7. *n.* 8.

Novi Feudi eſt, ex quo primum originem illud accipit. *feud.* 2. *tit.* 32.

Veteris eſt, quæ fit à ſucceſſore Domini vel Vaſalli, Domino vel Vaſallo mortuo. *d. feud.* 2. *tit.* 32.

Præterea *Inveſtitura*, vel *Simultanea* eſt, qua plures ſimul de eodem feudo inveſtiuntur; vel *Non ſimultanea*, ſive *Singularis. feud.* 2. *tit.* 12. & *tit.* 18. Bocer. *tract. de Inveſtit. feud. c.* 2. *num.* 84. & *ſeqq.*

Google

Simultanea, vel *ſimpliciter* fit, vel *cum pacto mutuæ ſucceſſionis*.

Priori caſu alter alteri non ſuccedit, ſed feudum ad Dominum revertitur: *Poſteriori caſu*, Vaſallo ſine filiis defuncto, ſuperſtes ſimul inveſtitus in partem defuncti ſuccedit. *d. feud.* 2. *tit.* 12. & 18.

Inveſtituram facit *Dominus* immediatè proximus, non Domini Dominus; *feud.* 2. *tit.* 55. §. *illud.* idque vel *per ſe*, vel *per alium*, puta Cancellarium, adminiſtratorem, procuratorem, &c. *feud.* 2. *tit.* 3. §. *ſed utrum.* facit & *Domina*, *feud.* 2. *tit.* 3. *verſ. fœmina.* Et *omnis* denique, *qui legitime bonorum ſuorum habet adminiſtrationem*; ſiquidem feudum ſit *novum*: nam quæ de *veteri* fit inveſtitura, etiam à minore fieri poteſt. *Feud.* 2. *tit.* 3. *in princ.* Ratio: Quoniam veteris feudi inveſtitura non eſt alienatio; ſed feudi tantum quædam recognitio ſive ἀναγνώσις, quæ fit gratuito; Cujac. *ad lib.* 2. *feud. tit.* 4. *in princ.* illa minoribus eſt interdicta; non *hæc. d. Feud.* 2. *tit.* 3. *in pr. ubi not.*

Inveſtituram, tam *propriam*, quam *abuſivam*; Alvarot. *feud.* 2. *tit.* 3. §. *ſed utrum*: tam *novi*, quam *veteris feudi*; *arg. feud.* 2. *tit.* 3. & 58. *junct. l. de pretio.* 8. *ff. de Public. in rem act.* accipit *Vaſallus*, vel *per ſe*, vel *per alium*; *feud.* 2. *tit.* 3. §. *ſed utrum.* puta geſtorem, *feud.* 2.

tit.

tit. 85. nuntium, *feud.* 2. *tit.* 58. §. *item ſciendum.* procuratorem, *d. feud.* 2. *tit.* 3. §. *ſed utrum.* ſervum. *d. tit.* 3. §. *perſonam vero.*

Fieri debet Inveſtitura *teſtato*: ſine legitima enim teſtificatione nulla ejus vis eſt. *feud.* 2. *tit.* 32. & *feud.* 2. *tit.* 2.

Teſtificatio illa fit vel *teſtibus*, vel *inſtrumentis. feud.* 1. *tit.* 3 & 4. Nec obſtat *feud.* 2. *tit.* 32. Non enim ibi quodvis inſtrumentum excluditur, ſed illud tantum quod à Paribus Curiæ confirmatum aut ſubſcriptum non eſt. Bocer. *d. tract. c.* 4. *num.* 51.

Teſtes hic ſufficiunt duo. *feud.* 1. *tit.* 26. §. *ſi quis.* & *feud.* 2. *tit.* 2. *in princ.* Nam ubi teſtium numerus definitus non eſt, duo ſufficiunt: Cum pluralis locutio duorum numero ſit contenta. *l.* 12. *ff. de teſtib.* & *feud.* 2. *tit.* 58. §. *quod autem.* Alvarot. *feud.* 1. *tit.* 26. §. *ſi quis. num.* 1. & 2.

Debent eſſe, 1. liberi, non ſervi: *feud.* 2. *tit.* 58. §. *quod autem. ibi liberos tamen.* &c. 2. maſculi, non fœminæ; *feud.* 2. *tit.* 32. *verſ. de veteri.* Cum inveſtituræ ſolenniter ac publice in cœtu virorum fieri ſoleant, cui fœminas intereſſe, non ſatis ſexui & honeſtati conveniens; *arg. l.* 1. §. 5. *ff. de poſtul.* 3. denique eſſe *Pares Curiæ*, non extranei. *d. feud.* 2. *tit.* 2. & *tit.* 32. & *tit.* 33. *verſ. nec dicatur.*

Sunt *Pares Curiæ*, *Vaſalli* ejuſdem Do-

Domini in eodem territorio; di
quod pares ſint inter ſe reſpectu
Curiæ, ſive ejuſdem domus &
Duar. *de feud. cap. 7. num. 3.*
feud. cap. 7. num. 25. & 26. per
tit. 54. feud. 1. tit. 11. & feud. 2
& feud. 1. tit. 26.

Hi præciſe requiruntur, ne qu
tatis excogitetur in perniciem I
aliis teſtibus inductis, corrupt
pecunia, vel odio, vel gratia;
tit. 26. §. teſtes. quæ in *Paribus*
quippe qui fidei vinculo arctiori l
tenentur obſtricti, non ſunt me
vel ſuſpicanda. *feud. 2. tit. 58. §.*
Deinde etiam ne inopes *Vaſalli* gr
bus onerentur impenſis, Cujac. *f*
tit. 1. §. 1. ſtandum. & ampliorum
bationum ſimul ac ſumptuum o
divexentur. *feud. 2. tit. 88.*

Inveſtitura ergo *ſine Paribus* fac
valet; *d. feud. 2. tit. 33. verſ. nec d*
Niſi feudum ſit antiquum, *feud.*
32. Dominus Pares non habeat; *f*
tit. 2. §. ſi vero. feud. 2. tit. 33. H
quidem; ſed qui ad teſtimonium
dum inhabiles; Schrader. *de feud*
num. 10. arg. l. 6. ibique Gloſſ. &
qui ſatiſd. cog. Conſuetudo aut ſta
loci extraneos teſtes in inveſtitur
mittat; *arg. feud. 2. tit. 1. in princ.* S
der. *d. c. 2. num. 11.* Bocer. *d. th*

num. 65. Feudum ſit Eccleſiaſticum. *feud.* 1. *tit.* 26. §. *hæc omnia.*

Pares Curiæ, quos Dominus habet, ſi abſint, nec diutius ſint emanſuri, Baro de Traut. *ad feud.* 2. *tit.* 2. *n.* 2. *arg. c. un.* §. *ult. ne ſede vacant. in* 6. Gail. 2. *obſ.* 50. citandi ſunt, & in eorum reditum *inveſtitura* differenda. *feud.* 2. *tit.* 33. *verſ. nec dicatur.* Nec obſtat *feud.* 1. *tit.* 26. *verſ. teſtes.* Nam *abfuerint*, ibi ſignificat, *non fuerint.* Quemadmodum abeſſe dicitur, qui in rebus humanis non eſt, *l. mulieris* 13. §. *fin. ff. de verb. ſignif.* Gloſſ. *in d. feud.* 1. *tit.* 26. ibique Jacob. de Bellov. Sonsbec. *p.* 9. *num.* 16. Bocer. *d. c.* 4. *num.* 56.

Quamdiu eſpectare debeant, cum jure non ſit definitum, judicis eſt æſtimare. *fac. l.* 1. *ff. de jur. delib.* Alvarot. *feud.* 2. *tit.* 33. *num.* 3. Schrader. *d. p.* 5. *c.* 2. *num.* 2. Bocer. *d. c.* 4. *num.* 57. Sonsbec. *par.* 9. *num.* 17.

Si citati nolint venire, non, ut volunt Alvarot. *feud.* 2. *tit.* 2. *num.* 8. Bald. *feud.* 2. *tit* 33. *num.* 6. Schrader. *d. c.* 2. *num.* 10. & Dd. com. teſte Vult. *d. c.* 7. *num.* 27. teſtes admittendi extranei; ſed *Pares* mulctæ dictione cogendi ſunt: Cum quia *Pares*, ſi haberi poſſunt, omnino ad teſtimonium adhibendi ſunt: *per text. ſup alleg.* Tum quia etiam jure communi, ut quis teſtimonium ferat, cogi

po-

poteſt, *l.* 4. *l.* 5. *l.* 8. *l.* 19. *ff. de teſtib.* Baro à Tautenb. *ad feud.* 2. *lit.* 2. *princ. num.* 2. Vult. *d. loc.* Ludwell. *in Synopſi jur. feud. cap.* 8.

Secunda teſtificationis ſpecies eſt *inſtrumentum* ſuper inveſtitura confectum, ſive *breve teſtatum* : ut Feudiſtæ, Jus Civile imitantes, *l.* 5. *ibique* Cujac. *C. de conven. fiſc. debit. lib.* 10. appellant. *feud.* 1. *tit.* 3. & *tit.* 4. *princ.*

Ut valeat, debet ſubſcriptione teſtium eſſe confirmatum, *feud.* 2. *tit.* 2. & *feud.* 2. *tit.* 32. *verſ. ſed ſi alii.*

Teſtes idonei hic etiam ſunt *extranei* in feudo, puta *veteri*, (In eo enim *Parium* præſentia tantum eſt voluntaria, *feud.* 2. *tit.* 31. *verſ. de veteri*) non in *novo*, ut volunt Zaſ. *in epit. feud. p.* 6. *num.* 3. Cujac. *ad feud.* 2. *tit.* 2. & *alii*, ſed *Curiæ Pares. d. feud.* 2. *tit. verſ. ſi enim domino.* & *feud.* 2. *tit.* 32. *verſ. ſed ſi alii. in fin.* Nec obſtat *d. feud.* 2. *tit.* 32. *verſ. Conſules tamen.* Quia ibi tantum exceptio quoad Mediolanenſium Curiam traditur. Alvarot. *ad d. feud.* 2. *tit.* 32. *num.* 2. Gloſſ. *ad feud.* 2. *tit.* 2. Bocer. *d. c.* 4. *num.* 73.

Inveſtitura non modo *pure*, ſed & *in diem*, ac *ſub conditione poſſibili & honeſta*, fieri poteſt. *d. feud.* 2. *tit.* 2. §. 2. & *tit.* 9. & *feud.* 2. *tit.* 35. Roſenthal. *c.* 6. *concl.* 18. *num.* 36. & *cap.* 4. *concl.* 9. Vult. *d. cap.* 7. *num.* 44. & 45.

Hinc

Hinc ſi quis de feudo adhuc viventis Vaſalli in eum caſum *ſi ſine herede feudali decedat*, inveſtitur, conditio hæc valida eſt. *feud.* 2. *tit.* 26. *feud.* 1. *tit.* 3 & 9. Clar. §. *feudum. qu.* 14. Gail. 2. *obſ.* 155. Vult. *d. c.* 7. *num.* 48. Schneidw. *part.* 3. *feud. num.* 91. Bocer. *d. tract. c.* 5. *num.* 15. Ludwel. *d. c.* 8. Licet Vaſallus feudi poſſeſſor legitimos ſucceſſores, puta filios, habeat. *fac. feud.* 2. *tit.* 35. Vult. *d. c.* 7. *num.* 49. Quibus tamen ea nullum generatur præjudicium. *feud.* 1. *tit.* 27.

Non intereſt, utrum huic *inveſtituræ* feudi poſſeſſor conſentiat, nec ne: quoniam & ſine ejus conſenſu inveſtitura valet. *d. feud.* 2. *tit.* 26. §. *movet.* & *feud.* 2. *tit.* 35. Nec obſtat *feud.* 2. *tit.* 27. §. 1. Loquitur enim de inveſtitura de feudo Vaſalli adhuc viventis pure facta. *fac. feud.* 1. *tit.* 9. *feud.* 2. *tit.* 35. Bocer. *d. c.* 5. *num.* 15. *adde* Jacob. de Bellov. *ad. d. feud.* 1. *tit.* 27.

Si poſt talem *inveſtituram* feudi poſſeſſori naſcantur liberi, *inveſtitura*, conditione ſub qua facta deficiente, evaneſcit. *arg. l.* 8. *ff. de peric.* & *com. rei vend.* & §. 1. *Inſt. de emt. vend.* Niſi liberi iſti iterum vivo adhuc parente deceſſerint. Nam, quia conditio, obſtaculo iſto remoto, adhuc poteſt exiſtere, inveſtituræ locus eſt. Vult. *d. c.* 7. *num.* 50. Bocer. *d. c.* 5. *num.* 19.

Poſ-

Poſſunt & aliæ *quælibet pacti*
ſtituræ adjici, quibus *à feudoru*
id eſt, qualitatibus jure comr
tis, Roſenth. *c.* 1. §. 10. & *c*
Coraſ. 2. *miſcell.* 10. *num.* 4. N
feud. 14. *theſ.* 4. *lit. b.* receditu
legibus non ſint prohibitæ. feud. 2
ult.

Iſtius generis ſunt omnes illæ
ſim in Feudorum libris referunt
quæ qualia ſervitia ſint præſtanda
tit. 2. §. ult. Iſern. Alvarot. ad
ut nulla ſervitia; Mozz. de a
feud. num. 32. Intrigliol. qu.
num. 37. *aut ſumtibus domini, pr*
feud. 2. tit. 107. *ne fidelitatis*
tum præſtetur: feud. 2. tit. 3
fin. *ut in feudo fœmina*; feud. 1
hoc autem *frater fratri*, d. feu
1. §. cum vero. verſ. ſin autem u
ritus uxori, ſuccedat; feud. 1. t
in regali feudo ſit ſucceſſio, feud. 1
in fin. princ. *pater in feudo filii ſ*
feud. 2. tit. 50. in princ. verb. ni
cto. *Vaſallus feudum ſine Domin*
ſu alienare poſſit; feud. 2. tit. 13
10 & feud. 2. tit. 48. *ne Vaſalli*
petitam inveſtituram feudo cadat
feud. 1. tit. 2. Sylvan. de feud. re
qu. 78. *ne ſi fiat ingratus, feudu*
tat, ſed certam pecuniæ ſummam p
co ſolvat; Mozz. d. c. de acciden

num. 45. Jac. de S. Georg. in tr. feud. in verb. qui quidem inveſtituram. num. 72. *aliæque.*

Legibus prohibitæ ſunt; quæ vel ſunt *contra feudi ſubſtantiam*, vel *turpia & contra bonos mores.*

Iſtius generis ſunt: ne fides præſtetur; ut inveſtitura ſine ſolennitatibus à jure quæſitis fiat; ut feudum in alia re, quam immobili, ſeu æquipollenti, conſtituatur. Vult. *d. c.* 7. *num.* 55. §. *ex quibus jam.* Schoner. *diſp. feud. lib.* 1. *diſp.* 5. *theſ.* 67.

Hujus generis ſunt; ut feudum ob ingratitudinem non amittatur: Bald. *feud.* 1. *tit.* 2. *num.* 2. & *ibi* Laudenſ. Alvarot. Præpoſ. Afflict. ut Vaſallus ob filii delictum feudo privetur: Mozz. *de accid. feud. num.* 46. Roſenth. *de feud. vol.* 1. *c.* 6. *qu.* 23. ut creditor, pecunia ad diem non ſoluta, pignus feudi nomine habeat: *feud.* 1. *tit.* 27 & *feud.* 2. *tit.* 51. §. *pen. vid.* Roſenth. *d. c.* 6. *q.* 20. ut turpia ſervitia præſtentur. Roſenth. *d. c.* 6. §. 30.

Sed hæc pacta ita rejiciuntur, ut nihilominus inveſtitura feudi ſubſiſtat, & hæc pacta in honeſta & licita mutentur. *vot.* Roſenth. *d. c.* 6. *q.* 22. *num.* 3 & 4.

Inveſtitura facta, ſi quidem ſit *propria*, Vaſallus utitur re & fruitur. *feud.* 1. *tit.* 8. §. 1.

Quod ſi uſus ei præcludatur; ut quia res

res ſit evicta, tum aliud feudum e
bonitatis ſeu quantitatis, *d. feud*
8. *in princ.* vel ejuſdem æſtima
feud. 2. *tit.* 25. eſt reſtituendu
pretium quod ex ſententia Judici
ri Vaſallus exſolvit, refundend
tit. 25. *in verb. vel nummos.*

Sin *inveſtitura abuſiva* ſive *imp*
in abſentia rei feudalis, (alias e
non tantum jus feudi, ſed & ipſa
ſio tranſlata. *arg.* §. *item ſi quis.*
de rer. diviſ. l. clavibus. 74. *ff.*
empt. Andr. de Iſern. *ad feud.* 2
num. 2. Alvarot. *num.* 7. Borch
feud. c. 7. *num.* 7.) pure, non ſ
ditione, quæ nondum exſtitit,
Inſt. de verb. oblig. l. 213. *ff. de verb*
facta fuerit, Vaſallus, non pro
ctoritate feudi poſſeſſionem ap
dere, ut volunt D. Alvarot. *ad*
tit. 2. & *alii*, poteſt: *contra l.*
pignor. Ludwel. *d. cap.* 8. *pag.*
debet ad traditionem rei feudalis
feud. 2. *tit.* 26. §. *ſi facta.* & Do
ad tradendum, *d. feud.* 1. *tit.*
facta feud. 1. *tit.* 7. *in fin.* & ut ſe
ſeſſionem vacuam, *feud.* 2. *tit.* 7
mittat, *feud.* 1. *tit.* 4. *in princ.*
Quoniam inveſtitura eſt contract
citroque obligatorius, ex quo
ad ſervitia præſtanda obligatur
ciſe compelli poteſt; Bart. *in l.*

tiones non. 72. ff. de verb. oblig. Ergo & Dominum viciſſim Vaſallo obſtringi, ad hoc ut rem ipſam, de qua inveſtitura facta eſt, præciſe ac neceſſario tradere cogatur, æquum eſt; quia contrahentium æqua debet eſſe conditio. *l. ſi id quod. ff. de princ. & comm. rei vend.* Mynſ. 4. *obſ.* 61.

Quod ſi dominus poſſeſſionem tradere differat, omnem utilitatem præſtare debet; *feud. 2. tit 7. in fin.* id eſt, non intereſſe, quod loco ipſius rei præſtetur; (Omnino enim poſſeſſionem tradere debet. *feud. 1. tit. 4. feud. 2. tit. 26. §. ſi facta.*) ſed id, quod præter rem feudalem, propter moram in traditione poſſeſſionis commiſſam, Vaſallo præſtare cogitur. Gloſſ. *ad. d. feud. 2. tit. 7. ibique* Jacob. de Bellov. Cujac. Arum. *diſp. feud. 5. theſ. 7. in fin.* Jac. de Ardizone, *in ſum. feud. c.* 41.

Quodſi dominus rei feudalis poſſeſſionem tradere plane recuſat, feudi proprietate privari, eaque Vaſallo petenti applicari poteſt. Jacob. de Bellov. *feud. 2. tit. 7. §. ult.* Matth. de Afflict. *feud. 2. tit. 26. §. ſi facta. num. 27.* Schrader. *de feud. part. 5. c. 2. num. 17.*

Si tamen, *abuſivâ inveſtiturâ* de feudo alicui factâ, feudi Dominus de eodem feudo alteri inveſtituram propriam fecerit, primo inveſtito, id, quod ſua intereſt, præſtando liberabitur; quia feudi poſ-

poſſeſſionem ei tradendi amplius facultatem non habet; Gloſſ. & And. de Iſern. Alvarot. *ad feud.* 2. *tit.* 26. §. *ſi facta*. Eritque hoc caſu ſecundo inveſtitus in feudo jure potior, propter ejus realem poſſeſſionem ſibi primo quæſitam. *arg. l. quoties.* 15. *C. de rei vind.* Haneton. *de jur. feud. lib.* 1. *cap.* 7. *num.* 7. Schrader. *d. p.* 5. *c.* 2. *num.* 19. *verſ. neque primo inveſtitus.* Zaſ. *in epit. feud. p.* 7. *n.* 3. Weſemb. *de feud. c.* 8. *num.* 16. Borch. *c.* 7. *num.* 12. Roſenth. *d. c.* 6. *concl.* 9. Dd. com. Arum. *diſp. feud.* 5. *theſſ.* 10. Diſſ. Ludwell. *d. c.* 8.

Duobus diverſo tempore inveſtitis & in poſſeſſionem miſſis, is cui prius inveſtitura facta eſt, potior erit. Alvarot. *ad d.* §. *ſi facta. num.* 10. Zaſ. *d. p.* 6. *num.* 15. Schrader. *d. p.* 5. *c.* 2. *num.* 20.

Is qui prior ſub conditione eſt inveſtitus, ea exiſtente potior eſt eo, qui ea pendente & pure fuit inveſtitus, & cui feudum traditum: conditio enim exiſtens ad tempus contractus retrahitur, & perinde habetur, ac ſi retroverſus eo tempore, quo res ſub conditione contracta eſt, ſine conditione geſta eſſet. *l.* 11. §. *qui potiores l.* 8. *princ. verſ. idem Pomponius. ff. de peric. & com. rei vend. l. ſi fundum.* 105. *ff. de cond. & demonſt.* Niell. *diſp. feud.* 7. *theſ.* 1. *lit. b.*

Hinc qui ſimul cum Vaſallo poſſeſſore eſt

eſt inveſtitus, potior eſt eo, qui poſtea de eodem feudo, in caſum mortis poſſeſſoris ſine heredibus, fuit inveſtitus, licet hic poſt Vaſalli mortem prior poſſeſſionem occupaverit. Hart. Piſtor. *lib.* 2. *qu.* 29. *num.* 35. *& ſeqq.* Niell. *d. loco.*

TIT. IX.

De Fidelitate.

POſt inveſtituram præſtanda *Fidelitas*; *feud.* 2. *tit.* 4. *in fin.* *& tit.* 20. ſine qua feudum conſiſtere non poteſt. *feud.* 2. *tit.* 3. *in fin.* Quia feudum dicitur à *fidè*, unde qui fidem non præſtat, aut præſtare recuſat, hic nec retinere, nec accipere feudum poteſt; Licet ſit Imperator. *feud.* 2. *tit.* 100.

Fidelitas dupliciter in jure feudali accipitur. *Primo* pro fide, quæ vel juramento, vel ſine eo, promittitur: *Feud.* 2. *tit.* 3. *in fin. princ. feud.* 2. *tit.* 5. *& tit.* 6. *& tit.* 7. *Secundo* pro ipſo juramento fidelitatis. *feud.* 2. *tit.* 4. *tit* 6. *& tit.* 7. *tit.* 24. §. 1.

In *illo ſenſu fidelitas accepta*, *forma feudi* eſt, ita ut ſine ea feudum conſtitui & eſſe nequeat: ut ſtatim dictum. In *hoc ſenſu*, *ad naturam feudi tantum pertinet*, ideoque pacto remitti & abeſſe à feudo poteſt: *ut infra dicemus.*

Hoc, quia, ut dictum, de natura feudi

di eſt, *quivis Vaſallus* ſive per ſe, ſive per ſubſtitutum, *arg. feud.* 2. *tit.* 3. §. 1. *feud.* 2. *tit.* 58. §. *item ſciendum. verſ. item inveſtitura.* Zaſ. *part.* 7. *num.* 21. præſtare debet. Niſi pacto ei ſit remiſſum; *feud.* 2. *tit.* 3. Feudum Eccleſiæ ſit conceſſum; *feud.* 1. *tit.* 13. & 101. Vaſallus ſit minor, hoc eſt, impubes; *feud.* 2. *tit.* 26. §. *ſi minori. & ſeq.*

Per ſe *Vaſallus pubes*; *feud.* 2. *tit.* 26. §. *ſi minori.* ſive ſit *Laicus*, ſive *Clericus*; *arg. c. nuper nobis.* 15. *de teſtib. cap. verum. de foro comp. c. minus. c. petitio. de jurejur.* Alvarot. *feud.* 2. *tit.* 5. ſive *maſculus*, ſive *fœmina*; Specul. *in* §. *quoniam. num.* 41. *de feud.* Schrader. *de feud. part.* 6. *c.* 6. *num.* 8. ſive *major* ſit eo, cui id præſtare debet, ſive *non. feud.* 2. *tit.* 5. §. *ult. ſec.* Alvarot. Præpoſ. *feud.* 2. *tit.* 40. Zaſ. *de feud. p.* 5. *num.* 7.

Vaſallo mortuo ejus heredes, ſi feudum retinere velint, jurare debent; *feud.* 2. *tit.* 3. *in fin.* Licet ille feudum pro ſe & & ſucceſſoribus ſuis acceperit: Alvar. Matth. de Afflict. *feud.* 2. *tit.* 24. *in princ.* Et quidem ſi plures habeat heredes, is ad quem feudum pervenit; *feud.* 2. *tit.* 26. §. *omnes filii.* ſin ad omnes pervenit; omnes & ſinguli: *d.* §. *omnes filii.* ſive feudum pro diviſo, ſive pro indiviſo, poſſideant. *feud.* 2. *tit.* 55. §. *præterea Ducatus.*

Sed

Sed *hoc caſu*, quot ſunt partes, tot etiam poſſeſſores illarum præſtant fidelitates; *feud. 2. tit. 77. Illo* non niſi unam. *d. feud. 2. tit. 77.* Vult. *de feud. lib. 1. c. 7. num. 91. §. verum. verſ. rectius fortaſſis.*

Poſſunt etiam *juramentum* præſtare Vaſalli minores, *per Tutores & Curatores*; ſi quidem hi velint; non enim coguntur: *feud. 2. tit. 26. §. ſi quis deceſſerit.* & ſi velint, mandato ſpeciali non indigent: Mozz. *de feud. de ſubſtant. feud. part. 6. c. 4. num. 34.* Vult. *de feud. c. 7. num. 34.* alii Vaſalli *per procuratores* ſpeciale ad hoc mandatum habentes: *feud. 2. tit. 3. §. ſed utrum. & ibi* Præpoſ. & Matth. de Affliƈt. Jacob. de S. Georg. *de feud. in verb. qui quidem inveſtiti. num. 10.* Diff. Bald. *in l. 1. q. 16. ff. de rer. diviſ. & in c. 2. Ext. de ord. cogn.* univerſitas & collegia *per Syndicos*. Specul. *tit. de feud. num. 24.* Jac. de S. Georg. *de feud. in verb. qui quidem inveſtit. num. 25.* Schrader. *de feud. part. 6. cap. 4. num. 24.*

Præſtari *juramentum* debet *feudi Domino*, *feud. 2. tit. 26. §. omnes filii.* Clar. *in §. feudum. qu. 49. num. 11.* & quidem ſoli, non ejus filio; *feud. 1. tit. 22. & tit. 40.* Præpoſ. *feud. 2. tit. 5. num. 4.* ſi plures ſunt Domini, & feudum diviſerunt, ei qui ex diviſione illud totum eſt conſecutus: *feud. 2. tit. 77.* Hart. Piſtor. *qu. jur. lib. 2. part. 2. qu. 47. num. 79.* ſi non

non diviſerunt; non omnibus, *ut quidam putant:* ſed uni tantum; quem ipſi Domini, aut, ſi inter eos conveniri nequeat, ipſe Vaſallus elegerit; Clar. §. *in com. ſent. qu.* 49. *num.* 11. Piſtor. *d. qu.* 47. *num.* 27. Roſenth. *de feud. vol.* 1. *c.* 6. *qu.* 38. ita tamen ut hic omnium & ſingulorum nomine fidelitatem accipiat. Hartm. Piſtor. *d. qu.* 47. *num.* 24. Obrecht. *diſp. feud.* 9. *theſ.* 97. *& ſeqq.*

Præſtari debet in *quovis feudo*, ſive exiguum ſit, ſive magnum; cum jus feudale generaliter & indiſtinctè fidelitatis præſtationem requirat. *feud.* 2. *tit.* 3. §. 1. *in fin.* Vult. *d. c.* 7. *num.* 39. Roſenth. *d. loc. qu.* 32. *num.* 8. *cum ſeqq.* Bocer *de feud. c.* 4. *num.* 13. Diſſ. Bald. Afflict. Schrad. Sonsbec. Mozz. Weſemb. *c.* 15. *num.* 7.

Hinc etiam non refert, feudum ſit *francum*, an *non francum:* Cum per textum generalem in *feud.* 2. *tit.* 3. §. 1. *in fin.* tum quod feudi natura in aliquo mutata, quoad reliqua propriam feudi naturam retineat. *feud.* 2. *tit.* 48. Bocer. *d. c.* 4. *num.* 14. Diſſ. Weſemb. *d. c.* 8. *num.* 20.

Idem ergo dicendum de feudo, ex quo Vaſallus annuum canonem Domino præſtare tenetur. Bocer. *d. c.* 4. *num.* 15. Ludwel. *in ſynopſi jur. feud. cap.* 14. Diſſ. Curt. *part.* 3. *membr.* 1. *num.* 7. *& alii.*

Cavere debet Dominus, ne à Vaſallo

ſuo

ſuo inſolitum & inauditum fidelitatis juramentum exigat; Nam hujuſmodi jusjurandum per vim, vel juſtum metum extortum crederetur. Bald. *in feud. 2. tit. 5. & ibi* Alvarot. & alii.

Præſtabitur ergo hoc *jusjurandum* ſecundum formam ab Ortenſio nobis traditam, *in feud. 2. tit. 5 & 6 & 7.* vel ſecundum eam, quæ in loco, ubi præſtari debet, ſpeciali uſu recepta eſt & inolevit: Haneton. *de feud. lib. 1. c. 11.* vel qua partium conventione conſtituta. Dd. comm. *feud. 2. tit. 5, 6, 7.*

In eo fidelitatis juramento hæc continentur: *Incolume, Tutum, Honeſtum, Utile, Facile, Poſſibile,* & poſtremo *Auxilium, Conſilium. d. feud. 2. tit. 6. ubi vide.*

Quæ omnia *nominatim* exprimi debent, ſi jurans ſit homo ſimplex & ſignificationis nominis fidelitatis ignarus: *d. feud. 2. tit. 7. poſt princ. d. feud. 2. tit. 5.* ſin vero eam ſignificationem cognitam habeat, generaliter in hunc modum jurare ſufficiet: *Ego N. Vaſallus ſuper hæc Sancta Euangelia juro, quod ab hac hora in antea, uſque ad ultimum vitæ meæ diem, Tibi N. Domino meo, contra omnem hominem, excepto ſummo Pontifice, Imperatore, vel Rege, vel priore Domino meo, fidelis ero. d. feud. 2. tit. 7. in princ.*

Juramentum præſtitum obligat non mo-

modo *Vaſallum*, ſed & *Dominum. feud.* 2. *tit.* 6. *in fin.* Quoniam quam exſpectat fidem, eandem & Vaſallo præſtare cogitur: *d. feud.* 2. *tit.* 6. *in fin.* Nam quod quiſque juris in alium ſtatuit, eodem & ipſe uti debet. *feud.* 2. *tit.* 33. §. *in quibus.* & *tot. tit. ff. quod quiſque juris*, &c.

Vaſallum obligat ad obedientiam vel ad pœnam, quæ eſt perfidia, & feudi amiſſio: *feud.* 2. *tit.* 24. *Dominum*, ut Vaſallum in poſſeſſionem mittat. *feud.* 2. *tit.* 7. *in fin.*

Tit. X.

De Jure Domini.

FEudo conſtituto naſcitur *obligatio* ultro citroque efficax. Conceditur enim (ut dictum) tam *Domini*, quam *Vaſalli gratia. Illius*, ut habeat eum, in quem beneficium contulit, ſibi fide & officio devinctum & ad ſervitia obligatum; *feud.* 2. *tit.* §. 1. *verſ. nulla autem.* & *tit.* 5. & *tit.* 23. *in fin. Hujus*, ut propter ſervitia & fidem beneficiis & benevolentiâ Domini cum ſuis in gaudio utatur, fruatur. *feud.* 2. *tit.* 3. *verſ. inprimis.* & *tit.* 23. *in fin.*

Dictæ obligationis effectus; partim *in jure*, quod utrique competit; partim *in actione*, quæ inde datur, conſiſtit. De *jure* prius, poſtea de *actione*, tractabimus.

Jus Domino competit vel reſpectu *rei* feu-

feudalis : vel reſpectu *perſonæ Vaſalli.* Ludwell. *in ſynopſi Feud. cap.* 14. *verſ. Effectus.*

Quoad *rem feudalem*; quod habeat jus directi dominii. Uſusfructus enim, & quaſi dominium, tantum in Vaſallum tranſit; *feud.* 2. *tit.* 23. quod extincto feudi jure ad Dominum revertitur. *feud.* 2. *tit.* 24. & *arg.* §. *ult. Inſt. de uſufruct.*

Quoad *Vaſallum*; quod is ipſi debeat & *reverentiam*, etiam ſine ulla requiſitione vel admonitione; Weſemb. *d. c.* 10. *num.* 14. & *officiorum exhibitionem.*

Reverentia illa, *fidem, obſequia*, & *honorem* Domino præſtandum, complectitur. *arg. Feud.* 2. *tit.* 22. Ludwell. *d. loc.*

Hinc Vaſallus Dominum, niſi perduellionis crimen commiſerit, *arg. Feud.* 2. *tit.* 24. *ibique* Gloſſ. *Nov.* 115. *c.* 3. §. 3. Rittershuſ. *lib.* 2. *cap.* 1. *qu.* 8. nec accuſare; *Feud.* 2. *tit.* 24. §. 2. *verſ. item ſi delator. Feud.* 2. *tit.* 33. §. *ſimiliter.* 2. nec ab eo calumniæ juramentum exigere; *d. Feud.* 2. *tit.* 33. §. *ſimiliter.* 3. nec ullam actionem famoſam adverſus illum intentare; *arg. Feud.* 2. *tit.* 7. nec interdicto Unde vi adverſus eum experiri; *Feud.* 2. *tit.* 22. & *arg. l.* 1. §. 43. *ff. de vi & vi arm.* Alvarot. *ad d. Feud.* 2. *tit.* 22. *p.* 2. *num.* 9. *verſ. opponitur.* Zaſ. *p.* 11. *num.* 23. Rittershuſ. *d. c.* 1. *quæſt.* 7. Diſſ. Borch. *c.* 3. *num.* 18. Vult. 1. *de Feud. c.* 11.

num. 27. Roſenthal. *c.* 10. *concl.* 23. *num.* 3. nec (extra cauſam feudalem, Zaſ. *p.* 10. *num.* 49. Setz. *diſp. feud.* 9. *theſ.* 8. *lit. c.*) ſive in civili ſive in criminali cauſa, teſtimonium ſponte, (Coactus excuſatur. Gloſſ. *in feud.* 2. *tit.* 24. §. 2. *verſ. item ſi delator.* & *feud.* 2. *tit.* 33. §. *ſimiliter.* Cum nulla ipſi culpa imputari poſſit. Alvarot. *ad d. verſ. item ſi delator. num.* 4. Zaſ. *d. p.* 10. *num.* 49. Vult. *d. lib.* 1. *c.* 10. *num.* 27. Borch. *d. c.* 8. *num.* 128.) contra eum dicere; *Feud.* 2. *tit.* 33. §. *ſimiliter. arg. l.* 4. *ff. l.* 12. *C. de teſtib.* Rittershuſ. *d. c.* 1. *qu.* 10. poteſt.

In jus eum ſine venia vocare, nec Civili, nec feudali, jure prohibetur. Gloſſ. *Feud.* 2. *tit.* 22. *ibique* Alvarot. *n.* 8. Bald. *num.* 24. Clar. §. *feudum. qu.* 25. Vult. *lib. un. diſc. ſcholaſt. c.* 1. *in fin.* & *d. c.* 10. *n.* 22. Hartm. *in obſ. pract. tit. de feud. obſ.* 44. Fachin. 10. *contr.* 89. Mynſ. 4. *obſ.* 42. Gail. *de pignorat.* 15. *obſ. num.* 4.

Officia, quæ Vaſallus debet, in *conſilio* & *auxilio* præſtando conſiſtunt. *Feud.* 2. *tit.* 6.

Conſilium non tantum ipſe fidele Domino dare, ſed & Domini ſui ſecreta tacere, debet. *d. feud.* 2. *tit.* 6. & *c. de forma.* 22. *qu.* 5. Vult. *d. c.* 10. *num.* 23.

De *auxilio* tria videnda ſunt. 1. *In quibus cauſis.* 2. *Contra quos.* 3. *Cujus ſumptibus* ſive impendiis præſtandum ſit.

Ad

Ad primum quod attinet, diſtinguendum eſt, utrum Domini *cauſa* ſit *juſta*, an *dubia*, an vero notorie *injuſta*.

Si *juſta*, vel *dubia*; Vaſallus eum omnino, ni feudo privari velit, tenetur, vel per ſe, vel per ſubſtitutum, domino acceptabilem; *feud. 2. tit. 55. §. firmiter.* tam in defendendo, quam offendendo, armis adjuvare. *feud. 2. tit. 7. verſ. etſi ſic vero. & feud. 2. tit. 28. & ibi* Bald. Wurmſ. *de feud. obſ.* 37. Hartm. *tit. eod. obſ. 32. num. 1.*

Si *cauſa* notorie ſit *injuſta*, in defendendo quidem ipſum adjuvare tenetur, non in offendendo alium, quamvis ſi velit, poſſit. *feud. 2. tit. 28. in princ.*

Auxilium Vaſallus Domino ferre debet *contra omnes homines*, *feud. 2. tit. 7.* etiam fratrem, filium, parentem: *feud. 2. tit. 28. in fin.* ſive hic patriam, religionem, impugnet, ſive non. *p. d. tit.* 28. Jacob. de Bellroviſ. *ad §. fin. & ibi* Bald. *num.* 1. Alvarot. *num.* 1. Andr. de Iſern. *num.* 31. Nec obſtat, ut volunt Zaſ. *p. 7. num.* 30. Forner. *de commod. quod dom. ex feud. perc.* Bocer. *claſſ.* 4. *diſp.* 16. *theſ.* 22. quod patri, & jure Divino, & naturæ, reverentia debeatur. *l. 2. ff. de juſt. & jur. Coloſſ. 3. verſ. 10. Epheſ. 6. princ.* Nam fruſtra leges invocat, qui contra eas committit: *l. 37. in fin. ff. de minor.* ut hic pater, qui Dominum inju-

ſte lædit. Vult. *d. c.* 10. *num.* 33. *in fin.*

Excipitur, Imperator, Rex, ſeu Princeps, *feud.* 2. *tit.* 7. *& tit.* 55. *in fin.* puta ſuperiorem non recognoſcens; Vult. *d. c.* 10. *num.* 29. Patria Vaſalli: *arg. l.* 35. *ff. de relig. & ſumpt. fun.* Borch. *c.* 7. *num.* 49. Vult. *d. c.* 10. *num.* 32. Vaſalli perſona, quia ordinata caritas à ſe ipſa incipit. *arg. l.* 6. *C. de ſervitut.* & in generali ſermone perſona loquentis excipitur: *l.* 29. §. *ult. ff. de pign. & hypoth. l.* 18. *C. de ſolut.* Gloſſ. *ad feud.* 2. *tit.* 28. §. *fin. & ibi* Alvarot. Bald. Dominus antiquior: *d. feud.* 2. *tit.* 28. §. *fin.* qui enim prior tempore, jure quoque potior eſſe debet; *l.* 11. *princ. ff. qui potior. in pign. hab.* & jus acquiſitum, ab alio, nemini auferri debet. *l.* 11. *ff. de reg. jur.*

Antiquior eſt non tantum, cui prius juramentum præſtitum eſt, ſed etiam quem priorem habuit is, qui primus feudum acquiſivit. *feud.* 2. *tit.* 92. §. *ſatis benè.*

Si uterque Dominus contra diverſos bellum gerat, utrique ſervire debet; ſed ſi uterque ejus perſonam requirat, antiquior potior erit. Roſenth. *d. loc. c.* 8. §. 14. Niell. *diſp. feud.* 7. *theſ.* 3. *lit. e.*

Vaſallus ad auxilium vocatus (Indicari enim ei primum ſervitia debent. ſec. Interpr. com. *per feud.* 2. *tit.* 7. *& tit.* 26. §. *licet. & tit.* 28. §. *ad hæc. & tit.* 37. §. *fin.*

§. fin. Borch. *c.* 1. *num.* 24. Hattyſ. *c.* 10. *num.* 6. Schenck Baro. *p.* 5. *num.* 97. Niſi ſciat magnum periculum imminere Domino, quod is vel ignorat, vel Vaſallo denuntiare non poteſt, vel moram non patitur. *Feud.* 2. *tit.* 26. *§. licet.* Rittershuſ. *d. c.* 1. *qu.* 18.) *propriis ſumptibus* ſi feudum ſit opulentum; ſin non, *Domini*, ſervire debet. *arg. l.* 18. *ff. de oper. libert.* Jacob. de Ardiz. *c.* 5. Haneton. *lib.* 1. *c.* 10. Zaſ. *p.* 7. *num.* 44. Weſemb. *c.* 10. *n.* 13. Roſenth. *c.* 6. *concl.* 29. & 30. Ferrar. Montan. *de feud. lib.* 6. *c.* 4. ſive intra diſtrictum & territorium, quo Vaſallus habitat, ad auxilium ferendum ſit vocatus, ſive extra. *arg. feud.* 2. *tit.* 23. & *tit.* 54. *in fin. junct. l.* 18. *ff. de oper. libert.* Vaſq. *ill. qu.* 1. *cap.* 6. *num.* 4. Bocer. *d. diſp. theſ.* 25. *lit. b.* Rittershuſ. *de feud. c.* 1. *qu.* 33. Diſſ. Zaſ. *p.* 7. *num.* 46. Borch. *c.* 1. *num.* 27. Roſenth. *c.* 8. *concl.* 24. & *alii.* Non obſtat *feud.* 2. *tit.* 107. Quia dictus titulus eſt extraordinarius, & contra rationem Juris Civilis & Feudalis auctoritatem nullam habet. Rittershuſ. *d. c.* 1. *qu.* 34. Ludwell. *d. c.* 14.

An feudum ſit modicum, an magnum, judex ex arbitrio videbit. Menoch. *de arbitr. jud. cauſ. cent.* 3. *c.* 14.

Damnum, quod Vaſallus in expeditione pro domino ſuſcepta fecit; puta ſi

equos, arma, amiſerit; ei Dominus reſarcire non tenetur. *arg. l. 2. §. 1. ff. de leg. Rhod. de jact. l. 23. ff. de diverſ. reg. jur.* Rittershuſ. *d. c. 1. qu.* 35. Bocer. *d. diſp. theſ.* 26.

Excuſatur Vaſallus ab auxilio præſtando, qui propter ætatem, vel alium defectum, eſt inhabilis. Debet tamen vel ſubſtitutum Domino acceptabilem mittere, vel partem redituum, pro quantitate feudi, ſubminiſtrare. *feud. 2. tit.* 40 & 55. §. 1. Rittershuſ. *d. c. 1. qu.* 31.

Si Dominus inops ſit, *Vaſallus*, exemplo liberti, *l. 5. §. 18. ff. de agnoſc. & alend. lib.* Everhard. *in Topic. legal. loc. à libert. ad Vaſall.* eum alere tenetur: cum quia eum incolumem ſervare; *Feud. 2. tit. 6.* tum quod in neceſſitatibus ipſi ſubvenire, debet, *Feud. 2. tit.* 26. inter neceſſitates autem primum locum ſibi vindicat egeſtas & fames. *l. 1. C. de oper. libert. c. 3. Ext. de furt. l. 2. C. de patrib. qui filios diſtr.* Diff. Zaſ. *p. 7. n.* 48. Clar. §. *Feudum. qu.* 23. & *com. Dd.* Domini inopis filiam dotare non tenetur: Forn. *de feud. c. de commod. quod Dom. ex feud. perc. verſ. Dominum feudi*, &c. quia id nuſquam in jure feudali expreſſum, & regulariter *Vaſallus* ad ſervitia, non contributionem pecuniariam; obligatus eſt. *feud. 2. tit. 23. in fin.* Ludwel. *in ſynopſi feud. tit.* 14. Niſi conſuetudine aliud ſervetur.

Zaſ.

Zaſ. *d. p.* 7. *num.* 50. Weſemb. *c.* 10. *num.* 18. Haneton. *lib.* 1. *cap.* 10. Dominum carcere occluſum, ſive fidejubendo pro eo, ſive alia ratione ei ſubveniendo, liberare tenetur: *feud.* 2. *tit.* 24. §. 2. *verſ. item ſi delator. Novel.* 115. *c.* 3. §. 8. Rittershuſ. *d. c.* 1. *qu.* 42. Ludwell. *d. loc.* nullâ, ut vulgo faciunt Doctores, Zaſ. *d. p.* 7. *num.* 47. Clar. *d. §. feudum. qu.* 24. Weſemb. *d. c.* 10. *num.* 7. Schrader. *p.* 9. *c.* 8. *num.* 8. utrum ab hoſtibus captus, an ob æs alienum in vincula conjectus ſit Dominus, facta diſtinctione. Nec obſtant *feud.* 2. *tit.* 26. §. *licet.* & *feud.* 2. *tit.* 39. §. *fin.* Loquuntur enim de liberatione à perjurio: non carcere; quæ multum differunt. Rittershuſ. *d. c.* 1. *qu.* 42. Ludwel. *d. loc.*

Præter dicta, etiam *Vaſallus forenſia ſervitia* domino præſtare tenetur.

A Domino itaque, aut ejus vices gerente, in foro feudali comparere, & de cauſa feudali cum Convaſallis cognoſcere & judicare juſſus, ſi contumaciter recuſet aut negligat, mulcta damnari & puniri poteſt. *Dd. in feud.* 2. *tit.* 55. & *ibi gloſſ. arg. l.* 2. *ff. de in jus vocand.* Hanet. *d. lib.* 2. *tit.* 10. *num.* 14.

Tit. XI.

De Jure Vaſalli.

VIdimus præcedenti titulo de *Jure Domini*; videamus nunc de *Jure Vaſalli.*

Hoc partim circa *perſonam Domini*, partim *circa rem*, quæ in feudum data eſt, conſiſtit.

Circa *perſonam Domini*; ut *Dominus* eum defendat non tantum in judicio civili, cum de feudo convenitur; (Tum enim *Vaſallus* poteſt *Dominum*, ut adverſario reſpondeat, vocare; ſi non fecerit *Dominus*, feudumque evictum fuerit, debet aut aliud feudum æque bonum, aut nummos, ex quibus tale comparare poſſit *Vaſallus*, præſtare: *feud.* 2. *tit.* 25.) ſed etiam ni feudi proprietate privari velit, *feud.* 2. *tit.* 26. §. *domino.* & *tit.* 47. ſi poteſt, etiam adverſus liberos, parentes, fratres ſuos, Gloſſ. *feud.* 2. *tit.* 28. *in fin.* in bello juſto, *Vaſallo* opem ferre. *Feud.* 2. *tit.* 25. Cum Dominus ad mutuam vicem in omnibus fideli ſuo, juramento excepto, obligatus ſit. *Feud.* 2. *tit.* 6. Haneton. *de Feud. lib.* 1. *tit.* 1. Proinde nec poteſt à *Domino Vaſallus* accuſari; *Feud.* 2. *tit.* 33. §. *pen.* & *ibi* Gloſſ. *in verb. accuſare.* nec injuria affici; *Feud.* 2. *tit.* 26. §. *domino.* nec ſine cauſa feudo privari. *Feud.* 2. *tit.*

9. *in*

9. *in fin.* & *tit.* 34. §. *ex eadem. Feud.* 1. *tit.* 7. *Feud.* 2. *tit.* 24. & *Feud.* 1. *tit.* 21.

Vaſallus *ratione rei* habet *poſſeſſionem*; *Feud.* 2. *tit.* 7. §. 1. *Feud.* 2. *tit.* 8. §. 2. & *tit.* 22. *princ.* & *tit.* 26. naturalem puta; Ludwell. *ſyn. Feud. cap.* 15. & jus dominio proximum. *Feud.* 2. *tit.* 8. utile Doctores vocant. Zaſ. *part.* 6. *num.* 34. Weſemb. *c.* 9. *num.* 4.

Hujus effectus verſatur in libera, eaque legitima, rei diſpoſitione; *Feud.* 2. *tit.* 52. & *tit.* 53. & *tit.* 23. & *tit.* 24. fructuum tam naturalium, & induſtrialium, quam civilium, *arg. Feud.* 2. *tit.* 23. *in fin.* & *Feud.* 2. *tit.* 55. Bocer. *diſp. feud.* 16. *theſ.* 43. Rittershuſ. *de Feud. c.* 2. *qu.* 5. perceptione; *Feud.* 2. *tit.* 45. *tit.* 28. §. *fin. tit.* 86. *tit.* 43. *tit.* 8. §. *fin. arg. l. certum.* 22. *C. de rei vind.* Zaſ. *part.* 6. *num.* 35. tam ex re, quam occaſione ejus, ex incremento aliunde, forte per alluvionem, accedente; *Feud.* 1. *tit.* 4. §. *fin.* & *ibi* Bald. *ad* §. *ſi quis de manſo.* 5. *num.* 11. & *ibid.* Cujac. Niſi Dominus partem aliquam feudi ſibi reſervarit: hoc enim caſu incrementum ſive latens ſit, ſive apparens, ad ipſum Dominum ſpectat: *Feud.* 1. *tit.* 4. §. *pen.* Rittershuſ. *d. c.* 2. *num.* 3. Deinde niſi fundus fuerit limitatus: in eo enim alluvioni & aliis incrementis, locus non eſt. *l. in agris.* 16. *ff. de acq. rer. dom. l.* 1. §. 6. *ff. de flumin.* Andr. de Iſern. Bald. &

& Alvarot. *ad d. §. pen. feud. 1. tit. 4.*

Jus tamen *Vaſalli*, rei detrimentum non admittit, neque *Vaſallus* quicquam, quo vera rei ſubſtantia deterior reddatur, attentare poteſt. *Feud. 2. tit. 8. §. econtrario. & tit. 27. in princ. verſ. quicunque. & tit. 23. arg. l. ſi cujus. 13. §. fructuarius. l. in fructuario. 44. ff. de uſufr. junct. princ. Inſt. eod.* Gail. 2. *obſ.* 154. Hottom. *diſp. feud.* 35.

Hinc *ſervitutem*, *realem* puta, *arg. rubr. ff. de ſervitut.* fundo feudali non tantum *acquirere*; *d. §. econtrario.* ſed & *imponere*, poteſt. Quia hæc impoſitio feudi conditionem deteriorem non facit; cum tantum Vaſallo, non Domino, nec agnatis, noceat. *per feud. 2. tit.* 8. *§. rei autem.* Bald. Alvarot. Andr. de Iſern. Clar. *§. feudum. qu. 37. num. 1.* Hart. *tit. de feud. obſ.* 28 & 35. Roſenth. *c. 9. concluſ.* 11. Rittershuſ. *d. c. 2. qu.* 9. Diſſ. Dd. commun.

Servitutem perſonalem, ut uſumfructum, ſine conſenſu domini in re feudali conſtituere non poteſt. Quia omnis *alienatio*, quæ domino feudi præjudicio eſſe poteſt; prohibita eſt; *feud. 2. tit. 52. & tit. 55.* uſumfructum autem conſtituere, alienare eſt: *l. fin. C. de reb. alien. non alienand.* & quidem cum domini præjudicio; cum Vaſallus alii uſumfructum conſtituens, neceſſariis ſumptibus deſti-

tutus,

tutus, Domino ſervitia præſtare nequeat. Jacob. de Ardiz. *c.* 113. Joan. Blanc. *lib.* 2. *c.* 1. *num.* 81. Alvarot. *ad Feud.* 2. *tit.* 55. Clar. *d.* §. *qu.* 37. *num.* 2. Weſemb. *c.* 11. *num.* 5. Borcholt.*cap.*8.*num.* 64. Roſenthal. *d. cap.* 9. *concl.* 10.

Alienationis nomine etiam omne id prohibetur, quod cum ea conferri poteſt: *l. alienationis. ff. de verb. ſignif.* ut in ſolutum datio, *l. apud Celſum.* §. *auctoris. ff. de except. doli. l. fin. ff. qui & ex quib. cauſ. in poſſ. eat.* in emphyteuſin conceſſio; Gloſſ. & Dd. *in feud.* 2. *tit.* 52. Curt. *de feud. part.* 2. *num.* 91. Zaſ. *p.* 9. *num.* 12. dotis aut donationis propter nuptias conſtitutio; *feud.* 2. *tit.* 9. §. 1. & *tit.* 39. *in princ.* Roſenth. 9. *concl.* 9. Wurmſ. *obſ.* 19. *de feud.* Weſemb. *c.* 11. *num.* 4 oppignoratio; *feud.* 2. *tit.* 8. §. *fin. feud.* 1. *tit.* 5. *princ. verſ. aut ſi libellario. & tit.* 28. Zaſ. *p.* 9. *num.* 6. Roſenthal. 9. *concl.* 15. in hypothecam datio; cum tam per hanc, quam per oppignorationem ad alienationem perveniatur; *l. is qui actionem.* 15. *l. rem in bonis.* 52. *ff. de acq. poſſ. l. id apud ſe. ff. de verb. ſign.* §. *item Serviana. Inſt. de act.* Weſemb. *c.* 10. *num.* 5. Vult. *c.* 10. *num.* 43. & *ſeqq.* Sonsbec. *p.* 12. *num.* 100. Diff. alii. item alienatio, quæ per libellarium contractum fit; Sonsbec. *p.* 6. *num.* 71. Mozz. *de amiſſ. feud. num.* 130. & alia ſimilia.

de

de quib. vide Vult. *d. c.* 10. *num.* 45. *cum ſeqq.* Borch. *c.* 5. *num.* 28. *& ſeqq.*

Alienationis verbo cum revera non veniat diviſio, *l. voluntas. C. de fideicom.* ideo Vaſallus feudum dividere poteſt; *feud.* 2. *tit.* 55. §. 1. *verſ. præterea.* Nemo enim in communione, quæ plerumque diſcordias alit, *l. ſi non ſortem.* §. *ſi cautum. ff. de condict. ind.* invitus manere cogitur. *l. cum pater.* §. *dulciſſimis. ff. de. legat.* 2.

Sed hoc ita, ſi *feudum* ſit *parvum*; ſin *majoris momenti*; ut puta Ducatus, Marchionatus, &c. dividi non poteſt. *d. feud* 2. *tit.* 55. §. 1. *verſ. præterea, & ibi Dd. com.* Curt. *tract. de feud. part.* 4. *num.* 121. *vide* Gail. 2. *obſ.* 153.

Poteſt etiam *Vaſallus* feudum, ſed non fraudulenter, alteri *locare*: *feud.* 2. *tit.* 9. §. *donare.* quoniam locatio alienatio non eſt: *l. non ſolet.* 39. *ff. locati*, nulla hic, ut vulgo faciunt Doctores; *per l.* 1. §. 3. *ff. de ſuperficieb.* Clar. *d.* §. *Feudum. qu.* 33. Zaſ. *p.* 9. *num.* 12. Borch. *d. cap.* 8. *num.* 36. Vult. *d. c.* 10. *num.* 48. Roſenthal. *d. c.* 9. *concl.* 7. *num.* 8 *&* 9. inter locationem, quæ fit ad tempus modicum, & quæ ad longum, puta decem vel plures annos; facta diſtinctione: cum quia textus juris feudalis non diſtinguit; *in d. feud.* 2. *tit.* 9. §. 1. *verſ. donare.* adeoque indiſtincte accipiendus: *arg. l.* 8. *ff. de Publ. in rem act.*

act. tum quia per locationem neque dominium, *d. l. non ſolet.* 39. *ff. locat.* neque poſſeſſio tranſire ſolet: *l. ſi quis.* 10. §. 1. *ff. de acq. poſſ.* tum denique quia nec locatio in longum tempus domino quicquam præjudicat, cum *Vaſallus* mercedem accipiat, proindeque ad ſervitia præſtanda nihilominus ſit habilis & idoneus. Alvarot. *ad feud.* 2. *tit.* 55. *num.* 17. Ludwell. *d. c.* 15.

De feudo *tranſigere* ſine Domini conſenſu itidem *Vaſallus* poteſt; modo bona fide, & abſque fraudulento conſilio, id faciat; *feud.* 2. *tit.* 26. §. *ſi Vaſallus de beneficio.* & *tit.* 43. idque non tantum decidendi, ut volunt. Dd. Bald. *ad d. feud.* 2. *tit.* 43. *num.* 6. ibique Andr. de Iſern. & Alvarot. Clar. *d.* §. *feudum. qu.* 38. Zaſ. *p.* 9. *num.* 19. Duar. *c.* 12. *num.* 10. Roſenth. *d. c.* 9. *concl.* 21. *num.* 2. ſed & diminuendi & dimittendi feudum gratia. Quia dicti textus *in tit.* 26 & 43. loquuntur indiſtincte. Nec obſtat *feud.* 2. *tit.* 52 & *tit.* 55. Nam procedunt, cum conſtat feudum eſſe: Nos loquimur eo in caſu, ubi dubium eſt. Fit enim tranſactio tantum de re dubia. *l.* 1. *ff. de tranſact.* Vide Haneton. *lib.* 3. *c.* 6. Arum. *diſp. feud.* 7. *theſ.* 9. Bachov. ad Treutl. *diſp.* 7. *theſ.* 3. *lit. d.*

Hinc, cum *compromiſſum* vicem tranſactionis obtineat, Schrad. *p.* 8. *c.* 1. *num.* 46.

46. *de feud.* & alienationis proprie ſpecies non ſit; cum fieri poſſit, ut pro, non contra Vaſallum, pronuntietur; tum denique quia arbitria ad inſtar judiciorum, quæ *Vaſallus* ſine conſenſu Domini poteſt exercere, ſunt redacta, & *Vaſallus* ſine eo in arbitrum compromittere poteſt; *feud.* 2. *tit.* 15. & *tit.* 44. *princ. verſ. ſi autem* & *tit.* 46. Duar. *c.* 12. *num.* 1. Diſſ. Borch. *c.* 8. *num.* 45. Roſenth. *c.* 9. *concl.* 22.

Et cum ab alienatione longe alia ſit *ſubinfeudationis* ratio; (nam per hanc jus Domini non redditur deterius, & *Vaſallus*, qui antea fuit, Vaſallus eſſe non deſinit, ſed præterea etiam alius *Subvaſallus* ipſi acquiritur: Vult. *c.* 10. *num.* 78. Roſenthal. *d. c.* 9. *concl.* 43. *num.* 2.) hanc, jure nullo prohibente, quivis Vaſallus, & *Subvaſallus*, in infinitum uſque, *feud.* 2. *tit.* 10. & *tit.* 34. §. *ſimiliter.* Jacob. de Ardiz. *c.* 15. *in fin.* Schrader. *d. p.* 8. *cap.* 2. *num.* 13. libere exercere, Feudumque tam novum, quam antiquum, *feud.* 2. *tit.* 9. §. 1. & *tit.* 34. Borch. *d. c.* 8. *num.* 31. tam ſeculare, quam Eccleſiaſticum, Jacob. de Bellov. *in feud.* 1. *tit.* 1. *princ.* Zaſ. *p.* 9. *num.* 17. Clar. §. *feudum. qu.* 32. *num.* 2. tam quod habet in Curte Domini, quam extra: Bocer. *diſp. feud.* 16. *theſ.* 60. Roſenthal. *d. c.* 9. *concluſ.* 46. (Diſſ. Dd. *per feud.* 2. *tit.* 5. §. *fin.*

§. *fin. ibique* Alvarot. Curt. jun. *p.* 4. *num.* 84. *in fin. ſed male: Loquitur enim de alienatione proprie dicta*) vel in totum, vel in partem, niſi feudum ſit regale; *feud.* 2. *tit.* 55. §. *firmiter.* Schrader. *d. p.* 8. *c.* 2. *num.* 12. per ſubinfeudationem alteri concedere poteſt. *feud.* 2. *tit.* 3. §. 1. *verſ. per feudum.* & *tit.* 9. *princ.* & *tit.* 26. §. *beneficium.* & *tit.* 34. §. 2.

Modo eam non faciat *in fraudum conſuetudinis*, vel *legis*; *feud.* 2. *tit.* 3. id eſt, ſub prætextu ſubinfeudationis, venditionem, vel aliam prohibitam alienationem, non celebret: *feud.* 2. *tit.* 55. *princ. verſ. callidis.* Alvarot. *ad feud.* 2. *tit.* 26. §. *beneficium. num.* 3. Vult. *d. c.* 10. *num.* 82. Nec in minoris vel deterioris conditionis, id eſt, habilitatis ad ſerviendum, *Vaſallum*, eam faciat: *feud.* 2. *tit.* 26. §. *beneficium.* & *tit.* 34. §. *ſimiliter.* Haneton. *lib.* 3. *c.* 10. Curt. *d. p.* 4. *num.* 83. Schrader. *d. p.* 8. *cap.* 2. *num.* 13. Pacta & conditiones priori infeudatione receptas, hac ſecunda non invertat. *d. feud.* 2. *tit.* 34. §. *ſimiliter. verſ. profecto.* Clar. §. *feudum. qu.* 32. *num.* 4. Duar. *d. c.* 12. *num.* 13. Schneidw. *de feud. p.* 3. *num.* 89.

Hinc *in duriorem conditionem* ſubinfeudationem facere non poteſt: poteſt *in meliorem.* Proinde non poteſt Feudum ſibi conceſſum, Eccleſiæ, Civitati vel univerſitati ſubinfeudare; *arg. feud.* 1. *tit.*

tit. 13. *verſ. inde poteſt.* nec feudum ſibi & pro heredibus maſculis datum, alteri pro heredibus maſculis & fœminis concedere: *d. feud.* 2. *tit.* 4. §. *ſimilit. verſ. profecto.* poteſt quod maſculis & fœminis conceſſum, pro ſolis maſculis dare. *feud.* 2. *tit.* 8. §. *è contrario.* Roſenth. *d. c.* 9. *concl.* 44. *num.* 14 & 15.

Facta Subinfeudatione ſubinfeudatus non Domini directi, Duar. *c.* 12. *num.* 13. Schrader. *d. c.* 2. *num.* 25. niſi per conſequentiam, (Eum tamen ſine gravi cauſa offendere, aut ei moleſtiam creare non debet: *feud.* 2. *tit.* 55. §. *fin.*) ſed *Subinfeudantis Vaſallus* efficitur, ipſique ad fidem & ſervitia, æque ac ſubinfeudans ipſi Domino directo, obſtrictus eſt. *Feud.* 2. *tit.* 55. §. *fin.*

Propterea Jus quoddam quaſi dominii, ſeu utile dominium, in eum tranſit; *arg. Feud.* 2. *tit.* 8. §. *rei autem.* effectus tamen & veſtigia illius penes Subinfeudantem ratione *Vaſallagii* manent. *Feud.* 2. *tit.* 55. §. *fin.* Jacob. *verb. & cum pacto. num.* 21. Curt. *p.* 4. *num.* 83. Clar. *d. qu.* 32. *num.* 6.

Quod jus quaſi dominii etiam mortuo Subinfeudante durat, & *Subvaſallus*, ſi ſuperiorem Dominum recognoſcere, ipſique ſervitia præſtare, ſit paratus, feudum retinere poteſt. *Feud.* 2. *tit.* 9. & *ibi* Bald. Alvarot. Andr. de Iſern. Duar. *d. c.* 12.

num.

num. 18. Niſi per mortem *Subinfeudantis* feudum ad agnatos devolutum fuerit; His enim ſubinfeudatio præjudicio eſſe nequit, quominus id revocare & *Subvaſallo* auferre poſſint. Quoniam reſoluto jure dantis & jus accipientis reſolvitur. *l. lex vectigali.* 31. *ff. de pignor.* Curt. *part.* 5. *num.* 85. Clar. §. *Feudum. qu.* 32. *num.* 5. Borch. *c.* 8. *num.* 51. Vult. *c.* 11. *num.* 83.

Ut *Vaſallus* poteſt feudum ſubinfeudare; ita & illud, etiam invito Domino, *fac. l.* 51. *C. de Epiſc. & Cler. l. pen. C. de pact. l. ſed cum.* 65. *ff. de uſufr.* Haneton. *lib.* 3. *cap.* 10. *num.* 7. Duar. *d. c.* 12. *num.* 18. ſed non intempeſtive, aut dolo malo; Roſenthal. *d. c.* 9. *concl.* 51. *num.* 11. Rittershuſ. *d. c.* 2. *qu.* 20. *refutare*, ſive alteri cedere. *Feud.* 2. *tit.* 14. & *tit.* 38.

An feudum quod *refutat*, ſimpliciter & indeterminate ſit conceſſum, an conditionatum, ſive ad ſervitia certa datum, Zaſ. *p.* 12. *num.* 14. Mynſ. 5. *obſ.* 65. Sonsbec. *p* 11. *num.* 116. Borcholt. *c.* 8. *num.* 53. *p. d. feud.* 2. *tit.* 38. *qui loquitur indiſtinctè.* Diff. Gloſſ. *in feud.* 2. *tit.* 51. §. *ſimiliter. ibique* Jacob. de Bellov. Alvarot. & alii. Schrader. *p.* 8. *c.* 1. *num.* 61. an ſit ligium & francum, an non; Curt. jun. *p.* 4. *num.* 135. contra Bald. *in c. cæterum. Ext. de judic. num.* 11. contractus feudalis ſit per ſtipulationem, aut ſine ea, celebratus; *fac. c. acceſſorium.*

de

de reg. jur. in 6. Ludwell. *d. c.* 15. nihil intereſt.

Fit *refutatio* vel ipſi *Domino*, vel *deſcendentibus*, vel *agnatis*.

Domino facta, præjudicat deſcendentibus, ſi quidem feudum ſit novum: ſin antiquum ſive paternum, non niſi ad vitam refutantis. Zaſ. *p.* 10. *num.* 88. Weſemb. *cap.* 11. *num.* 11. Arum. *diſp. feud.* 7. *theſ.* 22. Niſi deſcendentes ei conſenſerint. *arg. feud.* 2. *tit.* 39. *ibique* Bald. Rittershuſ. *d. qu.* 20.

Deſcendentibus, ſive feudum ſit novum, ſive antiquum, recte fit *refutatio. Feud.* 2. *tit.* 14. Borcholt. *d. cap.* 8. *num.* 58. Arum. *d. diſp. theſ.* 23. Mynſing. 6. *obſ.* 23. *num.* 2 & 5. *obſ.* 65. *num.* 13. Sonsbec. *p.* 12. *num.* 119.

Agnatis, ſaltem feudum antiquum; *Feud.* 2. *tit.* 39. & *tit.* 49. etiam tantum ſperatum: *d. tit.* 49. Hottom. *de Feud. c.* 38. *in fin.* ſed non niſi *proximis*, iiſque ſolis, ad quos omnes ſucceſſio æqualiter competit; non remotioribus; Borch. *d. c.* 8. *num.* 56. niſi proximiores expreſſe conſentiant. *arg. l.* 11. *ff. de reg. jur.* Ludwell. *d. loc.*

Facta feudi *refutatione* Vaſallus à ſervitiis præſtandis liberatur; Dominum tamen offendere non debet. *Feud.* 2. *tit.* 38. Rittershuſ. *c.* 2. *qu.* 31.

LIBER TERTIUS.

TIT. I.

De amiſſione Feudi in genere.

EXcuſſis & examinatis modis Feudum conſtituentibus, ejuſque effectu; ſupereſt, ut de ejus *contrariis*, ſive cauſis ex quibus amittitur, tractemus.

Feudum legitime conſtitutum, finitur ſive amittitur; (Hæc enim promiſcue ſumimus; *ut & in §. pen. Inſt. de uſufr.*) vel *culpa Vaſalli*, vel *ſine ea*.

Culpæ appellatione hic dolum comprehendimus, & hoc jure *Felonia*, *feud 2. tit. 26. §. domino committente.* à præterito perfecto verbi *fallo*; Vult. *c. 11. num. 17*, aut à Græco φήλωσις, ſive φήλωμα (quod *fraudem, impoſturam* & *deceptionem* ſignificat: Cujac. *ad Feud. 1. tit. 5*) appellatur.

Eſt vel *Arbitraria*, vel *Legitima*.

Hæc conſuetudine feudali eſt definita. *feud. 1. tit. 5. & tit. 17. & tit. 21. & feud. 2. tit. 24.*

Arbitraria eſt, quæ jure feudali non eſt expreſſa, & ideo arbitrio judicis ſubjecta. *d. feud. 2. tit. 24. §. ſed quia natura.*

tura. Menoch. *de arbitr. quæſt. lib.* 2. *cent.* 3. *conſ.* 266. *num.* 2.

Judicis ergo erit videre, ut culpa ſit vel major, vel ſimilis, vel ſaltem non minor cauſis in jure Feudali expreſſis, ex qua Vaſallum condemnabit. *feud.* 2. *tit.* 24. §. 2. *verſ. ſed quia natura. feud.* 1. *tit.* 10. Roſenth. *c.* 10. *concluſ.* 7. Curt. jun. *part.* 4. *num.* 80. Zaſ. *part.* 10. *num.* 65. Ita tamen ut meminerit, in dubio ſe proniorem debere eſſe ad abſolvendum, quam ad condemnandum. *arg. l. ſemper.* 36. *l.* 17. *ea quæ ad* §. *fin. ff. de reg. jur.* Roſenthal. *de concl.* 7.

Provenit *culpa*, vel ex *commiſſione*, vel ex *omiſſione.* Quotieſcunque enim Vaſallus non facienda facit, aut facienda non facit, toties feudum amittere dicitur. Niſi juſtus metus intervenerit: Gloſſ. *in feud.* 2. *tit.* 33. §. 1. *verſ. ſimiliter. in verb privabitur.* Clar. §. *Feudum. qu.* 61. *num.* 2. vel coactus fecerit: Gloſſ. *in feud.* 2. *tit.* 24. §. 2 *verſ. porro. in verb. perdit.* Clar. *d. loc. num.* 1. aut dolo vel culpa domini deliquerit. Curt. jun. *part.* 5. *num.* 7. & *ſeqq.*

Quæ facienda ſunt, & quæ non; vel ex Feudorum conſuetudine generali, *feud.* 2. *tit.* 6. & *tit.* 7. vel ſi qua ſit Curiæ illius, à qua Feudum habetur, ſpecialis, *Feud.* 2. *tit.* 23. *verſ. quomodo.* vel ex conventione ſpeciatim in conſtitutione Feudi per inveſti-

veſtituram interpoſita, petenda ſunt. *feud. 2. tit. 24. § 2. verſ. ſed non eſt alia.*

Regulariter committit Vaſallus culpam variis ac diverſis modis: qui vel *Dominum* reſpiciunt, vel *alium*.

Qui *Dominum* reſpiciunt; vel *perſonam ipſius*, ſive *principaliter*, ſive *per conſequentiam*; vel *rem familiarem*, concernunt.

Tit. II.

De amiſſione feudi ob culpam in perſonam Domini principaliter commiſſam.

CUlpa quæ ipſius *Domini perſonam* reſpicit, vel *directa* eſt contra ipſius *vitam*, vel contra *famam*. Ludwel. *cap.* 16.

Ad *vitam* ſpectat; Si Vaſallus Domino armis aut veneno puta malo; *fac. l. qui venenum. ff. de verb. ſignif.* citra ſui defenſionem; Gloſſ. & Alvarot. *ad feud. 2. tit. 24. §. 2. verſ. porro.* necem afferat, vel alias impias & violentas manus inferat: *feud. 2. tit. 6. & tit. 7. & tit. 24. §. 2. verſ. porro.* vel inſidias tantum ſtruat, aut manus inferre laboret: *Feud. 2. tit. 51. §. ſi voluerit. & tit. 57. & Feud. 1. tit. 5. pr. verſ. ſimiliter. & Feud. 1. tit. 17.* Bald. *ad Feud. 2. tit. 51. & Feud. 2. tit. 57.* Zaſ. *d. p. 10. num. 27.* Non ſi tantum voluerit; *Feud. 2. tit. 51. §. ſi voluerit. & ibi*

ibi Hottom. Schrader. *p.* 9. *cap.* 4. *num.* 27. vel laboraverit quidem, hoc eſt, ad actum aliquem extraneum proceſſerit, ſed pœnitentia ductus deſtiterit. *d. Feud.* 2. *tit.* 51. §. *ſi voluerit. ibique* Gloſſ. Zaſ. *d. p.* 10. *num.* 28. Roſenth. *d. c.* 10. *concl.* 17. *num.* 7. & *ſeqq.* Niſi hoc caſu, Dominum quaſi percuſſurus, jam manum levaverit. Curt. *d. p.* 4. *num.* 34. *per l.* 15. §. 1. *ff. de injur.* Vult. *c.* 11. *num.* 25. *in fin.* Ludwel. *d. loc.* Diſſ. Alvarot. *feud.* 2. *tit.* 24. *verſ. porro.* Zaſ. *d. p.* 10. *num.* 38. Schrader. *d. c.* 4. *num.* 48.

Deinde *vitam* vel ſaltem *incolumitatem Domini* oppugnat Vaſallus, ſi inimicis ejus amicitias ſuas copulaverit, *Feud.* 2. *tit.* 57. Gloſſ. Bald. Jaſ. *in l. liberi. C. de inoff. teſt.* Weſemb. *c.* 15. *num.* 5. Mozz. *c. ult. num.* 66. Hoc enim modo ſe ſuſpectum facit, & magis inimicus, quam fidelis, præſumitur. *d. feud.* 2. *tit.* 57. *d. l. liberi. C. de inoff. teſt.*

Unde ſi per longum tempus cum inimicis Domini habitaverit, inimicus factus cenſetur. Curt. jun. *part.* 4. *num.* 37.

Quod verum, ſi amicitia, cum ejus inimicis inita in perniciem Domini & contumaciam vergat. Matth. de Afflict. Iſern. Alvarot. *feud.* 2. *tit.* 24. §. 2. *verſ. porro.* Schenck. Baro. *ad feud.* 2. *tit.* 57. *verſ. caterum. num.* 2. Sonsbec. *part.* 12. *num.* 43. Clar. §. *feudum. qu.* 54. Zaſ. *p.* 10. *num.* 32.

Ex-

Excuſatur tamen, ſi juſto metu ductus id fecerit. Afflict. *ad feud.* 1. *tit.* 5. *pr. verſ. item ſi fidelis.* Rol. à Valle, *conſ.* 1. *num.* 108. *vol.* 3.

Quod ſi incidat controverſia, an amicitia ſit contracta in damnum Domini, nec ne, non Vaſallo, ut putant Gloſſ. *in d. verſ. item ſi fidelis.* Mozz. *ex quib. cauſ. feud. amitt. num.* 28. Zaſ. *d. p.* 10. *num.* 32. Afflict. *in d. verſ. porro.* Menoch. *conſil.* 102. *num.* 11. *vol.* 1. ſed Domino incumbit probatio. Roſenth. *d. c.* 10. *concl.* 27. Vult. *c.* 11. *num.* 29. Quia Vaſallus negat. Factum autem negantis per rerum naturam nulla eſt probatio. *l.* 2. *ff. l.* 23. *C. de probat.* Quia amicitiæ copulatio non eſt de rebus natura ſua prohibitis. Ideoque Vaſallus operam dans rei licitæ, non præſumitur in dolo eſſe. Arum. *diſp. feud.* 8. *theſ.* 21.

Famam Domini lædit Vaſallus; 1. Si, contra eum teſtimonium, non à Judice coactus, Gloſſ. *ad feud.* 2. *tit.* 24. §. 2. *verſ. item ſi.* & *feud.* 2. *tit.* 33. §. *ſimiliter.* Alvar. *ad d. verſ. item ſi.* Zaſ. *p.* 10. *num.* 49. Vult. *lib.* 1. *cap.* 10. *num.* 27. ſed ſponte, dicat. *d. feud.* 2. *tit.* 33. §. *ſimiliter.* Si eum, ſive per ſe, ſive per alium, Curt. jun. *part.* 4. *num.* 62. Zaſ. *part.* 10. *num.* 45. Bellapert. 9. *num.* 18. Roſenth. *d. c.* 10. *concl.* 30. deferat, & ſic eum graviter lædat; *feud.* 2. *tit.* 24. §. 2. *verſ. i-*

tem ſi delator. vel eundem accuſet. *feud. 2. tit. 33. §. ſimiliter.* Gloſſ. & Dd. *ad feud. 2. tit. 24. §. item ſi. & feud. 2. tit. 33. §. ſimiliter.* Haneton. *lib. 3. c. 11. verſ. ſi quoq; Vaſallus.* Weſemb. *c. 15.* Zaſ. *part. 10. num. 40.*

Nec intereſt, cauſa ſit levis, an gravis; *feud. 2. tit. 33. §. ſimiliter:* Roſenth. *d. c. 9. concl. 22. num. 42.* civilis, an criminalis; Curt. *d. p. 4. num. 64. per feud. 2. tit. 6. & feud. 2. tit. 7.* crimen ſit verum, an falſum; *d. feud. 2. tit. 33. §. ſimiliter. per Novel. 115. c. 3. §. 3.* Curt. *d. p. 4. num. 63.* Arum. *d. diſp. 8. theſ. 14.*

Excuſatur Vaſallus; ſi ſuam ſuorumque injuriam perſequatur: *arg. l. 11. ff. de accuſat. l. 1. §. 49. ff. de vi & vi arm.* Gloſſ. *ad d. verſic. item ſi delator.* Zaſ. *d. p. 10. n. 47.* Curt. *d. p. 4. num. 65.* ſi Dominum de Crimine Læſæ Majeſtatis accuſet; *fac. Novel. 115. cap. 3. §. 3. l. 7. §. 2. ff. ad l. Jul. Majeſt. l. ult. C. de delator. lib. 10.* Gloſſ. Alvarot. & Dd. com. *ad d. verſ. item ſi delator.* Curt. *d. p. 4. n. 64.* Zaſ. *d. n. 47.* ſi Vaſallus, pœnitentia ductus, (alias non. Gloſſ. *in d. §. 2. verſ. item ſi delator.* Curt. *d. p. 4. n. 66.*) abolitione impetrata, ab accuſatione deſiſtat: *arg. l. qui cum. 14. §. accuſaſſe. 8. ff. de bon. libert.* Zaſ. *d. p. 10. num. 18.* ſi ex officii aut legis neceſſitate dominum accuſet: puta ſi ſit fiſcalis, aut heres de-

defuncti, cujus neceſſe habet necem vindicare. Vult *c.* 11. *n.* 27.

Non excuſatur, ſed famam Domini lædere cenſetur Vaſallus; qui pro Domini accuſatore fidejubet: Gloſſ. *ad d. verſ. item ſi delator. ibique* Dd. com. Ei patrocinium præſtat: Gloſſ. *d. loc.* Zaſ. *d. p.* 10. *n.* 42. Dominum male condemnat, ſententia ex iiſdem actis reſciſſa: Gloſſ. *ad d. verſ. item ſi delator.* Curt. *d. p.* 4. *num.* 73. Eundem gravibus conviciis afficit. *Feud. cap.* 2. *tit.* 24. §. 2. *verſ. porro.* Borch. *cap.* 8. *num.* 180. Schrader. *p.* 9. *c.* 4. *num.* 104. Vult. *d. c.* 11. *num.* 26.

TIT. III.

De amiſſione feudi ob culpam in perſonam Domini per conſequentiam commiſſam.

DElinquit Vaſallus in perſonam Domini non tantum directo & immediate, ſed etiam mediate & *per conſequentiam* quandam; ſi videlicet in perſonas, poteſtati ipſius vel affectui ſubjectas, aliquid committat. *arg.* §. 2. *Inſt. de injur.* & *l.* 1. §. 3. *ff. eod. Injuria enim iſtis illata Dominum tangit.*

Itaque feudo privabitur Vaſallus, ſi *Dominum cucurbitaverit*, id eſt, cum *uxore* ejus, etiam volente & conſentiente,

te, *arg. l.* 1. §. 1. *ff. de injur.* Alvarot. *Feud.* 1. *tit.* 5. *verſ. etiamſi.* Jac. de Ardiz. *c.* 89. Curt. *p.* 4. *num.* 20. Zaſ. *p.* 10. *n.* 27. Roſenth. *c.* 10. *concl.* 27. *n.* 46. concubuerit, vel concumbere ſe exercuerit, licet non perfecerit: vel cum ea turpiter luſerit; *feud.* 1. *tit.* 5. *verſ. item ſi.* & *tit.* 21. *in fin.* id eſt, *manum in ſinum, aut ad pectus, vel ad alium locum, unde turpe eſſe poteſt, miſerit: ut ex legibus Longobardicis interpretatur* Gloſſ. & Hottom. *ad d. verſ. item ſi.* eam luxurioſe & turpiter oſculatus fuerit: Borch. *d. c.* 8. *num.* 98. Roſenth. *d. c.* 10. *concl.* 28. *num.* 1. Schenck. *ad d. verſ. item ſi. Luſus enim noxius in culpa eſt,* l. nam luſus. 10. ff. ad leg. Aquil. & *quis luſum appellitet, unde crimina oriuntur? ut in conſtit. Frid. Imper. circa finem conſtitum.* Si ad eam literas amatorias miſerit, munuſculorum illecebris, aliiſque ſtrophis pudicitiam ejus expugnare conatus fuerit: *arg. d. verſ. etiamſi fidelis.* Rittershuſ. *d. c.* 5. *qu.* 56. Non ſi inhoneſte tantum cum ea locutus fuerit: Licet propterea injuriarum teneatur. Zaſ. *d. p.* 10. *num.* 28. Schrader. *d. c.* 2. *num.* 86. & *ſeq.* Vult. *c.* 11. *num.* 31. Bald. Præpoſ. *ad d. verſ. etiamſi.*

Quæ diximus de uxore Domini, & in ejus ſponſa obtinent: *arg. l. ſi uxor.* 13. §. 3. *ff. ad l. Jul. de adult. l. item apud Labeonem.* 15. §. *ſponſum.* 24. *ff. de injur.* ſive

ſive ea ſit de præſenti, ut Petr. de Ravenna voluiſſe dicit Vult. *d. c. 11. num.* 31. ſive de futuro: *arg. d. l. ſi uxor.* 13. §. 3. Quoniam & ipſa, licet uxor proprie non ſit, *l. quæſitum eſt.* 17. *in fin. ff. de reb. auctor. jud. poſſid.* pro uxore tamen habetur. *l.* 4. *ff. de fund. dot. & l.* 5. *C. de bon. quæ lib.* Alvarot. *ad Feud.* 1. *tit.* 5. Zaſ. *d. p.* 10. *num.* 27. Vult. *d. n.* 31. Schrader. *d. p.* 9. *c.* 2. *num.* 12. *& ſeq.*

Non obtinent, ut volunt Ardiz. Bald. & alii ad *Feud.* 1. *tit.* 5. Roſenth. *d. c.* 10. *concluſ.* 55. & alii apud Vult. *d. c.* 11. *num.* 31. in *concubina.* Cum textus de uxore Domini expreſſe loquatur; *concubina* autem ne jure quidem Civili uxor ſit, vel uxoris appellatione contineatur. *arg. d. l. ſi uxor.* 13. §. 6. *l. ſi concubina.* 17. *ff. rer. amot.* Laudenſ. *ad d. verſ. item ſi. & ibid.* Picus, & alii. Sonsbec. *p.* 12. *num.* 22. Vult. *d. c.* 11. *num.* 31. Et in pœnalibus & exorbitantibus à jure (in qualibus ſumus) de caſu in caſum non debeat fieri extenſio. Privilegium enim (ut noſtrorum regula eſt) abſorbens jus tertii de perſona ad perſonam trahi non debet. *per l. non ſolum.* 6. §. *ſi puellæ. ff. de ritu nupt.* Bald. *in l. maximum vitium. C. de liber. præter.* Arum. *diſp. feud.* 8. *theſ.* 7.

Nec obtinent, ut volunt Andr. de Iſern. & Alvarot. *ad feud.* 1. *tit.* 21. Clar. §. *feu-*

§. *feudum. qu.* 48. Zaſ. *d. p.* 10. *num.* 27. Roſenthal. *d. c.* 10. *concl.* 51. Sonsbec. *p.* 12. *num.* 6. Borch. *cap.* 8. *num.* 96. Schrader. *p.* 9. *cap.* 2. *num.* 5. in Domini *Vidua.* Bald. *ad feud.* 1. *tit.* 21. *in fin.* Schenck. Baro. *ad feud.* 1. *tit.* 5. *verſ. item ſi fidelis.* Vult. *d. c.* 11. *num.* 31. Quia *in d. feud.* 1. *tit.* 21. *in fin.* expreſſe fit mentio Domini viventis. Ergo mortuo eo aliud dicendum. Quia *Vidua* honorem, dignitatem mariti, quam innupta retinet, per ſecundas nuptias amittit. *l. fœminæ.* 8. *ff. de ſenat. l. filii.* 22. §. *vidua. ff. ad municip.* Ergo multo magis per illicitum congreſſum. Schenck. *d. loc.* 1. Niſi forte *vidua* filium habeat Domino ſucceſſorem; tum enim conſideratur ut Domini mater: Schenck. *d. loc. num.* 6. cui eadem, quæ conjugi, reverentia debetur. *arg. Novell.* 105. *c.* 2. *in princ.* vid. Alvarot. *Feud.* 1. *tit.* 5. *verſ. item ſi.* Jacob. de Ardiz. *c.* 84. Zaſ. *d. p.* 10. *num.* 27. Vult. *d. n.* 31. 2. Niſi forte intra annum luctus id factum fuerit. Hoc enim caſu, quia adulterii, etiam vivo marito commiſſi, de ſe movet ſuſpicionem, *Novel.* 39. *c.* 2. Vaſallus feudo privandus videtur. Borcholt. *c.* 8. *num.* 97. Roland. à Valle, *conſil.* 86. *num.* 40. *cum ſeqq.* 2. *volum.*

Quæ diximus de uxore Domini, & ad ejus *filiam, neptem, non ex filia* (Ei enim in-

injuria illata, in avum, non maternum, ſed patrem, aut avum paternum, redundat. *arg.* §. 2. *Inſt. de injur.* & *l.* 1. §. 3. *ff. eod.* Vult. *d. num.* 31.) ſed *filio*, *nurum*, & *ſororem quæ in Domo* ejus eſt, pertinent. *feud.* 1. *tit.* 5. *verſ. item ſi.* & *Feud.* 2. *tit.* 24. §. 2. *verſ. rurſus.*

In *Domo* ejus eſſe dicitur *ſoror*, quæ adhuc innupta eſt. Vult. *d. n.* 31. Jure Feudali *in capillo* eſſe dicitur. *feud.* 2. *tit.* 24. *c.* 2. *verſ. rurſus.* Hottom. *in lexic. feud. in verb. in capillo.*

Nec excuſatur Vaſallus, ſi impedimento interveniente, *d. verſ. item ſi fidelis.* & *ibi* Gloſſ. *in verb. exercuerit.* Jacob. de Ardiz. *c.* 15. aut pœnitentia ductus ab actu turpi, ad quem jam pervenerat, deſtitit. *arg. Feud.* 2. *tit.* 51. & *l. qui ea mente.* 65. *ff. de furt.* Curt. *p.* 4. *num.* 45.

Omnino excuſatur, ſi volente & ſciente Domino, *arg. l.* 1. §. 5. *ff. de injur. l.* 145. *ff. de div. reg. jur.* Jacob. de Ardiz. *d. c.* 85. *in fin.* Curt. *d. p.* 4. *num.* 49. *in fin.* Zaſ. *d. p.* 10. *num.* 191. Roſenthal. *d. concluſ.* 27. *num.* 48. aut per errorem, puta perſonatam, vel meretricia veſte indutam. *l.* 15. §. 15. *ff. de injur.* Alvarot. *ad d. verſ. item ſi fidelis. num.* 10. Bald. *num.* 21. Curt. *d. p.* 4. *num.* 20. Zaſ. *d. p.* 10. *num.* 27. Ludwell. *cap.* 6. *in fin.* multo magis inhoneſtam & luxurioſam vitam viventem, *fac. l.* 22. *l.* 29. *C. ad leg.*

leg. Jul. de adult. Clar. §. *adulterium. num.* 3. Diſſ. Andr. de Iſern. *ad d. verb. item ſi. num.* 10. Curt. *d. p.* 4. *num.* 33. Schrader. *d. c.* 2. *num.* 19. Roſenthal. *d. concl.* 27. *num.* 47. vitiaverit.

T I T. I V.

De amiſſione feudi ob culpam in Dominum occaſione rerum commiſſam.

RES quarum occaſione *Vaſallus* in *Dominum* delinquere poteſt, vel ſunt *feudales*, vel *non feudales*.

Circa *res feudales Vaſallus* delinquit, & per conſequens *Dominum* lædit, & propterea feudum perdit, tribus modis; puta *feudum inficiando, deteriorando, alienando.*

Inficiando; ſi, exigente Domino, ſervitia, non ignorans; *Feud.* 2. *tit.* 26. §. *Vaſallus.* Zaſ. *d. p.* 10. *num.* 53. Roſenthal. *d. c.* 10. *concl.* 32. *num.* 3. ſed ſciens, vel ipſum feudum ſive totum, ſive ejus partem; *Feud.* 2. *tit.* 26. §. *Vaſallus ſi feudum. Feud.* 2. *tit.* 34. vel ejus conditionem aliquam ſive qualitatem; *feud.* 2. *tit.* 26. §. *Vaſallus ſi feudum.* Jacob. de Belloviſ. & Joan. de Iſern. Alvarot. Bald. *ibid.* Roſenthal. *d. concl.* 32. *num.* 7. vel inveſtituræ inſtrumentum, negaverit. Quia, hoc negato, & qualitas eo contenta abnegata cenſetur. Schrader. *d. part.* 9. *c.* 6. *num.* 23. *p. d.* §. *Vaſallus.*

Si

Si totum feudum, ſive in judicio, ſive extra illud, inficiatus fuit, Rittershuſ. *c.* 5. *qu.* 29. totum perdit; ſin partem, eam tantum. *arg. feud.* 2. *tit.* 38 Gloſſ. *in d. feud.* 2. *tit.* 26. §. *Vaſallus ſi feudum. ibique* Jacob. de Belloviſ. Alvarot. Roſenthal. *d. c.* 10. *concl.* 32. *num.* 7.

Recuperat tamen feudum *Vaſallus*, ſi, non poſt, ut volunt Jacob. de Belloviſ. & Bald. *ad d.* §. *Vaſallus. num.* 3. Borcholt. *c.* 8. *num.* 116. ſed ante litem conteſtatam; *per l. ſi inſulam.* 84. *ff. de verb. oblig.* Alvarot. *ad d.* §. *Vaſallus.* pœniteat; & expenſas & damna, quæ *Dominus* ob negationem hanc paſſus eſt, refundat. Alvarot. *d. loc.* Burſat. *conſil.* 49. *num.* 10. *verſ. quinimo.*

Deteriorando Vaſallus, ad exemplum uſufructuarii, §. *finitur. Inſt. de uſufr.* cui æquiparatur; *Feud.* 2. *tit.* 23. feudum amittit, ſi illud, ſive proprium, ſive improprium, *feud.* 2. *tit.* 26. §. *feudum ea lege.* Schrader. *c.* 6. *num.* 74. dolo vel culpa, *Feud.* 1. *tit.* 21. *& tit.* 22. §. *fin. & feud.* 2. *tit.* 24. §. 2. *& tit.* 52. §. *fin.* notabiliter & inſigniter, *feud.* 2. *tit.* 23. *ibi, egregiæ ingratitudinis cauſæ. & feud.* 2. *tit.* 24. §. 2. *verſ. præterea. verſ. item ſi delator. verſ. denique.* deterius reddat. *feud.* 2. *tit.* 8. §. 1. *& feud.* 2. *tit.* 27. §. 5. puta ſi feudale in villam, cum gravi damno feudi, diruat; arbores fructiferas incidat; *arg.*

arg. l. ſi cujus. 13. §. 4. *ff. de uſufruct.* ſubditos male & crudeliter; *Feud.* 2. *tit.* 27. §. 5. *& arg.* §. *ult. Inſt. de his, qui ſui vel alien. jur.* Zaſ. *d. p.* 10. *num.* 55. Roſenthal. *d. c.* 10. *concl.* 33. *num.* 45. Borcholt. *d. c.* 8. *num.* 129. eos turpe, vel corporaliter lædendo, vel pecunias ab eis indebite exigendo, tractet: *Superiorem enim offendere cenſetur, qui ſubditis injuriam infert*; & quis lædi intelligitur non tam per ſe, quam per ſuos. *c.* 1. §. *damna, de pace conſtit. fac. c. quicunque. de ſentent. excommun. lib.* 6. Uſque adeo, ut propter vexationem ſubditi actio injuriarum domino detur. Cravet. *conſil.* 31. *num.* 2. Arum. *diſp. feud.* 8. *theſ.* 24.

Nec hic, ut volunt communiter Doctores; Ægid. Boſſ. *in tract. crim. tit. de Pr. & ejus privileg. num.* 56. Schrader. *d. c.* 6. *num.* 67. Borcholt. *d. c.* 4. *num.* 130. Roland. à Valle, *conſil.* 18. *num.* 79. *vol.* 3. Cravet. *conſil.* 6. *num.* 108. Hart. Hartm. *in pract. obſ. tit. de feud. obſ.* 37. monitio Superioris præcedere debet: modo aliunde de dolo poſſit conſtare. Quoniam *ipſa naturalis ratio ſatis* ipſum *monet, non licere ipſi in ſubditos ſævire*; ut amplius certiorandus & admonendus non ſit. *arg. l.* 1. *in fin. ff. de act. emt. vid.* Amanell. de Claris Aquis. *ſingul.* 37. Grammat. *deciſ.* 104. *num* 11. Rittershuſ. *c.* 5. *qu.* 69.

Alienando Vaſallus feudum, ſive ſit

novum, ſive *antiquum*; ſive *francum*, ſive *ſervitiis obnoxium*; *feud.* 2. *tit.* 52. & 55. *junct.* Roſenthal. *c.* 4. §. 4. Vult. *lib.* 1. *c.* 10. *num.* 92. amittit, ſi illud ſine conſenſu Domini, *feud.* 1. *tit.* 13. *feud.* 2. *tit.* 44. & 52, & 55. ſive expreſſo, ſive tacito; Decian. 3. *conſil.* 117. *num.* 5. &, ſi *antiquum* ſit, agnatorum, ad quos quandoque eſt reverſurum, *feud.* 2. *tit.* 39. Mynſ. 4. *obſ.* 64. Vult. *d. cap.* 10. *num.* 59. & *ſeqq.* etiam in caſu neceſſitatis, *feud.* 2. *tit.* 9. & *tit.* 55. Clar. §. *feudum. qu.* 31. *num.* 11. Borcholt. *c.* 8. *num.* 68. alienaverit; nec Dominus poſtea ratum habuerit. Curt. *p.* 4. *num.* 138. Zaſ. *p.* 9. *num.* 31. Haneton. *lib.* 3. *cap.* 7. *in fin.* Mynſ. 4. *obſ.* 87. Ratio eſt: cum quod Vaſallus feudum alienando, Dominum contemnere videtur; *d. feud.* 2. *tit.* 4. §. *fin.* juſque agnatorum, ſi quidem *antiquum* fuerit, intervertere; *feud.* 2. *tit.* 39. tum quod Domini conditionem deteriorem reddat, *contra feud.* 2. *tit.* 8. vel ipſi invito alium Vaſallum obtrudat. *contra feud.* 2. *tit.* 12. Borcholt. *cap.* 8. *num.* 34.

Amittit feudum totum, ſi totius pro parte, ſi partis tantum, alienationem fecerit. *feud.* 2. *tit.* 38. Pœna enim delicto commenſurari debet. Borcholt. *c.* 8. *num.* 32. Zaſ. *p.* 10. *num.* 1. Cujac. *feud.* 1. *tit.* 59. & *feud.* 4. *tit.* 44.

Nec proderit *Vaſallo*, ſi feudum alie-

natum, etiam in continenti, antequam Dominus rem in judicium deducat, recuperet. *feud.* 2. *tit.* 44. Bald. *feud.* 2. *tit.* 55. Clar. *d. qu.* 31. *num.* 6. Duar. *cap.* 14. *num.* 18. Roſenth. *d. c.* 9. *concl.* 2. *num.* 14. *Pœnitentia enim, licet ſtatim ſequatur, neminem à delicti ſemel commiſſi pœna liberat. l.* 65. *ff. de furt. l. pen. ff. vi bon. rapt. l.* 17. §. *Cælius. ff. de Ædil. Edict.* Diff. alii.

Excuſatur, ſi probabiliter ignorat, feudum eſſe; *feud.* 2. *tit.* 26. §. *ſi Vaſallus.* & *tit.* 42. (quod juramento probabit. *feud.* 2. *tit.* 42. Gail. 2. *obſ.* 421. *num.* 23. Niſi ſcire & potuit & debuit. *arg. feud.* 2. *tit.* 41. §. *fin.* Gail. 2. *obſ.* 69. *num.* 6. Zaſ. *d. p.* 10. Maſcard. *de probat. concluſ.* 879. *num.* 31. & *ſeqq.*) ſi an feudum ſit, necne, dubitet: *feud.* 2. *tit.* 26. §. *Vaſallus feudum.* & *tit.* 34. §. *fin. Ignoranti enim comparatur.* l. ult. C. de condict. indeb. l. 22. §. 2. C. de furt. ſi talis ſit conſuetudo, ut feudum ſine conſenſu Domini alienare liceat; Clar. *d.* §. *feudum. qu.* 31. *num.* 12. Vult. *lib.* 1. *c.* 10. *num.* 92. ſi Vaſallus aut hanc conditionem alienationi apponat; *Si dominus conſenſerit; Si domino placuerit:* &c. aut hanc cauſulam adjiciat; *Salvo jure Domini, & non aliter:* Zaſ. *p.* 10. *num.* 14. Borch. *c.* 8. *num.* 82. Niſi alienatio in potentiorem facta ſit. Bald. *in feud.* 1. *tit.* 8. §. *hoc*

quo-

quoque. num. 19. Alvarot. *in feud.* 2. *tit.* 55. Zaſ. *d. num.* 14. ſi poſſeſſionem nondum tranſtulit: *d. feud.* 2. *tit.* 52. *in fin. princ. ibi, diſtrahere, & tit.* 55. *princ. verſ. callidis. ibi, vendunt, & in alios transferunt. Quoniam alienatum proprie non dicitur, quod adhuc in vendentis aut alterius dominio manet*: l. alienatum. 67. ff. de verb. ſignif. Jacob. de Ardiz. *c.* 99. Duar. *c.* 12. *num.* 6. Clar. *d. qu.* 31. *num.* 3. Borch. *c.* 8. *num.* 81. Vulſt. *d. c.* 11. *num.* 42. ſi Dominus alienationem diſſimulet: nec ſe feudum in commiſſum cecidiſſe velle declaret: Curt. *p.* 4. *num.* 156. Schrader. *p.* 9. *princ. p.* 2. *ſect.* 9. *num.* 1. Vult. *d. c.* 11. *num.* 45. *Quia injuria ad animum non revocata diſſimulatione abolita cenſetur.* §. fin. Inſt. de injur.

Non tamen feudum retinebit *Vaſallus* aut ejus *heres*, ſi Dominus alienationem ignoravit; au ſcivit quidem, ſed tamen animum ſuum declarare non potuit; puta morte vel propria, vel Vaſalli, præventus. Clar. *d.* §. *feudum. num.* 64. *in fin.* Borch. *cap.* 8. *num.* 155. & Dd. comm.

Adeo feudi *alienatio ſine conſenſu Domini prohibita* eſt, ut non tantum alienans, feudi amiſſione; ſed & Notarius, alienationis inſtrumentum conficiens, officii privatione, infamia, & manus amputatione, puniatur: *feud.* 2. *tit.* 52. § *ſi quis. verſ. Notarium. & feud.* 2. *tit.* 55. *princ.*

princ. verſ. ſcriba. ut ita qua parte corporis deliquit, eadem etiam mulctetur. *l.* 3. *C. de ſerv. fugit. Novell.* 142. *c.* 1. Cujac. 7. *obſ.* 13. Borch. *cap.* 8. *num.* 31.

Atque hoc modo circa res feudales delinquit Vaſallus. *Circa res non feudales feloniam* committit, ſi Domino in munitionibus vel aliis poſſeſſionibus damnum inferat; *feud.* 2. *tit.* 6. *verſ. tutum. feud.* 2. *tit.* 7. *verſ. ſi contigerit.* puta caſtrum, vicum aut civitatem Domini ſui, non provocatus, *fac. l. ut vim. ff. de juſt. & jur.* Sonsbec. *p.* 12. *num.* 39. Vult. *d. c.* 11. *num.* 20. ſive per ſe, ſive per alium, *d. Feud.* 2. *tit.* 7. *verſ. ego juro. Feud.* 2. *tit.* 57. *arg. l. heres abſens. ff. de judic.* ſive Dominus vel Domina ibi ſit, ſive non, ſive hoc ſciat Vaſallus, ſive ignoret, *arg. d. verſ. tutum. & d. Feud.* 2. *tit.* 7. Gloſſ. *in Feud.* 1. *tit.* 5. *verbo. ſciens.* ibique Jacob. de Belloviſ. *verſ. opponitur primo.* Alvarot. & Bald. *ad verſ. ſimiliter num.* 3. Zaſ. *p.* 110. *num.* 38. Curt. *p.* 4. *num.* 34. aſſiliat, ſive oppugnet: *dd. text.* ſi caſtrum, vicum alienum, ſciens Dominum ibi eſſe, oppugnet: *feud.* 2. *tit.* 24. Gloſſ. *in d. feud.* 1. *tit.* 5. Roſenth. *concl.* 18. *num.* 12. ſi ſecreta domini ſcienter & dolo malo, animo Dominum damno afficiendi, revelet: *feud.* 2. *tit.* 6. Niſi ea ſint turpia, inhoneſta, jure Divino & Naturali prohibita, ad grande ſcelus tendentia; quæ re-

velare

velare Vaſallus tenetur: Schneidw. *de feud. p.* 8. *num.* 5. vide Chriſtin. *deciſ. feud.* 75. *num.* 25. *& ſeqq. vol.* 6. ſi Dominum deferat, ut damnum reale ſequatur. *feud.* 2. *tit.* 24. §. 2. *verſ. item ſi delator. feud.* 1. *tit.* 17.

Tit. V.

De amiſſione Feudi propter culpam in alium quam Dominum commiſſam.

VAſallus non tantum delinquendo in Dominum culpam committit, verum & *peccando in alium.*

Peccat in alium, & propterea feudum amittit, ſi *fratrem ſuum, nepotem ex fratre*, aut *alium, in quem parricidium committi poteſt; feud.* 1. *tit.* 3. *feud.* 2. *tit.* 24. §. *denique. verſ. ſi vero.* in eum finem, ut ſolus, vel eo citius, hereditate ſive feudo potiatur *feud.* 2. *tit.* 37. *princ.* interimat: Haneton. *lib.* 3. *tit.* 12. *num.* 2. Roſenth. *d. c.* 10. *concl.* 64. Diſſ. Cujac. *ad feud.* 1. *tit.* 3. Borch. *c.* 8. *num.* 102. *& alii.* ſi *hominem*, id hic eſt, convaſallum, Hottom. *de feud. c.* 24. Rittershuſ. *c.* 5. *qu.* 119. Bocer. *d. cl.* 4. *diſp.* 16. *theſ.* 104. non quemvis extraneum; *fac. feud.* 2. *tit.* 37. ut volunt vulgo Doctores, Gloſſ. *in d. feud.* 1. *tit.* 5. *verſ. item ſi fratrem. ibique* Jacob de Bellloviſ. Curt. *p.* 4. *num.* 43. Borcholt. *d. c.* 8. *num.* 125. Roſenthal. *d. con-*

d. concluſ. 36. *num.* 29. Vult. *d. c.* 11. *num.* 35. tradat ſive prodat: *d. feud.* 2. *tit.* 37. ſi crimen læſæ Majeſtatis committat: *c. felicis.* 5. *verſ. ſi qua verò. de pœnis. in* 6. & *arg. l.* 5. *C. ad. l. Jul. Majeſt.* Bald. *ad feud.* 2. *tit.* 55. Borch. *d. c.* 8. *num.* 156. Schrader. *p.* 9. *c.* 8. *num.* 18.

Volunt etiam Doctores, feudum amitti propter *inceſtum*, *arg. feud.* 2. *tit.* 56. Alvarot. *feud.* 1. *tit.* 5. §. *item ſi fidelis. num.* 14. Zaſ. *p.* 10. *num.* 29. Schrader. *p.* 9. *c.* 3. *num.* 1. Sonsbec. *part.* 12. *num.* 57. Curt. *p.* 4. *num.* 40. Borcholt. *d. c.* 8. *num.* 105. Weſemb. *c.* 15. *num.* 5. Roſenth. *d. c.* 10. *concl.* 37. *num.* 1. Vult. *d. c.* 11. *num.* 36. adulterium, ſtuprum, *feud.* 2. *tit.* 37. Jacob. de Ardiz. *cap.* 57. &. quodvis *crimen publicum*, propter quod bona confiſcantur: ſed male. Cum hæc crimina inter feudi amittendi cauſas Jure hoc feudali non referantur; *arg. l.* 19. *in verb. eo quod nulla conſtitutio. C. de collationib.* & in pœnalibus juris extenſio permiſſa non ſit. *arg. l. pen. ff. de pœnis.* Bocer. *d. theſ.* 105 & 107. Ludwell. *cap.* 17. §. *in alium.*

TIT. VI.

De amiſſione Feudi ob culpam omiſſionis.

AMittit præterea *Vaſallus* feudum, ſi, aut *Domini vitam* & *incolumitatem*, aut *res* & *jura*, negligat. *Vi-*

Vitam & incolumitatem Domini negligit: Si, cum ſciret, *Domino* in perniciem ab aliis quid machinari, vel ei ex hoſtium obſidione, inimicorum conſpiratione, vel alia qualibet cauſa, vitæ aliudve periculum imminere, illud, ſive dolo, ſive negligentia, celaverit, *Feud.* 2. *tit.* 25. *verſ: præterea, & ibi* Gloſſ. nec, cum poſſet, *arg. l. item quæritur. ff. locat. cond*, auxilio etiam ultro allato, averterit: *Feud.* 2. *tit.* 28. *Feud.* 2. *tit.* 7. *& tit.* 26. §. *ſi Vaſallus*. Curt. *part.* 4. *num.* 59. Zaſ. *p.* 10. *num.* 1. Duar. *c.* 14. *num.* 10. Sonsbec. *p.* 12. *num.* 10. Clar. §. *feudum. qu.* 57. *num.* 1. Vult. *c.* 11. *num.* 47. Si Dominum injuſte carceri incluſum, cum id ſciret, & poſſet, non liberaverit: *Feud.* 2. *tit.* 24. §. 2. *verſ. item ſi*. Clar. *d.* §. *qu.* 24 *num.* 2. Alvarot. Iſern. *ad d.* §. 2. *verſ. item ſi*. Si Dominum inopem pro quantitate feudi alere neglexerit. *arg. Feud.* 2. *tit.* 6. *& tit.* 26. §. *licet. vide ſupra. lib.* 2. *tit.* 10. Si Dominum in acie, ſive periclitantem, nec tamen mortuum, aut ad mortem vulneratum, ſive non periclitantem, deſeruerit: *Feud.* 1. *tit.* 5. *princ. & tit.* 21. *in fin. & feud.* 2. *tit.* 24. §. 2. Rittershuſ. *c.* 5. *qu.* 52. Bocer. *dec.* 4. *diſp.* 16. *theſ.* 114. Licet mutato conſilio reverſus & Domino opitulatus fuerit; *Quia in delictis jam conſummatis pœnitentia locum non habet*. Curt. *p.* 4. *num.* 12. Bocer. *d. diſp. theſ.* 115.

Quod

Quod & tunc verum, cum Vaſalli fuga & deſertio Domino non nocuit; ſi puta victoria potitus, aut illæſus evaſit, aut à fratre deſerentis commune feudum tenente, defenſus fuit: Quoniam, quantum in ipſo fuit, perfidus extitit. Et ex fuga dolus arguitur; *l. impuberibus.* 7. §. 1. *ff. de ſuſpect. tut.* Cravet. *conſil.* 6. *num.* 37. & fugientem culpabilem reddit. *l.* 1. §. 1. *ibique* Bart. *ff. de Ædil. Edict.* Marc. Mant. *conſil.* 200. *num.* 23. *lib.* 2. Nec rerum communio ſocium à pœna delicti liberat. *l.* 45. *l.* 52. §. *ult. ff. pro ſocio.* Bocer. *d. diſp. theſ.* 116. Roſenthal. *d. c.* 10. *concl.* 16. *num.* 11. Diſſ. Alvarot. Bald. *feud.* 1. *tit.* 5. Item verum, ſi per errorem Dominum letaliter vulneratum exiſtimavit: *arg. feud.* 2. *tit.* 24. §. 2. *verſ. præterea.* Nam non dolus tantum, ſed & culpa Vaſalli punitur. Rittershuſ. *d. c.* 5. *qu.* 51. Bocer. *d. theſ.* 119.

Si tamen *Dominus* temeritate magis, quam fortitudine, mediam hoſtium aciem incurrat, neque ſine manifeſto vitæ periculo ipſi *Vaſallus* ſuccurrere poſſit, hic jure excuſabitur: *fac. l. hæ demum.* 38. *in princ. ff. de oper. libert.* Sonsbec. *p.* 12. *num.* 12. Curt. *p.* 4. *num.* 8. ut & ſi prorſus inutilis ad defenſionem factus, puta propter utramque manum abſciſſam, Dominum deſeruit. Gloſſ. *feud.* 1. *tit.* 5. Mozz. *ex quib. cauſ. feud. amitt.*

num.

num. 95. Roſenth. *d. c.* 10. *concl.* 10. Clar. §. *feudum. qu.* 21. *num.* 2.

Res & *jura Domini Vaſallus* negligit; Si intra tempus legitimum inveſtituram petere ſine juſta cauſa neglexerit; *feud.* 2. *tit.* 24. *qua de re ſupra*, *lib.* 2. *tit.* 7. Si Domino ſuo, cum poſſet, juſtitiam facere recuſaverit; *feud.* 2. *tit.* 22. & *feud.* 2. *tit.* 24. §. 2. *verſ. illud tamen.* ſive de ipſius feudo, ſive de alio agebatur: Dd. *in d. verſ. illud tamen. arg.* Gloſſ. *ibid. verb. juſtitiam.* & ad hoc citatus non obtemperavit, vel aliter in expreſſa & manifeſta contumacia repertus fuerit; Alvarot. Afflict. Iſern. & Dd. *in d.* §. *illud tamen.* Si debita ſervitia, à Domino requiſita, ſine juſta cauſa, *Feud.* 2. *tit.* 24. §. 2. *verſ. illud eſt.* denegaverit, *Feud.* 1. *tit.* 21. & *Feud.* 2. *tit.* 24. §. 2. *verſ. ſed non eſt.* Si in præſtatione annui canonis, quem Domino ex conventione debebat, per triennium fraudulenter ceſſaverit. *arg. d. feud.* 2. *tit.* 24 §. 2. *verſ. non eſt.* & *l.* 2. *C. de jur. emphyt.* Bocer. *d. Diſſ. theſ.* 124. Rittershuſ. *d. c.* 5. *qu.* 66. *in fin.* Ludwell. *d. c.* 18.

TIT. VII.

De amiſſione Feudi ſine culpa.

SIne culpa feudum amittitur; *Morte Vaſalli*, *Rei feudalis interitu*, *Refutatione feudi*, *Inhabilitate ſerviendi*,

De-

Defectu corporis, & *Lapſu temporis.*

Morte Vaſalli; ſi vel hæc natura feudi ſit, ut ad heredes non tranſeat; ut *feudum Cameræ*, *Cavenæ*, *Guardiæ*, *Gaſtaldiæ*, *Feud.* 2. *tit.* 10. vel Vaſallus ſine ſucceſſoribus feudalibus mortuus ſit. *Feud.* 2. *tit.* 3. *in princ. Feud.* 1. *tit.* 5. *in princ. verſ. rurſus. feud.* 2. *tit.* 73. *feud.* 1. *tit.* 13. *verſ. etſi clientulus.*

An moriatur *naturaliter*, an *civiliter*, id eſt, mediam vel maximam capitis diminutionem paſſus; nihil intereſt: *argumento ab uſufructu ſumpto* l. pen. C. de uſufr. *Eo etiam quod feudorum origo non ex jure naturæ, ſed civili, ſit promanata, cujus capaces non ſunt maximam vel mediam capitis diminutionem paſſi.* §. 1. & 2. Inſt. de capit. dimin. & ibi Dd. Vult. cap. 11. num. 8. Mozz. cap. ult. num. 116.

Interitu rei extinguitur feudum: Sublata enim re, in qua, utpote in ſuo ſubjecto, jus aliquod eſt, ipſum etiam jus tanquam ejus rei adjunctum, tollitur. *fac. princ. Inſtit. de uſufr. l.* 2. *ff. eod.*

Modi multi ſunt; puta incendium, *l. ex conducto.* 15. §. *ſi vis. ff. locat. cond.* terræ motus, inundatio, *l. qui univerſus.* 30. §. *item. l. interdum.* 21. §. *quod ex naufragio. ff. de acq. vel amitt. poſſ.* occupatio hoſtilis, *l. cum unus.* §. *fin. ff. de bon. auct. jud. poſſ.* & alii ſimiles. *arg. l.* 1, *C. de jure emphyt.* Vult. *d. c.* 11. *n.* 5 Sonsbec. *part.* 12. *n.* 113.

Re-

Refutatione feudum amittitur, cum illud Vaſallus, vel Domino, vel agnatis, refutat. *feud.* 2. *tit.* 24. & *tit.* 38. De qua ſupra, *lib.* 2. *tit. ult.* egimus.

Ex *inhabilitate ſerviendi* feudum amittitur; puta, cum Vaſallus Clericus factus eſt, aut votum religionis aſſumſit: *feud.* 2. *tit.* 26. §. *ſi clericus.* & *feud.* 2. *tit.* 30. *in fin. Quia ex quo incipit eſſe miles Dei, deſinit eſſe miles ſeculi, nec debet pertinere ad eum beneficium, qui non debet gerere officium:* Feud. 2. tit. 21. Niſi ut per ſubſtitutum æque idoneum ſervire poſſit, à Domino impetraverit; *arg. feud.* 1. *tit.* 24. vel conſuetudine loci id receptum ſit. Hartm. Piſtor. *p.* 2. *qu.* 33.

Ob *defectum corporis*, & ſic ſerviendi etiam inhabilitatem, feudum, non *paternum*, Zaſ. *part.* 8. *num.* 66. Haneton. *lib.* 3. *c.* 11. *num.* 3. Gloſſ. *feud.* 2. *tit.* 36. & *ibi* Alvar. Præpoſ. Schenck. ſed *novum*, & quidem ii ſervitia præſtari debeant, Schenck. *feud.* 1. *tit.* 6. §. *mutus.* Sonsbec. *p.* 12. *n.* 136. amittitur; Vaſallus ſi ſurdus, mutus, cæcus, claudus perpetuo factus. *feud.* 1. *tit.* 6. §. 2.

Qui tali vitio laborat, quod induſtria & cura Medicorum ſanari poteſt, feudum non amittit; cum interim, donec priſtinæ ſanitati reſtituatur, per ſubſtitutum ſervire poſſit. *arg. feud.* 2. *tit.* 26. §. *ſi quis deceſſerit.* & *tit.* 24. § 2. *verſ. aliud eſt.* & *tit.* 55. Si

Si Vaſallus, amiſſo propter corporis defectum feudum, ſeſe exhibere non valeat, tantum ei relinqui debebit, unde ſe ſuſtinere poſſit. *d feud.* 1. *tit.* 6. §. *fin.* Eguin. Baro, *ibid.* Vult. *c.* 9. *num.* 64.

Lapſu temporis amittitur feudum, ſi illud ad certum tempus vel tacite vel expreſſe datum ſit. *Feud.* 1. *tit.* 2. & *arg. l.* 1. §. 6. *ff. depoſ. l.* 23. *ff. de div. reg. jur.*

Tit. VIII.

De cauſis, propter quas Dominus proprietatem rei feudalis amittit.

Quia Dominus Vaſallo ſuo ad parem fidem & benevolentiam adſtrictus eſt, *Feud.* 2. *tit.* 45. §. *ult.* & *feud.* 2. *tit.* 6. Haneton. *lib.* 3. *c.* 17. Curt. *p.* 6. *num.* 1. Duar. *c.* 15. *num.* 3. ideo iiſdem ex cauſis proprietatem rei feudalis amittit, ex quibus Vaſallus feudum. *Feud.* 2. *tit.* 26. §. *domino committente.* & *tit.* 47.

Quemadmodum igitur *Vaſallus*, vel *culpa* ſua feudum amittit, vel *ſine ea*; ita Dominus quoque tam *culpa ſua*, quam *ſine ea* feudum perdit.

Sine culpa, ſi proprietatem Vaſallo ceſſerit: *arg.* §. 3. *Inſt. de uſufr.* Vaſallus eam præſcriptione acquiſiverit. Vide ſupra, *lib.* 2. *tit.* 2.

Ob culpam, non *commiſſionis* tantum; puta ſi in Vaſallum, ſive juratum, ſive inju-

injuratum, Haneton. *d. loc.* vel etiam alium, deliquerit: ſed etiam *omiſſionis*, ſi Vaſallum Inveſtituram petentem intra legitimum tempus non inveſtierit: Gloſſ. *in feud.* 9. *tit.* 3. §. *fin. ibique* Bald. Alvarot. & alii. Clar. *d.* §. *feudum. qu.* 49. *num.* 7. ei juſtitiam non fecerit: *Feud.* 2. *tit.* 22. *in fin.* Gloſſ. *in Feud.* 2. *tit.* 24. §. 2. Clar. *d.* §. *qu.* 68. eum in magno periculo conſtitutum non defenderit: *feud.* 2. *tit.* 26. §. *Domino committente.* & *Feud.* 2. *tit.* 47. feudum ſine conſenſu Vaſalli alienaverit. *Feud.* 2. *tit.* 6. Clar. *d.* §. *qu.* 28. *num.* 3. Schneidw. *p.* 5. *num.* 134. Schrader. *p.* 8. *c.* 1. *num.* 65. Diſſ. Sonsbec. *p.* 13. *num.* 180. Weſemb. *c.* 10. *num.* 2.

Tit. IX.

Qua ratione Feudum amittatur.

Feudum ob ſupra dictas cauſas partim amittitur *ipſo jure*, partim *per ſequentem judicis ſententiam*.

Ipſo jure in caſibus Jure feudali expreſſis; *feud.* 2. *tit.* 26. §. *ſi quis.* 4. *verſ. qui Clericus.* & ſi mox ab initio inter Dominum & Vaſallum convenerit, ut ex omnibus indiſcriminatim cauſis Vaſallus ipſo jure Feudum amitteret, Haneton. *lib.* 3. *c.* 13. *n.* 1. Zaſ. *p.* 10. *n.* 72. Vult. *c.* 11. *n.* 60.

Per *ſententiam judicis*; ſi inveſtituræ renovatio conſtituto tempore non petita; fidelitas non præſtita; *arg. feud.* 2. *tit.* 24. *in*

in princ. in verb. carebit. & feud. 2. tit. 55. in fin. princ. verb. amittant. & redeat, & revertatur. & in feud. 1. tit. 22. c. 1. in fin. verb. damnetur. ſi Vaſallus à Domino ſpecialiter requiſitus, eidem in bello adverſus hoſtem opem ferre vel recuſavit, vel neglexit; *arg. feud. 2. tit. 55. §. 1. verb. amittat. & feud. 2. tit. 54. verb. perdat.* ſi feudum illicite alienavit. Eſt enim generaliter traditum, ex nulla culpa Vaſallum feudo ſuo privari, niſi ipſa & legitime prius probata, & à Curiæ Domini Paribus fuerit comprobata. *feud. 1. tit. 21. in princ. & feud. 1. tit. 22. in fin.* Haneton. *lib. 3. tit. 13. num. 3.*

Quia tamen illicite feudum alienando eo ſe privat Vaſallus, ideo non judicis ſententia privatoria, ſed tantum declaratoria, opus eſt. Haneton. *d. lib. num.* 4. Duar. *c.* 15. *num.* 5. Zaſ. *p.* 10. *num.* 73.

Imo in omnibus caſibus, in quibus ipſo jure privationem fieri expreſſa conſuetudinis Lege cautum eſt, & ſententia Judicis declaratoria ſubſequi debet. *c. cum ſecundum leges. verſ. bona. de hæret. lib.* 6. Bart. *in l. ejus qui delatorem.* 29. *ff. de jure fiſci. arg. text. ibid. poſt princ.* Duar. *d. loc.* & Haneton. *d. l.* 3. *tit.* 13. *num.* 5.

Executio tamen privationis, antea à Domino facta, revocari non debet: Bald. *in feud. 1. tit.* 21. dummodo Vaſallo non reluctante facta ſit.

Quod

Quod ſi eo invito facta, & feudum ei reſtitui debebit, & forſan ejus directum Dominium Dominus perdet. *arg. l. ſi quis in tantum. C. unde vi.* & *§. 2. Inſt. de vi bon. rapt.*

Debet enim Dominus feudum ex juſta aliqua cauſa ſibi apertum, non propria auctoritate, ſed per judicem, hoc eſt, via judiciaria, conſequi. *arg. feud. 1. tit. 21.* & *tit. 22. l. extat. ff. de eo quod met. cauſ.* Bald. Jacob. de Bellviſ. *in feud. 1. tit. 1. §. fin.* Non enim ſingulis eſt concedendum quod publice per Magiſtratum fieri poteſt; ne occaſio ſit majoris tumultus faciendi. *l. 176. ff. de reg. jur.* Zaſ. *p. 10. num. 72.* & *ſeqq.* Clar. *§. feudum. qu. 62.* Borcholt. *cap. 8. num. 156.*

Tit. X.

Ad quem amiſſum Feudum revertatur.

HActenus de amiſſione feudi actum; ſequitur ut videamus, ad quos *amiſſum devolvatur.*

Repetenda hoc loco diſtinctio ſupra titulo primo adducta; utrum ſcilicet *ob culpam* Vaſalli feudum ſit amiſſum, an *ſine culpa.*

Si *ſine culpa*; ut puta ob *vitium corporis*, tum indiſtincte liberis & deſcendentibus cedit, ſi extent; *Feud. 1. tit. 6. §. mutus.* ubi Dd. quibus deficientibus ad Dominum redit: Dd. *in feud. 2. tit. 21.* & *tit. 36.*

36. *verſ. quidam.* Weſemb. *cap.* 15. Si ob *religionis ingreſſum* extinctum, ſi *novum*, ad Dominum; ſi *antiquum*, ad agnatos, devolvitur: *d. feud.* 2. *tit.* 21. Ad quem *morte*, vel *refutatione*, amiſſum devolvatur, ſupra *tit.* 7 & *tit. ult. lib.* 3. diximus.

Quod ſi *ob culpam*; nihil intereſt, utrum committendo, vel omittendo, admiſſa ſit: ſed utrum *Feudum Novum* ſit, an *Antiquum*; & culpa in *Dominum* ſit commiſſa, an *alium*.

Si *Feudum Novum*; illud ſive ſimpliciter, ſive pro ſe & liberis datum ſit, indiſtincte ad Dominum pertinet; ſive *felonia in ipſum Dominum*, ſive *alium*, ſit commiſſa; excluſis tam *Filiis*, non facta diſtinctione, an feloniæ commiſſæ tempore vel nati, vel concepti ſint, an non; Haneton. *lib.* 3. *cap.* 16. *num.* 1. quam *agnatis. feud.* 2. *tit.* 24. §. *denique. verſ. ſi tamen beneficium feud.* 2. *tit.* 26. §. *ſi Vaſallus culpam. feud.* 2. *tit.* 31. Curt. *de feud. p.* 5. *num.* 2. & 9. Clar. §. *feudum. qu.* 66. *num.* 2. 5 & 6. Roſenthal. *cap.* 11. *concl.* 1. *His*; quia aliàs in feudo novo non admittuntur: *Feud.* 2. *tit.* 11. *verſ. his vero deficientibus. Illis*; partim quod exempla paterni criminis metuantur; *arg. l.* 5. *C. ad L. Jul. Majeſt.* partim ut caritas liberorum parentes Vaſallos Dominis fideliores redderet.

Si *Feudum* ſit *antiquum*; diſtinguendum

dum utrum *culpa in ipſum Dominum*, an *alium*, commiſſa ſit.

Priori cauſa feudum quoque ad Dominum redit: *per d. feud. 2. tit. 24. §. denique. & feud. 2. tit. 37. in fin. princ.* non ad agnatos, ut quidam volunt; Gloſſ. *feud. 1. tit. 8. §. hoc quoque. verb. partem ſuam.* Andr. de Iſern. *in d. feud. 2. tit. 24. §. denique. num.* 49. Clar. *d. §. feudum. qu.* 66. *num. 3. in fin.* nec ad vitam tantum delinquentis, ejuſque deſcendentium, poſtea agnatis reſtituendum, ut volunt alii; Jacob. de Ardiz. *c. 135. verſ. ſciendum.* Alvarot. *d. feud. 2. tit. 24. §. denique.* Vult *d. c. 11. num.* 71. ſed libere, ut penes eum in perpetuum maneat. *per text. in d. feud. 2. tit. 24. §. denique. & tit. 37. in fin. princ. qui loquuntur indiſtincte. Ergò. l.* 8. *ff. de Publ. in rem act.* Ludwel. *cap.* 18. Haneton. *lib. 3. tit. 16. num.* 3.

Nec hic, cum nonnullis Doctoribus excipiendi caſus non petitæ inveſtituræ; Alvar. *in feud. 1. tit. 22. num. 15. &* alii citati à Borcholt. *d. c.* 8. *num.* 141. Expreſſe enim refellitur per textum expreſſum *in feud. 2. tit. 55. princ. verſ. prætereà.* Bald. *feud. 2. tit* 31. Borch. *d. loc.* aut caſus illicitæ alienationis. Clar. *d. qu. 66. num.* 7. Mynſ. 4. *obſ.* 88. Gail. 2. *obſ.* 50. *num.* 11. *& ſeqq.* Borch. *d. c.* 8. *num.* 142. *& alii.* Quia textus Juris feudalis; *in feud. 1. tit. 5. princ. verſ. item ſi.*

feud. 2. t. 24. §. denique. & *t. 44.* & *t. 55. princ. verſ. callidis.* generaliter loquuntur. Vult. *d. c. 11. num.* 78. Ludwell. *d. loc.*

Poſteriori caſu, quando culpa non in Dominum, ſed alium, commiſſa eſt, feudum non ad Dominum, neque filios; ſed ad proximos agnatos, etiamſi quarto gradu ſint, dummodo ſtatim ſuccedere poſſint, devolvitur. *d. feud. 2. tit. 24. §. denique* & *tit. 26. §. ſi Vaſallus culpam.* & *tit. 31.* & *tit. 27.*

Tit. XI.

Feudo amiſſo ad quem ſpectent acceſſiones & incrementa.

QUod *feudo*, *poſtquam amiſſum*, *accedit*, ad eum ſpectat, ad quem feudum reverſum eſt. *feud. 1. tit. 4. in fin.*

Non idem dicendum de eo, quod feudo acceſſit, *cum adhuc apud Vaſallum eſſet*; ſed hic diſtinguendum, utrum *culpa Vaſalli*, an *ſine ea*, feudum amiſſum ſit.

Si *culpa Vaſalli*; non omnia incrementa & meliorationes una cum ipſo feudo Domino vel agnatis cedunt; ut *arg. l. 2. C. de jure emphyt.* volunt Schrader. *p. 2. ſect. 2. num.* 16. & *ſeqq.* Vult. *d. c. 11. num.* 114. ſed tantum exigua. *arg. l. pen. ff locati cond.* & *l. 38. ff. de hered. petit.* vide Fachin. *lib. 7. contr. cap.* 90.

Si ſine culpa Vaſalli feudum extinctum, iterum diſtinguendum, utrum incremen-

tum

tum *ex Vaſalli facto*, *an ſine eo*, acceſſerit; & ſi facto ejus, an tale ſit, *quod per ſe ſubſiſtere nequeat*, ut ſervitus; *an ſubſiſtere & ſeparari poſſit*, ut prædium: *Illud* accreſcit feudo, & cum eo amittitur; *Hoc* ſecus. *feud.* 2. *tit.* 8. §. *e contrario.*

Poſſunt tum Vaſalli heredes tamdiu rem feudalem retinere. Bald. Afflict. & alii *in feud.* 2. *tit.* 28. §. *ſi Vaſallus.*

Penes Dominum erit, ut aut patiatur ædificium (ſi illud Vaſallus in fundo feudali poſuit) auferri; aut pretium meliorationis ſolvat. *d. feud.* 2. *tit.* 28. § *ſi Vaſallus.* Clar. §. *feudum. qu.* 88. *num.* 1. Roſenthal. *cap.* 10. *concl.* 21.

Æſtimatio meliorationis fieri debet viri boni arbitratu, non ſimpliciter ſecundum tempus præſens, ſed conſiderato principio temporis, quo cœpit impendere, medio itidem & præſenti. Menoch. *de Remed. recup. poſſ.* 15. *num.* 565. *per l. domos.* 58. *ff. de legat.* 1. Diff. multi.

Quod ſi *abſque ullo Vaſalli facto* & induſtria feudo quid acceſſerit, ſi quidem evidens & ſeparatum; *ut inſula in flumine nata*; Domino: ſin vero latens, Vaſallo cedere volunt. Clar. *d.* §. *feudum. q.* 88. *n.* 3.

Circa *fructus* itidem diſtinguendum eſt utrum feudum *culpa Vaſalli*, an vero *ſine ea*, extinctum vel amiſſum ſit.

Si *abſque culpa*, puta morte Vaſalli, feudum finitum ſit; diſtinguendum; ut, ſi

Vaſallus ante Calendas Martias decedat, omnes illius anni fructus, tam naturales, quam civiles; puta penſiones, cenſus, reditus; ſec. Bald. *in feud.* 2. *tit.* 28. §. *his conſequenter.* Hartm. Piſtor. *lib.* 1, *qu.* 24. *num.* 57. & *qu.* 25. contra Fachin. 7. *contr.* 96. Domino, ſi ei; Agnatis, ſi his feudum apertum; *feud.* 2. *tit.* 45. *ibique* Gloſſ. Alvarot. Bald. *num.* 24. Fachin. *lib.* 7. *contr.* 97. Diſſ. Weſemb. *c.* 9. *num.* 5. cedant: ſi poſt Calendas Martias uſque ad Auguſtum completum, Vaſalli heredum ſint: Si vero poſt Auguſtum, rurſus ad Dominum vel Agnatos pertineant. *text. in d. feud.* 2. *tit.* 28. §. *his conſequenter. ibique* Andr. de Iſern. Alvarot. & alii. Zaſ. *d. p.* 10. *num.* 109. Covarr. 1. *par. reſol.* 15. *num.* 14. Wurmſ. *obſ. feud.* 22. Weſemb. *c.* 9. *num.* 5. Borcholt. *c.* 7. *num.* 65. Vult. *c.* 7. *num.* 10. Fachin. *d.* 7. *contr.* 95. Ratio: Quia non ſolum Vaſallus poſt Calendas Martias decedens, mediam anni partem (inchoando annum à Septembri) ſupervixit, & ad fructuum quærendorum tempus proxime acceſſit: ſed etiam quia menſe Martio (reſpectu habito ad ſolum Italicum: unde hæc habemus) fructus ante ſati jam pullulaſcere & naſci, ſeminaque projici in terram ſolent, atque hinc Vaſallus jus omnium pene fructuum illius anni acquirit, quaſi ſemel cœptum deberi. Hartm. Piſtor. *d. qu.* 24. *num.* 45.

Si

Si *culpa Vaſalli* feudum amiſſum; fructus pendentes, percepti omnes, una cum feudo ipſo, ad Dominum, vel agnatos, pertinent: *arg. l.* 44. *ff. de rei vind.* Bald. *in d. feud.* 2. *tit.* 45. *n.* 26. *feud.* 2. *tit.* 40. Piſtor. *d. q.* 24. *n.* 54. Zaſ. *d. p.* 10. *n.* 78. Wurmſ. *obſ. Feud.* 23. *num.* 2. Recipiunt enim hoc caſu quod ſuum eſt; ideoque merito cum fructibus. Zaſ. *d. p.* 10. *n.* 74. *arg. l. videamus.* §. *fin ff. de uſur.* Vult. *c.* 11. *n.* 12. Schrad. *p.* 2. *ſect.* 3. *n.* 34.

Tit XII.

Quibus Vaſalli culpa non obſit.

Q*Uod ſupra diximus*, Vaſalli culpam, ſive in Domini ſui, ſive in alterius perſonam commiſſam, in feudo tam antiquo, quam novo, regulariter omnibus ejus heredibus, quandoque agnatis, nocere, *perpetuum non eſt.*

Non enim Vaſalli deſcendentibus aut agnatis nocet delictum in Dominum commiſſum, cui is cauſam dedit; Alvarot. *feud.* 1. *tit.* 24. §. *fin.* nec commiſſum, Domino cum Vaſallo colludente; Bald. *feud.* 1. *tit.* 5. *verſ. aut ſi libellario.* nec ſi Vaſalli deſcendentes, vel agnati, ad feudum nomine proprio veniant: Bart. *in l. cum qui. ff. de interd. & releg.* Bald. *l. lege* 12. *Tabb.* 14. *C. de legit. hered.* ut, ſi Feudum pro Vaſallo, deſcendentibus & agnatis ejus nominatim conceſſum: aut hoc

Vaſallus in ſtipulationem expreſſe deduxit, aut in inveſtitura ejus Dominus hæc verba expreſſit: *Tale feudum tibi & tuis heredibus concedo*; vel, *Ut de uno in alium tranſeat*; vel *Vobis omnibus principaliter*; vel, *Attentis veſtrum ſingulorum meritis*. Bald. *feud.* 2. *tit.* 24. & *fin.* & *feud.* 2. *tit.* 31. Hanet. *lib.* 3. *tit.* 17. *n.* 1, 2, 3. Zaſ. *p.* 10. *n.* 98.

Nec proinde delictum patris filio in eo feudo nocet, quod delicti à patre commiſſi tempore adhuc penes avum exiſtebat. Bart. *in d. l. cum qui.* Bald. 2. *tit.* 31. Zaſ. *d. loc.* & *n.*

Nec agnatis nocebit delictum Vaſalli, ob quod bona ejus ſunt confiſcanda: Feudum enim nihilominus ad ipſos redibit. Curt. *p.* 4. *num.* 42. & *p.* 5. *num.* 14. Clar. §. *Feudum. qu.* 84. Niſi tale ſit, de quo Vaſallus in præjudicium tam Domini, quam agnatorum, libere poteſt diſponere. Bart. *in l. ſi finita.* §. *ſi de vectigalibus. num.* 3. *ff. de damn. inf.* Boër. *deciſ. qu.* 264. *num.* 8. & 9. Vide Menoch. *remed. recup. poſſ.* 3. *num.* 252. Clar. *d.* §. *qu.* 84. Vult. *c.* 11. *num.* 116.

Tit. XIII.

Quibus ex cauſis Dominus Feudi proprietate cadat.

Supereſt, ut videamus, quando ipſe Dominus *proprietatem feudi* amittat. Te-

Tenenda hic regula generalis; *Quod ex omni offenſa, ex qua Vaſallum feudo privari ſupra docuimus, dominus quoque feudi proprietate privetur* : non habita ratione, *in Vaſallum*, an *alium*, commiſſa fuerit; nec diſtinguendo an *Vaſallus juratus* fuerit; *nec ne : Feud.* 2. *tit.* 26. §. *fin. in princ. & feud.* 2. *tit.* 27. modo hoc caſu, ex pacto, ſtatim ab initio inito, jurare non debuerit. Alvarot. *ad d.* §. *fin. in princ.*

Proprietas feudi vacans cum uſufructu conſolidatur, & Vaſallus plenum dominium in re feudali nanciſcitur. *d. feud.* 2. *tit.* 26. §. *fin.* Hart. Hartm. *in obſ. pract. tit. de feud. obſ.* 27. Borcholt. *d. c.* 8. *num.* 253. Vult. *d. c.* 11. *n.* 115.

LIBER QUARTUS.

TIT. I.

De Judicio Feudali in genere.

REſtat, ut *judicia feudalia*, tanquam omnium hactenus propoſitorum effecta, declaremus.

Qua in re conſideranda ſunt, *Perſonæ litigantes : Judex competens; Actiones; Modus eas proponendi & exercendi; Genera probationum; Sententia; Appellatio; Sententiæ Executio.*

Tit. II.

De perſonis litigantibus.

Perſonæ litigantes, vel *principales* ſunt, vel *adminiculantes.*

Principales ſunt, *Actor* & *Reus. l. inter litigantes.* 62. *ff. de judic. Adminiculantes*, ſunt *Advocati* & *Procuratores.*

Sed & Judici perſonæ quædam adminiculantes accedunt ; ut, *Aſſeſſores, Actuarii, Executores, Apparitores.*

In quibus omnibus cum Jus Feudale cum Jure Civili conveniat, ad id nos remittimus.

Tit. III.

De judice competente.

Quemadmodum Civili Romanorum Jure nulli in ſua cauſa ſententiæ ferendæ poteſtatem committi placuit; *l.* 1. §. 2. *ff. quod legat. l.* 10. *ff. de juriſdict. l. Julianus ait.* 17. *ff. de judic.* & *tot. tit. C. ne quis in ſua cauſ. jud.* ita de Jure Feudali nemo ſibi jus dicere poteſt ; ſed cauſa per Judicem competentem dirimi debet. *Feud.* 2 *t.* 16. & *t.* 55. §. *fin.* & *t.* 15.

Qua in parte licet textus hujus Juris varii, ac nonnunquam contrarii, videantur, Zaſ. *part.* 11. *num.* 8. Jacob. de S. Georg. *verb.* & *dicti Vaſalli. num.* 1. *verſ. hodie.* Hottom. *diſp. feud. c.* 42. Eguin. Ba-

Baro, *de Jure benefic. lib.* 4. *cap.* 3. *verſ. utcunque.* non tamen obſcurum eſt, pro ratione cauſæ, nunc *Dominum feudi*, nunc *Curiæ Pares*, nunc *loci Ordinarium*, nonnunquam *arbitrum*, feudales lites componere poſſe. *prob. per d. feud.* 2. *tit.* 55. §. *fin. junct. feud.* 2. *tit.* 4. *& feud.* 1. *tit.* 18. *& ibi* Dd.

Eſt autem diſtinguendum, inter controverſiam de *feudo regali*, & de *non regali* motam.

Priori caſu, quando ſcilicet contentio inter Vaſallos eſt de feudo regali, hoc eſt, *Ducatu, Marchionatu*, vel *Comitatu*; ſupremus Princeps, à quo ipſe ſe inveſtitos dicunt, judex competens eſt. *d. Feud.* 1. *tit.* 18. *Feud.* 2. *tit.* 34. Clar. §. *Feudum: qu.* 90. Mozz *de nat. feud. num.* 110. Sonsbec. *p.* 14. *num.* 19. Menoch. *tert. remed. retinend. poſſ. num.* 389.

Poſteriori caſu, puta cum controverſia eſt de feudo non regali; rurſus diſtinguendum; aut ea eſt inter *Valvaſores*, id eſt, minores & inferiores Vaſallos; aut inter *Dominum & Vaſallos*; aut *inter Dominum & extraneum*; aut denique *inter Vaſallum & extraneum*; Ludwell. *cap. ult. de jud. feud.*

Si inter Valvaſores; *Dominus feudi* (ſive is ſit *ignobilis*, ſive *nobilis*; Schrader. *p.* 10. *ſect.* 1. *num.* 56. Roſenth. *c.* 12. *conc.* 1. *num.* 23. ſive *mas*, ſive *fœmina*; *arg. d.*

feud. 2. *tit.* 55. §. *fin.* Dec. Alvarot. *feud.* 2. *tit.* 3. §. 1. *verſ. fœminam.* Schrader. *d. ſect.* 1. *num.* 5 & 6. Roſenthal. *d. concl.* 1. *num.* 22. ſive feudum ſit *majus*, ſive *minus*; *d. feud.* 2. *tit.* 55. §. *fin.* ſive *proprium*, ſive *improprium*; Curt. *p.* 7. *num.* 20. Borcholt. *c.* 10. *num.* 20. Roſenth. *d. concl.* 1. *num.* 41. ſive controverſia ſit de *poſſeſſione*; ſive *proprietate*; *arg. l.* 10. *C. de Judic.* Curt. *d. p.* 7. *num.* 24. Clar. *d. qu.* 90. *num.* 9. Duar. *cap.* 20. *num.* 7. Vult. *c.* 2. *num.* 20. ſive cauſa in prima inſtantia, ſive per appellationem devoluta; Curt. *d. p.* 7. *num.* 31. Clar. *d. qu.* 90. *num.* 11. ſive Vaſalli *Laici* ſint, ſive *Clerici*; Clar. *d. qu.* 90. *num.* 4. Duar. *c.* 20. *num.* 6. Gail. 1. *obſ.* 37. *num.* 3. Schenck Baro. *feud.* 2. *tit.* 20. *in fin.*) judex competens eſt. *Feud.* 2. *tit.* 53. §. 2. *verſ. præterea.* & *tit.* 55. §. *fin.* Nec obſtat *Feud.* 1. *tit.* 18. loquitur enim non, ut nos, de lite inter convaſallos, ſed Subvaſallum & Vaſallum, adeoque inter Dominum & Vaſallum. Nec *feud.* 2. *t.* 34. *in pr.* loquitur enim in caſu, quo vel Dominus ſuſpectus eſt, Sonsbec. *d. p.* 14. *n.* 27. vel an alter Vaſallus ſit, dubitatur. Roſenth. *c.* 12. *concl.* 1. *num.* 8. & *ſeqq.*

Domini hujus, ut & Parium, Juriſdictio, ordinaria eſt. Curt. *d. p.* 7. *num.* 28. Illis enim ex diſpoſitione legis obvenit; *d. feud.* 2. *tit.* 55. §. *fin.* Panorm. *in c. cæ-*

terum.

terum. de judic. ac inſuper contractu firmatur. *c. ex tranſmiſſa de foro compet.*

Hinc, perinde ut Ordinarius, ita & Feudi Dominus, ut ſuſpectus in totum removeri non poteſt, ſed alius illi, ut judicium ſuſpicione careat, adjungi debet. *arg. Auth. ſi vero. C. de judic. l. 4. C. de juriſd. omn. jud. arg. Feud. 2. t. verſ. ſtrenuus.* Alvarot. *Feud. 2. t. 15.* Zaſ. *p. 11. n. 25.*

In eo tamen ab Ordinario differt, ut ſine illius conſenſu expreſſo Vaſalli litigantes alterius judicis Juriſdictionem prorogare nequeant. *d. feud. 2. tit. 55. §. fin. in verb. ſi inter duos.* Clar. *d. qu.* 90. Gail. 1. *obſ.* 40. *num.* 6. Curt. *p. ult. num.* 19. Loriot. *in com. in Uſib. feud. tit ult. part.* 3. Nec enim poſſunt Domino jus ſuum auferre, & juriſdictionem, à lege & conſuetudine feudali conceſſam, inutilem reddere. Eguin. Baro, *lib.* 4. *de benefic. c.* 1. *in princ.* Duar. *c.* 20. *num.* 8.

Sed hæc, quæ diximus, ceſſant; ſi vel conſuetudine regionis, Bald. *Feud.* 2. *tit.* 55. & Præpoſ. Curt. *p. ult. num.* 13. vel pacto inveſtituræ, *feud.* 2. *tit.* 18. & *tit.* 24. §. 1. & *tit.* 3. §. *fin.* Roſenthal. *c.* 12. *concl.* 42. aliud ſit receptum; puta ut vel ordinarius loci Judex, vel alius certus Magiſtratus ad id conſtitutus, de cauſis feudalibus, excluſo Domino, cognoſcere debeat: Curt. *d. p.* 7. *num.* 13. Borcholt. *c.* 10. *num.* 32. Si, an uterque liti-

litigantium ſit Vaſallus, non conſtet; aut uterque contendat, feudum ſibi noviter eſſe datum; aut diverſos inveſtitores præferant; & non Domini, ſed ordinarii erit juriſdictio: *arg. feud. 2. tit. 55. in fin. ibique* Bald. *n.* 4. Clar. *d. qu.* 90. *num.* 7. Curt. *d. p.* 7. *num.* 5, 7, & 27. Si uterque contendat; feudum eſſe antiquum, *Dominus cum Paribus* competens judex erit: *Feud. 2. tit. 15. verſ. illud tamen.* & Gloſſ. & Dd. com. Curt. *d. p.* 7. *num.* 6. Vult. *c.* 2. *num.* 17. Roſenth. *d. c.* 12. *concl.* 2. *num.* 17. & *ſeqq.* Zaſ. *p.* 11. *num.* 8. Weſemb. *c.* 17. Si unus dicat, feudum novum eſſe; alter antiquum; cognitio, *feud. 2. tit.* 26. ſive de evictione teneatur Dominus, ſive non; Roſenth. *d. concl.* 2. *num.* 22. Vult. *d. c.* 2. *num.* 18. ſive uterque litigantium alia feuda non controverſa ab eodem Domino habeant; ſive non; *feud. 2. tit.* 46. Schrader. *d. p.* 10. *ſect.* 2. *num.* 15. ad *Pares Curiæ* pertinebit: *d. feud. 2. tit.* 26. Si Dominus juſtitiam facere noluerit, vel diſtulerit; & cauſa coram *Ordinario* ventilari poterit. Gloſſ. *ad feud. 2. t.* 55. *in fin.* Curt. *d. p.* 7. *num.* 14. Giphan. *tract. feud. c. ult. num.* 18.

Si lis ſit, non inter Vaſallos, ſed *inter Vaſallum & feudi Dominum*, controverſia non apud Dominum, cum ipſe ſibi jus dicere nequeat; *l. Julianus ait. 17. ff. de judic.* ſed apud *Pares* ejuſdem *Curiæ* eſt ter-

terminanda. *d. feud.* 2. *tit.* 55. *in fin.* & *tit.* 10. & *tit.* 20. & *tit.* 39.

Neque diſtinguitur in *Domino* cujuſcunque ille ſit qualitatis, etiamſi talis, ut Superiorem non recognoſcat. *arg. d. feud.* 2. *tit.* 55. *in fin.* & *ibi* Bald. Afflict. *feud.* 2. *tit.* 15. Curt. *p.* 7. *num.* 34. *verſ. ſecundo, extente.* Menoch. *d. remed. num.* 435. & *num.* 438. Cum Superior inferiori ſe ſubjicere poſſit. *l. eſt receptum.* 14. & *ibi Dd. ff. de juriſdict. l.* 1. *ff. de judic.* Neque in *litigantibus*, an eorum alteruter Clericus, Pares vero Curiæ Laïci. Clar. *d. qu.* 90. *num.* 4. Schrader. *d. ſect.* 15. *num.* 17. Neque in *cauſa controverſa*; an ea ſit de proprietate, an poſſeſſione: *text. feud.* 2. *tit.* 22. *verſ. ſi verò Vaſallus.* & *arg. d. feud.* 2. *tit.* 55. *in fin.* & *tit.* 10. Haneton. *lib.* 14. *cap.* 2. *num.* 2. Schrader. *d. p.* 10. *ſect.* 1. *num.* 77. Neque in *actione*, qua experiuntur; an ea ſit condictio ex Lege, vel ex Moribus; ut putant Mynſ. 1. *obſ.* 99. & Schrader. *d. p.* 10. *ſect.* 10. *num.* 40. an quævis alia. *text. Feud.* 1. *tit.* 21. §. *ult.* & *feud.* 2. *tit.* 22. & *arg. d. feud.* 2. *tit.* 10. & *tit.* 55. *in fin.*

Judicabunt Pares, ſi idonei, Gl. Laud. Bald. *feud.* 2. *tit.* 16. omnes, ſi forte ita *litigantibus* placuerit, vel ii, qui à Domino & Vaſallo electi fuerint; *d. feud.* 2. *tit.* 20. ſi diſſentiant, *ex Paribus* prior Dominus Judices eliget; *feud.* 2. *tit.* 16. *ubi* Af-

Afflict. Laudenſ. Schenck Baro & comm. FF. Ardiz. *rub.* 21. 35. Eguin. Baro, *lib.* 4. *beneſ. cap.* 3. deinde Vaſallus totidem; *d. feud.* 2. *tit.* 16. & *tit.* 42. Gloff. *in feud.* 2. *tit.* 55. *in fin.* Clar. *d. qu.* 90. *num.* 2. Zaſ. *p.* 11. *num.* 12. *verſ. hoc tamen,* Gail. 2. *obſ.* 34. aut ſi is tergiverſetur, ſolus Dominus. *arg. l. ſi quis rem.* 30. *ff. de recept. arbit. l. in fundo. ff. de rei vind. l.* 22. §. 1. *ff. de fideicom. libert.* Andr. de Iſern. *ad feud.* 2. *tit.* 10. *num.* 4. Alvarot. *num.* 6. Mynſ. 4. *obſ.* 89. Quo peracto Dominus *Pares* electos, & ſub debito fidelitatis conjuratos, in vim juramenti præſtiti, requiret; aut ſi judicare detrectaverint, ſi ipſe non poteſt, per Superiorem compellet; *feud.* 2. *tit.* 2. *in princ. verſ. Si n. domino.* & *tit.* 22. & *feud.* 1. *tit.* 26. *arg. l. fin. in fin. C. de appell. l. ex omnibus. C. de decurion. lib.* 10. Borcholt. *c.* 10. *num.* 9. ut cauſam cognoſcant, & ſecundum jus & æquum ſententiæ prolatione definiant.

Quæ de Domino & Paribus diximus tum procedunt, *ſi controverſia de re feudali fuerit*; ut ſi ambo fateantur, rem feudalem eſſe, neque in qualitate feudi diſſentiant, aut ſi contendant, quouſque ſe feudi fines extendant, aut de parte feudi, aut alia ſimili contentione; *quarum plurimas recenſet* Roſenth. *cap.* 12. *concl.* 13.

Quod

Quod ſi enim quæſtio de re non feudali incidat, ad ordinariam Ordinarii Judicis Juriſdictionem vel arbitrium res devolvitur; Curt. *part. ult. num.* 8. *cum ſeqq.* Roſenthal. *concl.* 34. *& ſeqq.* Menoch. *d.* 3. *remed. retin. poſſ. num.* 427. *&* 443. Vult. *cap.* 2. *num.* 14. *& ſeqq.* Borcholt. *cap.* 10. *num.* 31.

Res non feudalis ſemper illa dicitur, quæ *vere feudalis appellari nequit.* Ut ſi de feudo conſtituendo tantum, promiſſo, & nondum tradito, diſputetur: *arg. l. in bonæ fidei. ff. de eo quod certo loco.* Panorm. *in c. cæterum. de judic.* Curt. *p. ult. num.* 37. *fac. feud.* 2. *tit.* 20. *& tit.* 39. §. *ſi inter.* Schrader. *d. p.* 10. *ſect.* 6. *n.* 167. *& ſeqq.* Roſenth. *concl.* 29. aut Vaſalli feudum ſibi nove datum affirment: Roſenthal. *concluſ.* 34. Vult. *c.* 1. *num.* 15. diverſos inveſtitores proferant: *Feud.* 2. *tit.* 27. §. 2. *verſ. ſi duo. & verſ. ſi tres. & tit.* 34. §. *ſi autem.* Vult. *d. cap. num.* 16. Borcholt. *c.* 10. *num.* 33. Mynſ. 1. *obſ.* 99. ſi quæſtio inter Vaſallum & extraneum; *feud.* 2. *tit.* 42. Curt. *d. p. ult. num.* 8. Petr. Pertic. *de feud. tit.* 15. *n.* 14. vel inter duos Dominos: Roſenthal. *concl.* 25. *& concl.* 26. *uſque ad* 30. vel inter Dominum & extraneum: *feud.* 2. *tit.* 42. Curt. *d. loc.* Vult. *d. c. num.* 32. Mynſ. 5. *obſ.* 75. *n.* 3. vel ſi juramentum fuit remedium turbatæ poſſeſſionis. *exl. ſi quis in*

tantam. C. unde vi. Curt. *d. p. ult. n. ult.*

Eſt & Judicis Ordinarii cognitio, ſi nulli ſint Pares Curiæ, Gloſſ. *feud.* 2. *tit.* 55. *in fin.* Mynſ. 6. *obſ.* 19. Borcholt. *c.* 10. *num.* 13. aut quidem ſint, ſed, propter aliorum defectum, *feud.* 2. *tit.* 16. *feud.* 1. *tit.* 18. *feud.* 2. *tit.* 42. Wurmſ. *obſ. de feud.* 37. *num.* 1. ad teſtimonium neceſſario producuntur; *arg. feud.* 2. *tit.* 26. & *tit.* 32. Loriot. *in uſib. feud. tit. ult. p.* 2. *verſ. ſi inter.* Borcholt. *d. loc. num.* 12. Ne tunc ſimul & judices & teſtes ſint. *contra c. dilecti. Ext. de teſt.* Roſenth. *d. c.* 12. *concl.* 4. *num.* 6.

Imo omnibus iis caſibus, quibus Dominus vel Pares excluduntur, ad judicem Ordinarium pertinet cognitio. Roſenth. *d. c.* 12. *concl.* 4.

Niſi, ut poſſunt, in Arbitrum Compromiſſarium Dominus & Vaſallus, vel Vaſalli compromiſerint. Bald *ad Feud.* 2. *tit.* 55. *in fin. num.* 19. *ad c. cæterum.* 5. *de judic. n.* 3. Schrader. *d. ſect.* 6. *num.* 1. & *ſeqq.* Roſenth. *d. c.* 12. *concl.* 4. *num.* 71. Clar. *d.* §. *feudum. qu.* 90. *n.* 9. Gail. 1. *obſ.* 40. *n.* 6. Borcholt. *d. c.* 10. *n.* 30.

TIT. IV.

De actionibus Feudi nomine competentibus.

TEmpore Romanorum Feudi nomine nullæ competebant actiones, ſed to-

tota hæc res pendebat ex auctoritate & arbitrio Imperatoris, ſicut & reliqua jura militaria: nec inter Ducem & militem actiones erant proditæ.

Hodie, ſublata veteri diſciplina militari, feudalia jura conſuetudine ad conditionem privatorum judiciorum ſunt redacta. Vigel. *Meth. Feud. cap.* 3. *q.* 1. *pag.* 95. *in fin.* & *pagg. ſeqq.*

Proinde feudi nomine *actiones* competunt tam *Vaſallo*, quam *feudi Domino*.

Illi aliæ competunt *feudo nondum conſtituto*, aliæ *eo conſtituto*.

Quæ competunt *feudo nondum conſtituto*, ſunt variæ, pro ratione conventionis, qua feudi conſtitutio eſt promiſſa.

Si *nudo pacto* de feudo conſtituendo convenit, erit *condictio ex moribus*; quibus obligatio ex pacto nudo eſt introducta: Roſenth. *c.* 3. *concl.* 4. Weſemb. *in par. ff. de pact. n.* 9. Vult. *lib.* 1. *cap.* 10. *num.* 9. ſi *ſtipulatione*, *actio ex ſtipulatu*, vel *certi condictio*: ſi quid *ex conventione* datum vel factum ſit à futuro Vaſallo ea lege, ut feudum ipſi à Domino conſtitueretur, pro ratione conventionis vel *ex empto*, vel *actione præſcriptis verbis*, erit experiundum: ſi heres juſſus ſit *teſtamento* alicui feudum conſtituere, *actio erit ex teſtamento*: Roſenth. *c.* 12. *concl.* 1. Niell. *diſp. feud.* 9. *theſ.* 1. *lit. b.* ſin feudum *donatione* promiſſum; *actio ex donato* competet.

Etſi

Etſi enim promiſſione nullum jus in re conſtituatur, ſed obligatio ſaltem perſonalis acquiratur, tenetur tamen Dominus ex ea ad feudi traditionem, & moræ ab ipſo contractæ emendationem. *Feud.* 2. *tit.* 26. *verſ. ſi facta.* & *Feud.* 1. *tit.* 4. Arum. *diſp. feud.* 9. *theſ.* 3.

Feudo conſtituto, datur Vaſallo *utilis rei vindicatio*, *condictio ex lege*, & *interdicta.*

Rei vindicatio utilis ipſi competit, non ſolum contra extraneum poſſidentem rem feudalem, ſed etiam contra ipſum Dominum; ut vel feudum renovetur, ſi ſit antiquum; vel poſſeſſio tradatur, ſi ſit novum: *Feud.* 2. *tit.* 8. §. 1. & *tit.* 26. §. *ſi facta.* neque ſolum de feudo ipſo, ſed etiam de ſervitute rei feudali debita. *d. Feud.* 2. *tit.* 8. *in princ. verſ. res autem. ubi* com. Dd. teſte Roſenthal. *cap.* 12. *concl.* 2. Schneid. *part.* 4. *num.* 60. Hattyſ. *in Anal. c.* 10. Hart. Hartm. *pract. obſ.* 12. *tit. de feud.* Curt. *p.* 1. qu. 10. Vult. *lib.* 2. *cap.* 1. *num.* 13. Duar. *c.* 18. *num.* 1.

Condictio ex lege datur Vaſallo adverſus Dominum, ut, ſi feudum fuerit evictum, aliud ejuſdem bonitatis reſtituat, vel æſtimationem ejus ſolvat. *Feud.* 2. *tit.* 8. *princ.* & *Feud.* 2. *tit.* 25.

Et tum veniunt in hanc actionem præter æſtimationem feudi evicti, etiam impenſæ à Vaſallo in Judicio evictionis factæ; modo ſine judicis injuria feudum ſit

evi-

evictum, & Vaſallus Domino, etiam ſcienti litem contra ſe motam, legitimo tempore, id eſt, ante ſententiam, Schenck Baro, *ad Feud.* 2. *t.* 25. *n.* 4 & 5. & Dd. comm. denuntiaverit. Cujac. *l.* 1. *de feud. in proœm. fol.* 12. Vult. *lib.* 1. *c.* 10. *n.* 35.

Poteſt & Vaſallus, ſi Dominus tale quid fecerit, ut proprietate privari debeat, hac actione petere, ut ab omni officio & obſequio ad quod feudi nomine tenebatur, immunis declaretur. Duar. *c.* 18. *n.* 7.

Vaſalli nomine intelligimus & Subvaſallum, cui non Dominus mediatus, cum quo nihil contractum; ſed immediatus, evictionis nomine æque tenetur atque Dominus proprietatis Vaſallo primi gradus. Roſenthal *c.* 9. §. 130. & *c.* 8. §. 56.

Interdicta Vaſallo competunt, non modo *adipiſcendæ* & *retinendæ*, ſed & *recuperandæ poſſeſſionis*; modo adverſus Dominum, loco interdicti unde vi, actione in factum experiatur. *arg. l.* 1. §. *Interdictum hoc.* 43. *ff. de vi & vi arm. Feud.* 2. *tit.* 2. *in fin. verb. ſalva reverentia.* Niſi vi armata Dominus uſus ſit. Tunc enim & hoc interdicto uti poterit. *d. l.* 1. §. *interdictum hoc.* 43. & *arg. cap. eſto ſubjectus. diſt.* 95. Menoch. *rem.* 1. *recup. poſſ. num.* 94. & 8. *ſeqq.* Weſemb. *in par. ff. de vi & vi arm. n.* 13. Zaſ. *p.* 7. *n.* 49. Diſſ. Cujac. *lib.* 2. *feud. tit.* 22. Borcholt. & alii. vide Arum. *diſp. feud.* 3. *theſ.* 8.

Po-

Poteſt etiam Vaſallus implorare *judicis officium*, ſi fortaſſis nimiis ſervitiis à Domino oneretur, vel alias in ſua poſſeſſione turbetur. Bald. *in Feud.* 2. *tit.* 55. § *fin. n.* 15. Curt. *p.* 7. *n.* 36. Roſenthal. *d. c.* 12. *concluſ.* 12. *num.* 26. Vult. *d. c.* 1. *num.* 16. Giphan *d. c. ult. num.* 5.

Domino competunt, *directa rei vindicatio*; *condictio cauſa data cauſa non ſecuta*; *Condictio ex lege*, ſive *moribus*, *actio præſcriptis verbis*, & *interdicta*.

Directa rei vindicatio; qua, reſpectu ſui ſuperioris dominii rem à quovis poſſeſſore; ſive extraneus ſit, ſive Vaſallus, vindicare poteſt: *Feud.* 2. *tit.* 23. puta, ſi Vaſallus requiſitus ſervitia non præſtitit; feudum Domino inſcio alienavit; aut feloniam aliquam commiſit; Alvarot. *Feud.* 2. *t.* 24. §. 2. *verſ. ſed non eſt alia.* Roſenthal *c.* 12. *concl.* 7. Duar. *c.* 19. *n.* 1. Borcholt. *c.* 9. *n.* 21. Vult. *l.* 2. *c.* 1. *num.* 19. Item ſi quis ſe Vaſallum eſſe, & rem jure feudi poſſidere, affirmaverit, Domino rem Feudalem eſſe negante; *Feud.* 2. *t.* 2. §. *ſi vero.* Borcholt. *d. loc.* Vult. *d. l.* 2. *c.* 1. *n.* 21. ſi extraneus Feudum poſſideat; modo tum Vaſallus in agendo cum eo non concurrat. Roſenthal. *d. c.* 12. *concluſ.* 12. *n.* 3. Schneidw. *part.* 1. *feud. n.* 27. Vult. *d. l. c.* 1. *n.* 30. Hart. Hartm. *d. t. de feud. obſ.* 13.

In eundem finem Domino *Condictio cau-*

cauſa data cauſa non ſecuta datur; puta ad Feudum revocandum, ſi Vaſallus ſervitia præſtare nolit, *Feud.* 2. *t.* 21. *princ.* vel ingratitudinem ſive feloniam commiſit. *d. Feud.* 2. *t.* 24. *denique. ibique* Alvarot. & Dd. Borcholt. *c.* 9. *n.* 22. Sonsbec. *part.* 13. *n.* 75. Duar. *c.* 19. *n.* 1.

Condictio ex lege, ſive *moribus*, Domino toties datur, quoties alia nulla actio competit; *arg. l. un. ff. de condict. ex leg. ubi* Bart. *junct. Feud.* 2. *t.* 55. eaque ad omnia agere poteſt, quæ jure feudorum cuique tribuuntur. Duar. *c.* 19. *n.* 1. Weſemb. *c.* 16. *n.* 8. Hattyſ. *in Anal. c.* 10.

Actio præſcriptis verbis datur Domino, ſi forte ſervitia urgere & exigere à Vaſallo, feudo penes illum relicto, quam illud revocare malit. Cujac. *in proœm. Feud. propoſiti.* Cum & hæc actio ad placiti fidem ſervandam competat. *l.* 9. *ff. de præſcript. verb. l.* 4. *l.* 5. *l. fin. C. de rer. permut.* Ludwell. *c. ult.*

Interdicta poſſeſſoria dantur Domino, non tantum ſi ipſe, à quocunque etiam fiat, turbetur, aut ſpolietur civili ſua poſſeſſione; ſed etiam ſi Vaſallus turbetur aut dejiciatur, & agere vel non poſſit, vel nolit. Blanch. *de Feud. l.* 4. *c.* 1. *n.* 68. & *ſeqq.* Haneton. *l.* 4. *c.* 2. Duar. *d. c.* 19. *n.* 6. Menoch. *de recup. poſſ. remed.* 1. *n.* 87. Eguin. Baro, *l.* 4. *de benefic. c.* 19. Gail. 2. *obſ.* 75. Vult. *l.* 2. *c.* 1. *n.* 22.

22. Diſſ. Cujac. *l.* 9. *obſ.* 33. Borcholt. *c.* 9. *n.* 25. & 26. Hattyſ. *d. c.* 10. Giph. *c. ult. n.* 20.

Præterea datur Domino *actio ex ſtipulatu*, ſi ſtipulatio intervenit. Duar. *d. c.* 19. *n.* 1. Vult. *l.* 2. *c.* 1. *n.* 17. Schneidw. *part.* 1. *n.* 28. Goed. *diſp. feud.* 10. *theſ.* 7.

Domino contra heredem Vaſalli, ad feudi privationem ob feloniam à Vaſallo commiſſam, nulla competit actio revocatoria. Quia actiones pœnales ad heredem non tranſeunt, niſi lite cum defuncto conteſtata. *l. un. C. ex delict. defunct. in quant. hered. ten. §. non autem. Inſt. de perpet. & temp. act.* Curt. *p.* 4. *n.* 157. Weſemb. *c.* 15. *n.* 5. Gloſſ. *Feud.* 1. *t.* 5. Clar. §. *Feudum. qu.* 65. Zaſ. *p.* 10. *n.* 76. Vult. *l.* 1. *c.* 11. *n.* 66. Borcholt. *c.* 8. *n.* 154.

Nec etiam heres Domini contra Vaſallum ob feloniam per eum commiſſam ad feudi privationem agere poteſt. Quia talis felonia dicitur eſſe injuria, commiſſa contra Dominum. Injuriarum autem actio morte extinguitur, nec heredi competit: *l. cum qui. §. qui injuriarum. ff. ſi quis caution.* Curt. *d. p.* 4. *n.* 156. Clar. *d.* §. *qu.* 64. Vult. *d. l.* 1. *c.* 11. *n.* 68. Niſi Dominus in vita Vaſalli de commiſſo conqueſtus ſit, vel commiſſum ignoraverit, vel alia juſta cauſa impeditus querimoniam omiſerit. Weſemb.

ſemb. *c.* 14. *num.* 10. Clar. *d.* §. *qu.* 64. Sonsbec. *p.* 12. *n.* 31. Wurmſ. *t. de feud. obſ.* 36. *n.* 4. Mynſ. 3. *obſ.* 97. Borcholt. *cap.* 8. *n.* 155.

Liberis quoque, *Feud.* 2. *t.* 26. §. *Titius. verſ. quod ſi Titius. ibique* Alvarot. Andr. de Iſern. Diſſ. Hartm. Piſtor. *p.* 2. *qu.* 4. & agnatis Vaſalli. *d. Feud.* 2. *t.* 26. §. *Titius filios. ibique* Gloſſ. & Dd. competit actio *revocatoria*, qua feudum, à prædefuncto Vaſallo alienatum, revocare poſſunt. *d. Feud.* 2. *t.* 26. §. *Titius.* & *Feud.* 2. *t.* 15. *Feud.* 1. *t.* 18. Duar. *d. c.* 19. *n.* 5.

Eſt ea vel rei vindicatio, *Feud.* 2. *t.* 26. *verſ. quodam. ibi, qui feudum ſibi vindicant quaſi paternum. Feud.* 2. *t.* 83. Gloſſ. & Dd. *in Feud.* 1. *t.* 8. §. *hoc quoque.* vel condictio ex lege. *Feud.* 2. *t.* 55. Roſenthal. *c.* 9. *concl. fin.* & *c.* 12. *concluſ.* 10. Schenck Baro, *in Feud.* 2. *t.* 42. Duar. *d. c.* 19. *n.* 5. Goed. *diſp. feud.* 10. *theſ.* 3.

Tit. V.

De modo actiones, Feudi nomine competentes, proponendi & exercendi.

COgnito coram quibus judicibus, & quibus actionibus controverſiæ Feudales agitari & finiri debeant, conſequens eſt, ut inveſtigemus quo *ordine* & *modo* id faciendum ſit.

De eo hæc tenenda regula eſt: *Quod in omnibus ſervetur ordo procedendi jure Romano conſtitutus, niſi quid ſpecialiter hoc Feudorum jure ſit introductum. arg. Feud.* 1. *t.* 1. Iſern. *Feud.* 2. *t.* 55. *& Feud.* 2. *t.* 16. *& ibi* Laudenſ. *n.* 14. Vult. *l.* 2. *c.* 3 *n* 3.

Quare actor ſtatim ab initio reum in jus *trina citatione*; *Feud.* 2. *t.* 22. *& Feud.* 2. *t.* 24. *S. I.* non, ut jure civili fieri poteſt, una peremtoria, *l.* 53. §. 1. *ff. de re jud.* legitime vocare debet. Nec hic, ſi reus Dominus ſit, Vaſallus actor veniæ impetratione opus habet. Clar. §. *Feudum. qu.* 25. *n.* 1. Gloſſ. *in d. Feud.* 2. *t.* 22.

Reus *citatus venire* debet: *Feud.* 2. *t.* 15. *in fin. & t.* 26. *in fin. arg. l.* 2. *ff. ſi quis in jus voc. non. rei.* & exceptiones declinatorias fori, id eſt, juriſdictionis illius judicis, ad quem vocatus, quas habet, & quibus uti vult, ab initio proponere. Gloſſ. *in verb. ad Dominum. d. Feud.* 2. *t.* 15. *arg. l. nemo. C. de juriſd. omnium jud. l. ubi cœptum. & ibi* Dd. *ff. de judic.*

Si eas non proponat, aut non habeat, ei actor *libellum* edere debet; ut ex eo reus deliberare poſſit, litine cedere, an contendere ultra debeat. *Auth. offeratur. C. de litis cont. l.* 1. *in princ. ff. de edend. c.* 1. *de libell. oblat.*

In hunc modum conventus, ſi viciſſim actorem reconvenire velit, poteſt, nulla actoris exceptione obſtante; *modo & ipſa re-*

reconventionis cauſa feudalis ſit; ſive eadem, ſive alia, & cauſam conventionis aliquo modo concernat. *arg. l. ſolemus. §. Latrunculor. ff. de judic.* Bald. *in Feud. 2. t.* 16. Mynſ. 4. *obſ.* 9. Weſemb. *c.* 16. *n.* 9. Vult. *l.* 2. *c.* 3. *n.* 9. Roſenthal. *c.* 12. *concl.* 5. *n.* 34. Schenck Baro, *Feud. 2. t.* 16. Blanch. *l.* 4. *c.* 1. *n.* 27. Diſſ. alii, per Gloſſ. *fin. in Feud. 2. t. 16. arg. l. cum Papinianus.* 14. *in fin. C. de ſent. & interloc. om. jud.* Andr. de Iſern. *n.* 3. Bald. *n.* 3. Alvarot. *n.* 5. *Feud. 2. t.* 16. Gail. 1. *obſ.* 1. *n.* 57. Hanet. *l.* 4. *c.* 3. *n.* 5.

Hinc inter actorem & reum *lis* debet *conteſtari. l. un. de litis conteſt. & l. 1. C. eod.* Eſt enim litis conteſtatio de judicii plenarii ſubſtantia. *d. c. un. l. prolatam. C. de ſent. & interloc. omn. jud.*

Lite conteſtata ſtatim uterque litigatorum *calumniæ vitandæ juramentum* ſecundum Jus Commune, *l. 2. C. de jurejur. propt. calumn.* præſtabit; ſi modo inter duos Vaſallos de feudo contentio ſit: cum in iis jus hoc noſtrum nihil ſpeciale expreſſerit. *arg. Feud. 2. t. 1. in fin. princ.* Haneton. *d. l.* 4. *c.* 3. *n.* 7. Vult. *d. c.* 3. *n.* 8.

Quod ſi inter feudi Dominum & Vaſallum controverſia ſit, Vaſallus à Domino, ob reverentiam, quam ei debet, hoc jusjurandum exigere non poteſt: & per conſequens nec Dominus à Vaſallo; *Feud.* 1. *t.* 33. §. 1. ut inter eos æqualitas

(quæ in judiciis ſervanda. *c. in judiciis. c. non licet. de reg. jur. in* 6.) conſtituatur. Hanet. *d. l.* 4. *c.* 3. *n.* 7.

Quod obtinet ſive Vaſallus juramentum fidelitatis præſtiterit, ſive non. Cum quia *Feud.* 2. *t.* 33. §. 1. indiſtincte loquitur: Tum quia ratio, ob quam juramentum hoc remittitur, non tantum ſit juramentum fidelitatis ſemel præſtitum, ſed etiam, & quidem præcipue, mutua reverentia & fides, quam & ſine juramento ſibi invicem Vaſallus & Dominus debent. *Feud.* 2. *t.* 6. *in fin.* Vult. *d. c.* 3. *n.* 6. Roſenthal. *d. c.* 12. *concl.* 13. *n.* 58.

Poteſt tamen unus litigantium ultro ſe ad jurandum offerre; & tum ipſi quidem, ſed non alteri parti, præſtandi neceſſitas imponitur: Cum ſuo quidem juri quilibet renuntiare poſſit, ſed adverſario jus quæſitum auferre nequeat. Iſern. Alvarot. Bald. *ad d. Feud.* 2. *t.* 30. Haneton. *d. c.* 3. Vult. *d. c.* 3. *n.* 8.

Actor, reo vel ante litem conteſtatam, vel poſt, in non comparendo, vel judici non obtemperando, contumace exiſtente, vel, in rei petitæ, ſi actione in rem actum; vel, ſi actione perſonali, in bonorum ejuſdem poſſeſſionem, pro debiti declarati menſura, ex primo; aut, poſt anni inde ſubſecuti lapſum, ex ſecundo decreto Judicis mittitur. *Feud.* 2. *t.* 22. *arg. c. quoniam frequenter.* §. *fin.*

ut

ut lite non conteſt. *Auth. & qui jurat. C. de bon. auct. jud. poſſid.*

Quam poſſeſſionem recuperat Reus, ſi ante lapſum anni comparens, vel judici obſequens, contumaciam ſuam purget, & cautionem de judicio ſiſti præſtet, adverſarioque impenſas ob contumaciam ſuam fruſtra factas refundat. *d. feud. 2. tit. 22. arg. c. cum veniſſent. de eo qui mitt. in poſſ. rei ſerv. cauſ.*

Contumacia ſic purgata, poteſt reus exceptiones peremtorias, ſi quas habet, adverſus actoris intentionem, objicere. *arg. l. peremtorias. C. ſent. reſcind. non poſſ.* Haneton. *d. lib. 4. c. 3. num. 8.*

Et adverſus iniquas rei exceptiones actor replicationes; & rurſus adverſus actoris replicationes reus duplicationes; & ſic deinceps, prout negotiorum varietas, vel rei æquitas poſtulabit. *arg. l. 2. in princ. ff. de except. & §. 1. Inſt. de replicat.* Haneton. *d. loc.*

TIT. VI.

De probationibus in cauſis Feudalibus.

AD *probationes* ubi fuit deventum, prius actor ſuam intentionem; *arg. l. qui accuſare. C. de edend. & l. 2. ff. de probat.* deinde reus ſuam exceptionem; *l. qui exceptionem. in fin. C. de probat. l. 1. ff. de except.* legitime probare debet.

Quod & verum, cum actor agendo, vel

reus excipiendo aliquam qualitatem allegat, ſuper qua, ut in cauſa obtinere poſſit, intentionem ſuam fundat. *Feud.* 2. *tit.* 41. §. 1.

Si tamen actor vel reus præſumtione aliqua juvetur, illa à probandi onere eum ſublevabit, illudque in adverſarium (*Niſi is contrariâ & vehementiore præſumtione juvetur,*) transferet: veluti ſi unus feudum antiquum eſſe adſerat, alter novum eſſe contendat: *feud.* 2. *t.* 11. & *t.* 15. & *t.* 41. & *ibi Dd.* vel ſiquis rectum & proprium eſſe affirmet, adverſarius vero non rectum & improprium eſſe dicat. *Feud.* 2. *tit.* 2. & *ibi Dd.*

Circa *probationes* quædam hic ſunt *ſingularia.*

Primum, Quod ad inveſtituram feudi novi ſecularis probandam non recipiantur niſi Pares Curiæ, ad minimum duo: *Feud.* 2. *t.* 32. vel breve teſtatum, id eſt, publicum inſtrumentum, à duobus vel tribus Paribus ſubſcriptum. *d. Feud.* 2. *tit.* 32. & *tit.* 2.

Nec ſufficit hos teſtes tempore probationis Pares eſſe, ſed neceſſe eſt, tempore inveſtituræ eos etiam Pares fuiſſe. *d. feud.* 2. *tit.* 2. *verſ. ſi inſtrumentum.* Sonsbec. *part.* 15. *n.* 7.

Sufficit tamen tempore inveſtituræ illos Pares fuiſſe, etiamſi Pares eſſe deſierint. *feud.* 2. *t.* 19. Duar. *c.* 7. *n.* 3. Curt. *p.* 2.

mum.

num. 25. Schneidw. *part.*4. *n.*22. *& ſeqq.*

In caſu neceſſitatis; puta ſi Dominus, tempore inveſtitionis factæ nullos alios Vaſallos habuerit, vel habuerit quidem, ſed probationis tempore amplius non ſuperſint; & probatio per duos alios teſtes extraneos omni exceptione majores, vel per inſtrumentum publicum ab iis confirmatum, admittitur. *d.feud.*2. *tit.* 2. §.1. *in fin. feud.* 1. *tit.* 16. *in princ. &* §. 1. *in princ. & feud.* 2. *tit.* 32. *& t.* 33. *in princ. verſ. quod autem.* Curt. *part.* 2. *n.*16. Sonsbec. *p.* 15. *num.* 1. Borch. *c.* 7. *n.* 46. Roſenth. *c.* 12. *conc.* 52. Vult. *l.*2 .*c.*3. *n.*14.

Ad probandam feudi Eccleſiaſtici inveſtituram novam, ut & Secularis veterem, & Pares Curiæ & extranei teſtes pariter admittuntur. *feud.* 1. *tit.* 16. *in fin. princ. feud.* 2. *tit.* 32. ubi Gloſſ. Sonsbec. *p.* 15. *num.* 9.

Secundum ſingulare eſt; Quod felonia commiſſa, non niſi quinque teſtibus, famæ & opinionis integræ, probetur. *feud.*2. *tit.* 57. Zaſ. *p.* 10. *n.* 108. Vult. *lib.*1. *cap.* 11. *num.* 54. Roſenth. *d. c.* 12. *concl.* 19. *num.* 5. Borch. *c.* 10. *num.* 42.

Tertium ſingulare eſt; Quod, licet jure communi, actore non probante, reus, etiamſi nihil præſtiterit, obtineat; *l.* 5. *C. de edend.* jure tamen feudali continuo non abſolvatur, ſed *juramento* ſe purgare debeat. *feud.* 2. *t.* 4. §. 2. *& feud.* 2. *t.* 39. *& feud.* 1. *t.* 10.

Quod, judex qui de cauſa cognoſcit, deferre illi debet, qui vel ſemiplene intentionem ſuam probavit, vel majori præſumtione juvatur; *arg. c. fin. verſ. præſumtione de jurejur.* vel, omni præſumtione utrimque deficiente, illi, qui feudum, de quo agitur, domino ſciente & non contradicente, per annum, *feud. 2. t. 1. & t. 11. & arg. feud. 1. t. 27.* poſſedit: *feud. 1. t. 10. in princ. §. retinendæ. verſ. commodum. Inſt. de interdict.* vel, ſi neuter poſſideat, illi, cui, & perſonarum & cauſæ qualitatibus diligenter inſpectis, potius deferendum eſſe ſecundum conſcientiam judicat. *d. feud. 2. t. 33. verſ. ſacramentum. & feud. 2. tit. 11. in fin. arg. l. fin. in fin. ff. de jurej.* Hanet. *l. 4. t. 4. n. 5.*

Is cui hoc juramentum defertur, vel jurat ipſe, una cum duodecim Sacramentalibus, id eſt, *duodecim viris, ſive Paribus, ſive aliis,* qui ſimiliter jurant, ſe credere id verum eſſe, quod litigator juravit, vel, ſi jurare nolit, jusjurandum, ſi quidem ipſi ſit in judicio à parte delatum; (A Judice enim delatum neceſſario eſt præſtandum. *d. feud. 2. t. 33. verſ. ſacramentum. arg. in C. fin. de jurejur. l. 12. §. 1. verſ. judex. C. de reb. cred.* Haneton. *d. loc. n. 6.*) adverſario refert, ut ſimiliter is cum duodecim Sacramentalibus juret. *d. feud. 2. tit. 4 & tit. 33.*

Qui ſi jurare nolit, tanquam legitime con-

convictus, condemnabitur, *d. feud.* 2. *tit.* 4. & 33.

Verum quamvis Domino in probatione deficiente Vaſallus poſſidens, non niſi dicto jurejurando prius præſtito abſolvatur, Vaſallo tamen in probatione deficiente, Dominus poſſidens, etiam nullo ſacramento præſtito, abſolvendus eſt. *feud.* 2. *tit.* 32. §. *fin.*

Quartum ſingulare eſt; Quod ob defectum probationis hoc jure admittatur exploratio per duellum, *feud.* 2. *t.* 39. §. *non eſt conſuetudo.* per flammam, ferrum candens, aut ſimile quid. *arg. feud.* 2. *t.* 27. §. 3. *verſ. ſimiles. ibique* Gloſſ. *in verb. in divino.*

Sed aſſumptio illa *Sacramentalium* ob anceps perjurii periculum paulatim in deſuetudinem abiit, & probationes maxima ex parte ad jus commune ſunt redactæ; Zaſ. *p.* 11. *n. fin.* Vult. *l.* 2. *c.* 3. *n.* 20. Roſenth. *d. c.* 12. *concl.* 14. *n.* 68. & *ſeqq.* exploratio iſta, propter incertitudinem & ſuperſtitionem abrogata eſt. *c. Monomachiam.* 2. *qu.* 5. *c.* 1. 2 & 3. *de purg. vulg. vid.* Vaſqu. 1. *ill. controv. c.* 11. *num.* 35. & *ſeqq.*

Quintum ſingulare eſt; Quod, cum jure Civili in cauſis pleriſque etiam fœminæ ad teſtimonium admittantur, *l. qui teſtamento.* 20. §. *mulier.* 6. *ff. qui teſtam. fac. poſſ.* jure tamen Feudali maſculi tantum te-

teſtes idonei ſunt. *feud. 2. tit. 32. in fin.*
Cui conſequens eſt, Hermaphroditum admitti, vel non admitti, pro ſexus prævalentia. *l. quæritur.* 10. *ff. de ſtatu hom.* Schneidw. *part.* 9. *cap.* 2. *num.* 28.

Tit. VII.

De ſententia Feudalium cauſarum definitiva.

FActis ſecundum ſupra dicta probationibus, cauſa à Judice *ſententia definitiva*, vel *abſolutoria*, vel *condemnatoria*, ſecundum leges & conſuetudines, decidenda eſt. *princ. Inſt. de offic. jud.*

Ubi hic ordo ſervandus eſt; Ut primo inſpiciatur inveſtituræ tenor: *Feud. 2. t.* 12. *& t.* 18. deinde conſuetudo loci ſpecialis: tum conſuetudo Feudorum generalis; atque iſtis omnibus deficientibus, ad ſimilia perveniatur, primum quidem conſuetudinis, tandem juris ſcripti. *arg. feud. 2. t. 1. in princ. & l. 12 ff. de legib.* Vult. *d. c. 3. n. 22.* Roſenth *c. 1. concl. 12. & ſeqq.*

Si in judicio proferantur plures de eodem feudo inveſtituræ inter ſe diſcrepantes; *antiquior & prima attendenda eſt*; cum quod inveſtituræ poſteriores nihil aliud ſint, quam confirmationes & acceſſiones priorum, adeoque ejus naturam immutare non poſſint; *arg. c. acceſſorium. de reg. ur. in* 6. tum quod mutatio, ſi qua contigit,

tigit, errore facta præſumatur: cum in dubio nemo cenſeatur, mutando inveſtituram, ſibi, poſteris ſuis, vel aliis jus ex ea habentibus voluiſſe præjudicare. *arg. l. 25. ff. de probation.* Laurent. Sylv. *de feud. recognit. qu.* 38. Intrigl. *qu.* 10. *n.* 58. *& ſeqq.* Schrader. *part.* 5. *c.* 2. *n.* 31. *& ſeqq.* Vult. *d. c.* 3. *num.* 22. & Dd. com.

Si tamen mutatio illa ex certa ſcientia prioris inveſtituræ, voluntate Domini & Vaſalli facta; tum & Vaſallo & agnatis præjudicat, ſi is feudum de novo & primitus acquiſivit; Schrader. *d. c.* 2. *n.* 41. ſin non; in præjudicium agnatorum mutare nihil poterit. Schrad. *d. c.* 2. *n.* 42. Roſenth. *c.* 6. *concl.* 69. Ludwell. *c. ult. in fin.*

Sententia definitiva à Judice contra Vaſallum lata, ſi in *rem judicatam* tranſiit, nec appellatione interpoſita ſit ſuſpenſa, non ſolum ipſi, ſed & ejus agnatis, aliiſque omnibus ſucceſſoribus, etiam ignorantibus, præjudicat. *arg. l.* 1. *in princ. l. ſi pecuniam. C. de re jud. l. poſt rem. ff. eod.* Hanet. *l.* 4. *c.* 5. *n.* 2. Diſſ. Iſern. *in feud.* 2. *t.* 26. *§. licet. verſ. ſi Vaſallus.*

Vaſallo itidem cum extraneo litigante, ſententia adverſus eum lata, non ſolum ipſi, ſed & feudi Domino, etiam abſenti & ignoranti, reſpectu feudi, hoc eſt, utilis Domini, nocet, ut ſcilicet, eum qui vicit, Vaſallum habere cogatur: Hanet. *d. loc. num.* 3. *contra* Bart. *in l. ſæpe con-*

ſtitutum

ſtitutum ff. de re jud. & Butrio. *in c. quamvis. de ſent. & re jud.* non nocet reſpectu directi Dominii; niſi eo vel præſente, vel ſaltem ſciente, ſententia adverſus Vaſallum lata ſit. *feud. 2. tit. 43. in fin.*

Tit. VIII.

De appellationibus & temporibus earum.

SI ſententia, ſuper Feudali cauſa lata, ſit iniqua, ab ea *appellatio* eſt conceſſa, eademque ſervanda ratio, quæ jure communi.

Nempe ut ea fiat *gradatim. Novel. 17. c. 3. in fin.* Ne turbato ordine juriſdictiones confundantur. *contra l. nemo. C. de juriſd. omn. jud.*

Itaque ſi Dominus feudi pronuntiavit, ad proxime Superiorem illius feudi, & tandem ad Imperatorem, eſt appellandum. Clar. *d. §. feudum qu.* 90. *circa fin.* Hart. Hartm. *t. de appellation.* 19. *obſ.* 25. Mynſ. 5. *obſ.* 5. Gail. 2. *obſ.* 156. *n.* 3.

Si ad Imperatorem, vel alium Supremum loci Principem, de feudo majori appelletur, appellans, una cum eo à quo appellavit, vel alio ejus nomine, Gudel. *part. 6. c.* 5. intra ſex ſeptimanas ſe præſentare debet: *feud. 1. t. 22. §. fin.* in aliis feudis, & appellationibus non ad Imperatorem factis, tempora appellatio-

num

num à Jure Communi ſtatuta obſervanda: Cum hoc Feudali jure de iis nihil ſpecialiter ſit conſtitutum. *arg. feud.* 2. *t.* 1. *verſ. ſtrenuus.* Clar. *d.* §. *feudum. qu.* 93. Curt. *d. p.* 7. *n.* 33. Vult. *l.* 2. *c.* 3, *n.* 5. Roſenthal *d. c.* 12. *concl. fin.*

Tit. IX.

De ſententia Feudalis executione.

EXequi *ſententiam* judicio Feudali latam poſſunt, ipſe *Dominus* & *Pares*, mandando videlicet reo, ut ſub periculo amiſſionis feudi ſententiæ pareat; vel etiam immiſſionem in bona decernendo; realiter autem ipſi mittere nequeunt, ſed Ordinarii Judicis opem implorare & requirere debent. Roſenthal. *d. c.* 12. *concl. fin. num.* 16 & 17.

Domino feudi condemnato, *beneficium competentiæ* competit; ne executio in eum fiat ultra quam facere poteſt. *arg. l.* 17. *ff. de re jud. feud.* 2. *t.* 58. *in princ.* Duar. *ad t. de re judic. prælect.* 23. Schrader. *p.* 2. *c.* 3. *n.* 93. *uſque ad* 99.

Executio ſententiæ, æris alieni nomine, domino invito in ipſum feudum fieri nequit, ſed tantum in fructus; conſentiente, poteſt.

Domini conſenſus novus non requiritur, ſi ſemel oppignorationi feudi conſenſit. Hart. Piſtor. *p.* 1. *qu.* 15.

Ju-

Judex appellationis ſententiam ſuam, qua judicis, à quo appellatur, ſententiam, vel in totum, vel pro parte, revocavit atque reformavit, ipſe executioni mandat: *l. addictos. in fin. l. præcipimus. verſ. in hic. in fin. C. de appellat.* quam confirmavit, ad judicem à quo exequendam remittit. *Auth. ei qui. in fin. C. de tempor. appellat. c. cum ſit Romana. de appellat.* Haneton. *l.* 14. *c.* 5. *n.* 6.

In executione ordo, communi jure introductus, ſervari debet; cum jure Feudali in ea re nihil ſpecialiter ſit ſtatutum. *arg. Feud.* 2. *tit.* 1. *verſ. ſtrenuus.* Haneton. *d. loc.*

FINIS.